

पोथुज्जन व अरिय

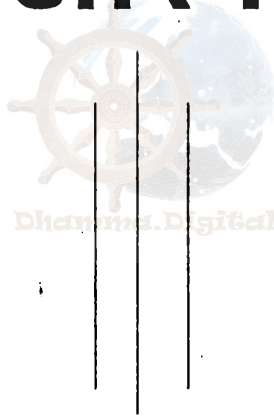

अनुवादक तथा सम्पादक
मिक्षु सुमेघ धीरसुमेघो

पोथुज्जन

व

अरिय

अनुवादक तथा सम्पादक
भिक्षु सुमेध धीरसुमेधो
फोन नं. ४२६६२५५

पिकाक : उपासिका शान्तादेवी सिं

पिहांवःगु दै

बुद्धसम्बत्	२५४८
नेपालसम्बत्	११२५
ईस्वीसम्बत्	२००५
बिक्रमसम्बत्	२०६१

पिथना : न्हापांगु द्वःछि (१००० प्रति)

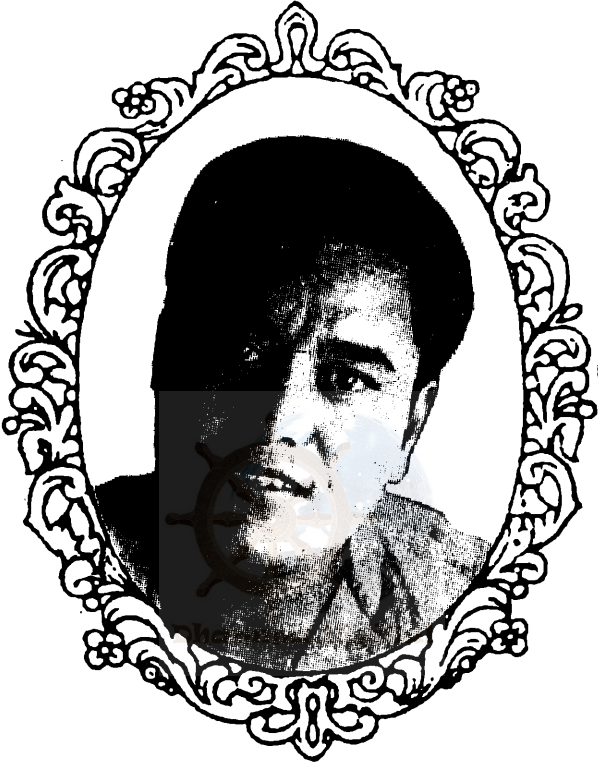

मू :

थाकू:- डायरी प्रिन्टर्स

आशानन्द स्वधर्म विहार

थँहिति, यँ, फोन नं. ४२२०६०६

जन्म : १९९२ भाद्र शुक्लपक्ष चतुर्दसी
दिवंगतः २०६० मंसिर कृष्णपक्ष चतुर्थि
इन्द्रबहादुरसिं, छिं पञ्चस्कन्धरूपी शरीर
त्वतावन, तर छिगु कीर्ति म्वाना हे च्वनी ।
मेपिनिलागी प्रेरणा दायेक जुयावं च्वनी ।

श्री इन्द्रबहादुर सिं डंगोलयागु चीहाकगु
म्हसीका

दिवंगत श्री इन्द्रबहादुर सिं डंगोल
वि.सं. १९९२ भाद्र शुक्लपक्षः चतुर्दशी
कुन्हु इन्द्रजात्राया दिनय् वयेकया बौ
मोहनबहादुर सिं डंगोल व मां
सुन्दरीदेवीया स्वम्हम्ह काय् जुयाः जन्म
जूगु खः । वयेकया प्यम्ह दाजु किजापिं
दुगुली तःधिकम्ह दाजु छम्ह हे जक दनि ।
वयेकयागु जीवने शिक्षादिक्षा कायेगु इलय्
बांलाक शिक्षादिक्षा कयाः अथे हे
टोलवासीपिं नापं नं बांलाक मिलेजुयाः
हरेक ज्या खँय् नं अलसी मचासे सहभागी
जुयावं च्वनादीम्ह खः । वयेकया विवाह
किलागलटोलया स्व. धर्मनारायणसिं व
स्व. विष्णुकुमारीया तृतिय सुपुत्री

शान्तादेवी सिं नाप २०२३ सालय्
सुसम्पन्न जुल ।

वयेकपिनि मस्त मदुगुलिं थःपिसं
म्हसिको ताकोसित थः हे कायेम्ह्याय्थें
यानाः माया यानाच्चनीगु स्वः । वयेक
स्वभाबं हे दान याये यःम्ह जूगुलिं धन
मुंका तयेगु स्वयानं गरिबपिनित बीगु
वयेकयागु जीवनचर्याथें हे जुयाच्चन ।

वयेक मचाबलय् हे मां मदयेका
च्चनेमागुलिं तस्सकं मेहनत यानाः जीवन
हनाः वयाच्चंम्ह स्वः । अथे जूगुलिं
मेपिनितं नं थःथें हे मेहनत यायेगु प्रेरणा
बियावंच्चनीम्ह स्वः । यदि अथे प्रेरणा
बिया नं मजिल धाःसा तस्सकं न्वाना
जूसांनं ज्या सयेका कमाय् यानाः थःगु
तुति थः दने फयेकेगुली बः बिया
च्चनीम्ह स्वः, गुगु वयेकलं न्वानाच्चंगु खँ
आः वयेक मदये धुंकुसांनं वयेकयागु

प्रेरणा कयाच्चंपिनि लागी वयेक म्वाना हे च्वंगुथे जुयाच्चनतिनि ।

वयेकलं थःगु अध्ययन आइं. एसस्सी पास यानाः बन विभागअन्तरगत रेन्ज पदय् च्वनाः ज्या यानाः देशया विभिन्न विकत थासय् तक नं वनाः देश बिकाश यायेगु ज्याय् संलग्न जुयाच्चंगु दु । लिपा वयेकलं थःगु ज्या बांलाक यागुया कारणं नागार्जुन शाहि परियोजनाया १४ दँ तक्क वन अधिकृत, जुयाः ज्या यानाः दिल । थुबले हे UNDP या दुनेच्चनाः D.T.C.P. अथेहे Forest Conservation Training Philippins या योजनाय् Bangkok वनाः तालिम कयादीगु दु । लिपा २०५२-५३ पाखय् शिवपुरी जलाधारं परियोजनाया प्रमुख वन अधिकृत पाखें निमित्त योजना प्रमुख (DFO) जुयाः ज्या यानादीगु स्वः, अनंलिपा श्री ५ सरकारया निजामति नियम

IV

अनुसार अवकाश कयादीगु जुल । उबले वयेकलं थःगु ज्या खँय् इमान्दर व थःगु कर्तव्य बाँलाक पूरा यानादीगुलिं जनपद पदवी २०२३ व २०४० साले प्यंगूगु व न्यागूगु गोरखा दक्षिण बाहु श्री ५ वीरेन्द्रयागु ल्हातं हे प्राप्त यानाकाःगु खः ।

वयेकयात न्हापांनिसें हे यःगु संगीत नं खः । वयेकलं तब्ब्लाय् स्नातक तक यानादीगु दु । वयेकयात भजन यायेगु धयागु नं तस्सकं हे यःगु जुयाच्चन । वयेकं विविध भजन मण्डलय् वनाः भजन नं याना दीम्ह खः । अथे हे पचली भजन मण्डलय् ला आजीवन सदस्य तक नं जुयादिल ।

वयेक छम्ह धर्मात्मा नं जुयाच्चन । उकियागु कारणं मन्दिर दयेकेगु, फल्चा दयेकेगुथें जाःगु पुण्यकार्य थः हे न्ह्यःने च्वनाः मेपिनित नं प्रेरणा बियावं च्वनीम्ह

खः । अथे हे थः हे च्वना च्वनागु
 बहालेच्वंगु तुकं बहाल चैत्य जिर्णोधर
 यायेगु ज्याय् थः हे अध्यक्ष जुयाः ज्या
 क्वचायेका दिल ।

२०४८ साल पाखे विपश्यना ध्यान
 सिविरय् वनाः भिन्हुयागु सिविरय्
 च्वनादिल । अनंलिपा सकल थःथितिपिनित
 नं सिविरय् वनाः ध्यान याःवनेगु प्रेरणा
 बियादिल । वयेकयागु प्रेरणा
 कयाच्वंपिनिसं आः तक नं ध्यान याना हे
 च्वंगु दनि ।

वयेक श्री गोरखनाथ तारकेश्वर
 काली बाबाया परम शिस्य नं खः ।
 थुकथं वयेकलं बांबालापिं गुरुपिनिपाखे
 बांबालागु शिक्षादिक्षा कयाः जीवने गुलि
 फु उलि बांलागु ज्या यानाः २०६० साल
 मंसिर कृष्ण पक्ष चतुर्दशीया ११ गते

VI

विहिवारया दिनय् थःगु पञ्चतत्वयागु
शरीर त्याग यानाः परलोक जुयादिल ।

वयेक दुबले वयेकलं बांबांलागु
ज्या यानाः मेपिनित नं गुगु प्रेरणा
बियादीगु स्वः । अजाःगु हे प्रेरणा मेपिनिसं
नं काये फयेमाः धयागु आसायानाः
भगवान बुद्धयागु सारं जाःगु उपदेश
चकंक न्यनाः वनेमाः धयागु उद्यस्य
तयाः वयेकया नामं थुगु सफू प्रकाश
यानाच्चनागु स्वः । ।

श्रीमती शान्तादेवी सिं
ह्युमत, तुकंबाहा

लेखकया थःगु खँ

थुगु सफू गथे जुयाः पिहां वयेफत
 थजाःगु विषय सीकाः तयेगु आवस्यक जू ।
 प्राय यानाः भीसं फलानाम्हसिनं छुं हे
 मयाः धकाः दोष बी अःपु तर छु जुयाः
 मयाःतले धकाः बिचाः यायेगु बानि मद्दु ।
 थौ अजाःम्ह छम्ह उपासिका पिहां वल
 गुम्हसिनं भीगु जीवनय् छुं बांलाःगु मानव
 मात्रं थुइके माःगु शिक्षा प्रचार प्रसार
 यानाः धर्म धयागु छु धयागु खँ थुइके
 बियाः मानव समाजय् शान्तिया जः
 वयेकेगु ज्या यायेमाल धयागु प्रेरणा, थः हे
 मद्दुम्ह श्रीमान लुमंकाः भी नं छन्हु
 सीमानि धयागु सीकाः वयागु नामं
 लिपाथ्यंक लुमनिगु कथं बांलाःगु
 महत्वपूर्णगु सफू छगू पिकयाः जीवनया
 सार थःम्हं नं सीकाः मेपिन्त नं सीका बीगु
 ज्या यायेमाल धकाः सल्हा याः वल ।

VIII

उगु हे सल्हा कथं अथेसा आः
गजाःगु शिक्षा प्रचार याःसा बांलाइ धकाः
बिचाः यायेगु ज्या जुल । थ्व हे क्रमय्
फ्रा महानिवात धयाम्ह छम्ह थाइ भिक्षुं
इन्टरनेतय् व्रयाच्वंगु, पतिच्चसमुप्पादया
चित्र बियाः थुइकेगु कुतः जुयाच्वंगु, थाइ
भासं व्याख्या यानातःगु छगू विषय जितः
क्यनेहल । व स्वयाः जित नं चित्रं हे
बच्छि खं थूला धयाथें जाःगु बिचाः वयाः,
थ्व छगूला थःगु हे भासं अनुवाद याये
धकाः यानाः, थुगु सफुतिइ समावेस यानाः
बिया । उकिं उगु विषय उपलब्ध
यानाब्यूम्ह फ्रा महानिवात थाइ भिक्षुयात
नं धन्यवाद बियाच्वना ।

अनंलिपा दाताया इच्छा अनुसारं
शील कायेगु व त्रिरत्नया गुण लुमंकेगुया
नापनापं पूजा याइम्हसियागु स्वभाव
गजाःगु जुइमाः अले पूजा धयागु गुकथं

IX

यायेमाः धयागु छसीकथं विविध पूजाया
 विषय नं न्हापा न्हापायापिं भन्तेपिसं
 च्वयातःगु त्रिरत्न वन्दनाय् स्वयाः उगु हे
 कथं तयाबियाः, अले मेगू खँ बन्चब
 बण्णरुचि धयाम्ह थाइ बिद्वानं थाइभासं
 च्वयातःगु असीति महासावक धयागु सफू
 बिशाखा महाउपासिका धयाम्ह थाइ
 उपासिकां उपलब्ध यानाबिल, उकिं उगु
 सफू नं स्वये खन, अथे हे
 अङ्गुत्तरनिकायेया एकनिपाटपाली
 एतदग्गवग्ग ग्रंथलय् नं स्वयाः, अथे हे
 सम्पूर्ण बुद्धवचन तिंपिटकया सार सफुति
 २६३ पेजय् उल्लेख जुयाच्चंगु स्वयाः गुलि
 फु उलि बांलाक च्वयाः सकलसिनं नं
 थुइका कायेगु मौका दयेमा धयागु मती
 वंकाः थुगु सफू च्वयाच्चवनागु खः ।

अले सफूया अन्त अन्त पाखे
 भगवान बुद्धया उपदेश दुथ्याका दयेकातःगु

गुलिं गुलिं ज्ञानमाला नं दाताया इच्छ
 अनुसारं दुथ्याका बियागु दु । गुगु
 ज्ञानमाला थन पद्मसुगन्ध विहारय् न्हिन्हिं
 उपासक उपासिकापिन्त हायेका तयागु
 खः । थजाःगु न्यने नं न्ह्याइपुष्यच्चंगु
 अले बिचाः याना स्वइबले नं उकियागु
 दुने थुइकेमाःगु ज्ञानं जायाच्चंगु विषयत,
 थुगु सफुया विशेषता खः ।

थुगु सफूयागु नां "आर्य व
 पोथुज्जन" धकाः तया बिया, थुकियागु
 विषय थुगु सफू बांलाक ब्वनास्वलकि
 थःथम्हं हे आर्य व पुथुजनय् पानाच्चंगु
 लिसः लुइका कायेफइ । थुगु सफुतिइ
 पुथुजन जुयाः म्वायेत माःगु शिक्षा व
 पुथुजन अवस्थां मुक्त जुयाः आर्य जुइत
 माःगु ज्ञानं जायाच्चंगु दु, तर अलसि
 मचासे बांलाक थुइकेगु धंगं स्वये सयेकेगु
 ब्वनिपिनिगु हे ल्हाती खः ।

थुगु सफूतिइ शील कायेगु
 बिधिंनिसैं त्रिरत्नयागु गुनानुस्मरण यायेगु
 व भीगु श्रद्धां भय् बियावःगु दान बस्तु
 छायेगुनिसैं कयाः लोक्त्तर मार्गय् थ्यंकेत
 गुकथं पूजा यायेमाः धयागु व मेपिनिगु
 भिं जुइगु कामना यानाः मन बांलाकेगु
 पूजा नं समावेश जुयाच्चंगु दु ।

पञ्चवर्गिगपिनिगु पुचले कोण्डञ्ज
 ब्राम्हण यक्व सःस्यूम्ह बिद्वान खः ।
 अथेसानं व पुथुजन हे तिनि, उकिं वयागु
 धारणा नं सुद्ध मजूनि । परंपरानिसैं
 वयाच्चंगु बिश्वासय् हे तक्कना च्वनतिनि,
 उकिं मुक्त जुइमफुनि । अथे जूगुलिं
 गुबलेतक सिद्धार्थकुमारं शरीरं फयांफये हे
 मफयेक खुदँतक सीथेंसीथें च्वंक
 दुःखकस्त सियाच्चन, उबलेतक इमिगु
 बिश्वास भन भन क्वातुया वल ।
 वसपोलयात धात्थें नं ज्ञान प्राप्त जुइन

XII

जुइ । थौ ज्ञान लाइला, कन्हय् ज्ञान
लाइला धयाथे जुयाच्चन । थुबले सिद्धार्थ
थुयावल, शरीर नसात्वंसा मदयेक स्थीर
जुइ फइ हे मखुत । उकिं वसपोलं शरीर
रक्षा यायेयालागी, नयेगु त्वनेगु सुर
यानाबिज्यात । थ्व स्वयाः पञ्चवग्गिपिनिगु
परंपरागत बिश्वासय् घाः लात । इमिगु
मन हिलावन, उकिया कारणं इमिसं थथे
बिचाःयात, थ्व सिद्धार्थ मुक्तिया लं लुइके
फइ हे मखुत, थ्वयाथाय् च्वनाः सेवा
यानाच्चनेगुलिं, छुं नं ज्या वइमखुत, थथे
धकाः मनय् तयाः 'थःगु भविस्स्यवाणी प्रति
थम्हं हे बिश्वास मयात । उकिया कारणं
इमिसं सिद्धार्थ याकःचा त्वःताः अलग
जुयावन ।

उकिं पुथुजनपिं बिद्वान जूसां यको
व्वनाः अथवा यक्व न्यनाः जक बिद्वान
जुइ, अथे जुइबलय् कल्पना याये फइ,

XIII

तर्क याये फइ सत्य छु खः धकाः सीकेगु
पाखें तापाम्ह हे जुयाः च्वनीतिनि ।
कल्पना यानागु अनुसारं ज्या यानाः
यंकेबले मिले मजुया च्वने यः । उकिं
सत्य धयागु ब्वनेगु व कल्पना यायेगु
नाप पाना नं च्वनेयः ।

भगवान बुद्धं छगू छगू खँय् थःथम्हं
हे अनुभव यायां बिज्यानाच्वंगु खः ।
उकिया कारणं शरीरया यथार्थयात अनुभवं
हे थुयावल, नसात्वंसां अलग जुयाः शरीर
रक्षा याये फइ हे मखुत । उकिं शरीर
रक्षा यायेयालागी नयेगु त्वनेगु हे माःगु
खँ थुइकाः, नयेगु व त्वनेगु सुर याना
बिज्याःगु खः । लिपा ज्ञान प्राप्त जुइ
धुंकाः भगवान बुद्धं इमित हे करुणा तयाः
बोध याये धकाः बिज्याबले, इमिके च्वंगु
मखुगु धारणा सचे यायेत गुलि थाकुल
धयागु खँ थुगु पञ्चवग्गीपिनिगु जीवनी

XIV

स्वया यंकुयंकुं थुया वइ । मखुगुलिं
प्रभावित जुइ अःपु, उकियात सचय् यायेगु
ज्या याये अःपु मजू, थजाःगु खँ थुइकेत,
थजाःपिं बिद्वान तंयेगु जीवनीत भीसं
अध्ययन यायेगु अति हे आवस्यक
जुयाच्वंगु दु, उकियागु कारणं थजाःगु
विषय च्वयेगु प्रेरणा वःगु खः ।

भीसं नं भीके याउँक लानाच्वंगु
मखुगु धारणायात ज्ञानं खंकाः सचय् याये
फत धाःसा भीगु जीवन हे सफल जुइगु
खः ।

उपतिस्स व कोलितपि निम्ह
महोत्सव स्वयाः च्वंच्वं थःथःगु मनय् थथे
खँ वयेकाच्वन- हानं सछिदँति दइबलय्
थुपिं थपाय्सकं न्ह्याइपुका प्याखं हुला,
म्य हाला, प्याखं स्वयाः च्वंपिं मनूत छम्ह
हे ल्यं दइमखु, थजाःगु बिचाः थःगु मनय्
लुयावयेकाः अले वैराग्य जुयावयाः

त्यागी जू वन, तर इपिं आजीवक पिनिथाय्
 लाः वन । इमिगु त्यागी जीवनया उदेश्य
 धयागु सत्ययात सीकेगु खः, उकिं आजीवक
 धर्मय् छु दु, व फुक्कं सीकाकाये धुंकाः, व
 स्वया नं बांलागु लँ माला हे च्वन । लिपा
 भिक्षु अस्सजि पाखें भगवान बुद्धयागु सत्य
 धर्मया खँ न्यने खंबले, थम्हं यायेमाःगु,
 थःगु धर्म धयागु छु, थजागु विषय फुक्कं
 खँ छसीकथं बांलाक थुयावल ।

उकिं भगवान बुद्धयागु धर्म
 थुइकेयालागी थजाःपिं महापुरुषपिनिगु
 जीवनी ब्वनाववं गुकथं थुइकेमाः धयागु खँ
 सियावइ, अले धर्म धयागु छुं छगू वर्गयागु
 अथवा छुं छगू जातियागु मखुसे, थुइके फुपिं
 सकलसियागु नं खः । उकिं थ्व धर्म
 बिश्वय्च्वंपिं सकलसिनं रक्षा यायेमाःगु
 बिश्वयागु अमुल्यगु सम्पति खः ।

XVI

यशकुलपुत्र मोजमस्ति भुलय् जुजुं
उकी हे वाक्क वल । न्ह्याइपुगु फुक्क
समसान थें जुयावल, उकिं हे व इतःमत
कनाः पिहां वंम्ह अचानकं भगवान
बुद्धयाथाय् लाः वन । भगवान बुद्धं वयागु
उबलेयागु मनयागु वेदना सिइका बिज्यात ।
करुणाया खानि हे दुम्ह भगवान बुद्धं,
वयागु मने जुयाच्चंगु वेदना गुकथं शान्त
यानाबिज्यात, थजाःगु खँ नं
यशकुलपुत्रयागु जीवनी स्वस्वं सियावइ ।

भीसं गुगु सुख धकाः सम्भय्
जुयाच्चनीगु खः, व फुक्कं दुक्खय् ल्येहें
पुयाः वयाच्चंगु जक खः धयागु खँ,
थजाःगु विषय भीके ज्ञान दत धायेवं
थुया वइगु खः । अले भीपिं धात्थें हे
सत्यया लँय् वने सयावइ, सत्यया लँय्
वने सया वःलिसे फुक्क खँ, छुकिं हे पने
मफयेक छर्लंगं खने दयावइ, उबले हानं

XVII

छक लँ द्वंका दुःख सिया च्वने म्वायेक
अलग जुइफइ ।

अन्तय् थुगु सफूया पूफ स्वयाः
ग्वाहालि यानाब्बूपिं, आयूस्मान सुशील व
अनागारिका सुजातायात नं साधुवाद
बियाच्चना ।

भीसं नं थजाःपिं महापुरुषपिनिगु
जीवनी गुकथं परिवर्तन जुयावन धयागु
सीकाः भीगु लँ द्वनाच्चंसा उकियात
थुइकाः मद्दंगु लँ लुइकाः जीवनया परम
शान्ति प्राप्त यानाकाये फइगु कथं थःथःगु
आचरण शुद्ध यानायंकै फयेमा, धयागु
लक्ष तयाः हे थुगु सफू प्रकाश जुयाच्चंगु
खः ।

भवतु सब्ब मङ्गलं

फुक्कसित मङ्गल जुइमा

भिक्षु सुमेध धीरसुमेधो

पद्मसुगन्ध विहार

XVIII

विषय सूचि

विषय	पौल्या
१ गुणंजाःपिनिगु गुणयात न्याक्वः वन्दना यायेगु	१
२ शील प्रार्थना विधि	२
३ तिरतनयागु गुणानुस्मरण यायेगु	६
४ विविध पूजा	९
५ पतिच्चसमुप्पादया सचित्र परिचय न्हापांगु अध्याय	१२
६ पञ्चवग्गी, परिचय	३७
गृहस्थ जीवन	३८
प्रव्रजित जुइगु	४०
अरहंत जुल	५४
महत्त्वपूर्णगु ज्या	५५
अन्तिम जीवन	५९

विषय	पौल्या
न्हापाया जन्मया एतदग्ग	६२
वाचानुसरण	६७
निगूगु अध्याय	
७ भिक्षु नालक व यश	७३
परिचय, गृहस्थ व प्रव्रजितजीवन	७४
धर्मज्ञान लाभ जुइगु विषय	८६
महत्त्वपूर्णगु ज्या	८८
अन्तिम जीवन	८९
एतदग्ग न्हापाया जन्मया विषय	९२
८ भिक्षु यसया न्हापायागु कुल	९४
गृहस्थजीवन	९४
प्रव्रजित जुयाः धर्मज्ञान प्राप्तयात	९५
महत्त्वपूर्णगु ज्या	१०३
न्हापायागु जन्मया एतदग्ग	१०४
वाचानुसरण	१०८

विषय	पौल्या
स्वंगूगु अध्याय	
९ यसया पासापि, न्हापायागु स्थान	१०९
गृहस्थजीवन, सोतापन्न जुल	११०
अरहतफल लाभ,	११२
न्हापायागु जन्मया एतदग्ग	११५
वाचानुसरण	११९
प्यंगूगु अध्याय	
१० स्वम्ह जतिलपिनि पुच, परिचय	१२२
गृहस्थ व प्रव्रजित जीवन	१२३
धर्मज्ञान लाभजुल	१३१
महत्त्वपूर्णगु ज्या	१३२
न्हापायागुजन्मया एतदग्ग	१३९
वाचानुसरण	१४४
न्यागूगु अध्याय	
११ अग्रश्रावकपिनिगु पुचः	१५०
गृहस्थजीवन	१५१

विषय	पौल्या
प्रव्रजितजुया सोतापन्न जुल	१५२
बुद्धशासनय् प्रव्रजित जुल	१६५
अरहतफल लाभ जुल	१६९
महत्वपूर्णगु ज्या	१८१
अन्तिम जीवन	१८७
न्हापायागु जन्मया एतदग्ग	२०५
वाचानुसरण	२२३
पद्मसुगन्ध विहारया दैनिक प्रार्थना	
१२ बुद्धया शरणे वनेगु	२३४
१३ दश पारमिता	२३५
१४ त्रिरत्नया शरण	२३७
१५ शास्ताया चरण	२३९
१६ बुद्धया नवङ्गुण	२४०
१७ सत्यया शरणे वनेगु	२४२
१८ ज्ञानया मत सित	२४३
१९ बुद्ध धर्म संघय् दृढ चित जुइगु	२४४
२० सत संगत	२४५

XXII

विषय	पौल्या
२१ जित दा वल	२४६
२२ हे नर बिचा या:	२४६
२३ दशपारमिता गुण धर्म	२४७
२४ थःगु छुं मदु	२४९
२५ जन जागृति	२५०
२६ अनित्य खंकेगु	२५२
२७ कुशलपुण्य सँचय यायेगु	२५३

गुणंजाःपिनिगु गुणयात न्याक्वः वन्दना यायेगु

१ अरहं सम्मासम्बुद्धो भगवा, बुद्धं भगवन्तं
अभिवादेमि । (बुद्धयागु गुण लुमंका छक्वः वन्दना यायेगु)
वसपोल अरहंत सम्यकसम्बुद्ध
भगवानबुद्धयात, जिं अभिवादन यानाः
नमस्कार यानाच्चना ।

२ स्वाक्खातो भगवता धम्मो, धम्मं नमस्सामि ।
(धर्मयागु गुण लुमंकाः छक्वः वन्दना यायेगु)
भगवान बुद्धं बांलाक देशना यानाबिज्याःगु
धर्मयात, जिं नमस्कार यानाच्चना ।

३ सुंपटिपन्नो भगवतो सावकसंघो, संघं
नमामि । (संघयागु गुण लुमंका छक्वः वन्दना यायेगु ॥)
भगवान बुद्धया सावकसंघपिं, बांलाक
आचरण यानाबिज्यानाच्चंपिनित, जिं नमस्कार
यानाच्चना ।

४ माता पितु गुणं अहं वन्दामि ।

(मांबौपिनिगु गुण लुमंकाः छक्वः वन्दना यायेगु ॥)

मांभौपिनिगु गुणयात जिं वन्दना यानाच्चना ।
 ५ गरु उपज्झा आचरिय गुणं अहं
 वन्दामि । (गुरु, उपाध्याय, आचार्यपिनिगु गुण लुमकाः छक्कः
 वन्दना यायेगु)

गुरु, उपाध्याय, आचार्यपिनिगु गुणयात
 जिं वन्दना यानाच्चना ।
 च्चने ह्यः फुंगपाखे स्वयाः थुकथं न्याक्कः वन्दना
 यात धाःसा थःत मङ्गल जुइ ।

शील प्रार्थना विधि

न्हापां क्षमा पवनेगु

ओकास द्वार तयेन कतं सब्बं
 अपराधं खमथ मे भन्ते (थथे धकाः स्वक्कः धायेगु)

अहं भन्ते तिसरणेन सह पञ्चशीलं
 (अष्टशील कायेबलय् पञ्चशीलं धायेगु पलेसाय् अट्ठङ्ग सम्पनागतं
 उपोसथशीलं धायेमा) धम्मं याचामि अनुग्गहं कत्वा
 शीलं देथ मे भन्ते ।

दुतियम्पि अहं भन्ते तिसरणेन सह
 पञ्चसीलं (अष्टशील कायेबलय् पञ्चसीलं धायेगु पलेसाय्
 अट्ठङ्ग सम्पनागतं उपोसथसीलं धायेमा) धम्मं याचामि
 अनुग्गहं कत्वा सीलं देथ मे भन्ते ।

ततियम्पि अहं भन्ते तिसरणेन सह
 पञ्चसीलं (अष्टशील कायेबलय् पञ्चसीलं धायेगु पलेसाय्
 अट्ठङ्ग सम्पनागतं उपोसथसीलं धायेमा) धम्मं याचामि
 अनुग्गहं कत्वा सीलं देथ मे भन्ते ।

भन्ते नं थथे धयाबिज्याइ- स्वामि स्वामि स्वामि आयु
 आरोग्यसम्पत्ति सग्गसम्पत्तिमेव च अथ निब्बान सम्पत्ति इमिनाते
 समिञ्जतु ।

(थनंनिसे साधु साधु साधु धयाः भन्ते नं धया बिज्याःथे धायेगु)

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

(स्वक्क. धायेगु)

(थनंनिसे भन्तेनं धायेधुनेवं वसपोलं धाःधाःथे धायेगु)

बुद्धं शरणं गच्छामि, धम्मं शरणं
 गच्छामि, संघं शरणं गच्छामि ।

दुतियम्पि बुद्धं शरणं गच्छामि,
 दुतियम्पि धम्मं शरणं गच्छामि, दुतियम्पि
 संघं शरणं गच्छामि ।

ततियम्पि बुद्धं शरणं गच्छामि,
ततियम्पि धम्मं शरणं गच्छामि, ततियम्पि
संघं शरणं गच्छामि ।

(भन्ते नं तिसरणं गमनं निदिठतं धया बिज्याइ, अले
आम भन्ते धायेधुंका: हानं वसपोलं धायेधुंका: थम्हं नं अथे हे
धायेगु)

१ पाणातिपाता वेरमणी सिक्खापदं
समादियामि ।

२ अदिन्नादाना वेरमणी सिक्खापदं
समादियामि ।

३ कामेसु मिच्छाचारा (अष्टशील कायेबलय्
अब्रम्हचरिया धायेमाः) वेरमणी सिक्खापदं
समादियामि ।

४ मुसावादा वेरमणी सिक्खापदं
समादियामि ।

५ सुरामेरय मज्जपमादट्ठाना
वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।

भन्तेनं थथे धयाबिज्याइ- इमं तिसरणेनसह पञ्चसीलं धम्मं साधुकं
सुरक्खितं कत्वा अप्पमादेन सम्पादेथ । थुलि क्वचायेवं साधु साधु
साधु धया: वन्दना यायेगु ।

ले अटशील कायेवल्यु जक स्वंगु शील उव्व कायेमाः व थथे भः-

६ विकाल भोजना वेरमणी
सिक्खापदं समादियामि ।

७ मच्च गीत वादित विसूक दस्सन
माला गन्ध विलेपन धारण मण्डन
विभूसनट्ठाना वेरमणी सिक्खापदं
समादियामि ।

८ उच्चासयन महासयना वेरमणी
सिक्खापदं समादियामि ।

(थुलि क्वचायेवं भन्ते नं थथे धयाबिज्याइ- सीलेन सुगतिं यन्ति
सीलेन भोगसम्पदा, सीलेन निब्बुतिं यन्ति तस्मा सीलं विसोधये, थ्व
क्वचाये धुंकेल धायेवं साधु साधु साधु धयाः वन्दना यायेगु)
शील क्वचाल

तिरतनयागु गुणानुस्मरण यायेगु गाथा
नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

(थये-धकाः स्वक्वः ब्वनेगु)

इतिपि सो भगवा अरहं सम्मा
सम्बुद्धो, विज्जाचरण सम्पन्नो सुगतो
लोकविदू, अनुत्तरो पुरिसदम्म सारथी
सत्था देवमनुस्सानं बुद्धो भगवाति ।

नमो तस्स सम्मा सम्बुद्धस्स

ये च बुद्धा अतीता च, ये च बुद्धा
अनागता, पच्चुपन्ना च ये बुद्धा, अहं
वन्दामि सब्बदा ।

नत्थि मे सरणं अञ्जं, बुद्धो मे
सरणं वरं, एतेन सच्च वज्जेन होतु मे
जयमङ्गलं ।

उत्तमङ्गेन वन्देहं, पादपंसु
वरुत्तमं, बुद्धे यो खलितो दोसो बुद्धो
खमतु तं ममं ।

बुद्धं जीवित परियन्तं सरणं गच्छामि ॥

धर्मयात वन्दना यायेगु गाथा

स्वाक्खातो भगवता धम्मो,
सन्दिट्ठिको अकालिको, यहिपस्सिको
ओपनयिको पच्चत्तं वेदितब्बो विञ्जूहीति ।

नमो तस्स निय्यानिकस्स धम्मस्स
ये च धम्मा अतीता च, ये च
धम्मा अनागता, पच्चुप्पन्ना च ये धम्मा,
अहं वन्दामि सब्बदा ।

नत्थि मे सरणं अञ्जं, धम्मो मे
सरणं वरं, एतेन सच्च वज्जेन होतु मे
जयमङ्गलं । Dhamma.Digital

उत्तमङ्गेन वन्देहं धम्मञ्च दुविधं
वरं, धम्मो यो खलितो दोसो, धम्मो खमतु
तं ममं । धम्मं जीवित परियन्तं सरणं
गच्छामि ॥

संघयात वन्दना यायेगु गाथा

सुपतिपन्नो भगवतो सावक संघो,
 उजुपटिपन्नो भगवतो सावक संघो,
 जायपटिपन्नो भगवतो सावक संघो,
 सामीचिपटिपन्नो भगवतो सावक संघो,
 यदिदं चत्तारि पुरिस युगानि
 अट्ठपुरिसपुग्गला, एस भगवतो सावक
 संघो आहुनेय्यो पाहुनेय्यो दक्खिनेय्यो
 अञ्जलि करणीयो अनुत्तरं पुञ्जक्खेत्तं
 लोकस्साति ।

नमो तस्स अट्ठारियपुग्गल महासंघस्स
 ये च संघा अतीता च ये च संघा
 अनागता, पच्चुपन्ना च ये संघा अहं
 वन्दामि सब्बदा ॥

नत्थि मे सरणं अञ्जं संघो मे सरणं
 वरं, एतेन सच्चवज्जेन होतु मे जय मङ्गलं ।
 उत्तमङ्गेन वन्देहं संघञ्च तिविधुत्तमं, संघेयो

खलितो दोसो संघो खमतु तं ममं । संघं
जीवितं परियन्तं सरणं गच्छामि ॥

विविध पूजा

(लः छायाः पुजा यायेगु गाथा)

अधिवासेतु नो भन्ते, पानीयं उपनामितं ।
अनुकम्पं उपादाय, पटिगण्हातुमुत्तमं ॥

(नयेगु नसा छायाः पुजा यायेगु गाथा)

अधिवासेतु नो भन्ते, खज्जकं उपनामितं ।
अनुकम्पं उपादाय, पटिगण्हातुमुत्तमं ॥

(फलफूल छायाः पुजा यायेगु गाथा)

अधिवासेतु नो भन्ते, फलानि उपनामितं ।
अनुकम्पं उपादाय, पटिगण्हातुमुत्तमं ॥

(स्वां छायाः पुजा यायेगु गाथा)

वण्णं गन्धं गुणोपेतं, एतं कुसुमसन्ततिं ।
पूजयामि मुनिदस्स, सिरिपादं सरोरुहे ॥

पूजेमि बुद्धं कुसुमेननेन, पुञ्जेन मेतेन
च होतु मोक्खं ।

पुष्पं मिलायाति यथा इदं मे कायो
तथायाति विनास भावं ॥

(नस्वाःगु धुं धुपाँय् च्याकाः पूजा यायेगु गाथा)
गन्धसम्भारयुत्तेन, धूपेनाहं सुगन्धिना ।
पूजये पुजनेय्यानं, पूजा भाजनमुत्तमं ॥

(मत च्याकाः पूजा यायेगु गाथा)

घनसारप्पदितेन दीपेन तमधंसिना,
तिलोकदीपं सम्बुद्धं, पूजयामि तमोनुदं ॥

(चैत्ययात नमस्कार यायेगु गाथा)

वन्दामि चेतियं सब्बं, सब्बठानेसु पतिट्ठितं,
सारीरिक धातु महाबोधिं, बुद्धरूपं सकलं सदा ॥

(द्वंबिद्धं क्षमा पवनेगु गाथा)

कायेन वाचा चित्तेन, पमादेन मया कतं ।
अच्चयं खम मे भन्ते, भूरिपञ्जो तथागत ।

(आशिका यायेगु गाथा)

इमाय बुद्ध पूजाय, कताय सुद्ध चेतसा ।
 चिरं तिट्ठतु सद्धम्मो, लोको हेतु सुखी सदा ।
 इमाय बुद्ध पूजाय, यं पुञ्जं पसुतं मया ।
 सब्बं तं अनुमोदित्वा, सब्बेपि तुट्ठ मानसा ।
 पूरेत्वा दानसीलादि, सब्बापि दसपारमी ।
 पत्वा यथिच्छित्तं बोधिं, फुसन्तु अमतं पदं ।

(धर्मयात पालन यानाः पुजा यायेगु गाथा)

इमाय धम्मानुधम्म पटिपत्तिया, बुद्धं पूजेमि ।
 इमाय धम्मानुधम्म पटिपत्तिया, धम्मं पूजेमि ।
 इमाय धम्मानुधम्म पटिपत्तिया, संघं पूजेमि ।
 अद्धा इमाय पटिपत्तिया, जाति जरा ब्याधि मरणम्हा
 परिमुच्चिस्सामि ।

(प्रार्थना यायेगु गाथा)

इमिना पुञ्ज कम्मेन, मा मे बाल समागमो ।
 सतं समागमो हेतु, यावनिब्बान पत्तिया ।
 इदम्मे पुञ्जं आसवक्खया, वहं हेतु ।
 इदम्मे पुञ्जं निब्बानस्स, पच्चयो हेतु ।
 इदम्मे पुञ्जं सब्बे सत्ता, अनुमोदन्तु ।

बुद्धपूजा क्वचाल

पतिच्चसमुप्पादया चित्र नापं संक्षिप्त
परिचय

चित्र- अविज्जा **Ignorance**

चित्र- अविज्जा Ignorance

अविज्जाया धयागु पुसाथे खः । पुसायात फाया स्वल धाःसा उगु पुसाया दुने सिमा, सिमाहः, सिमाकचा, स्वां, फल, हः, क्वहः जुयाः हाया वइगु छु नं खंके फइमखु । उकियात माःगु हेतु व प्रत्यय फुक्क मिलय् जुइवं, व हे पुसाया कारणं सकतां छसीकथं पिहां वइ । भीगु चित्तय् नं क्लेशरूपि पुसां हे फुक्कं दयेका हइगु खः ।

लाभ, अलाभ, यश, अयश, निन्द्रा, प्रशंसा, सुख, दुःख धयागु नं अथे वइगु मखु । गुबले अजागु हे हेतु व प्रत्यय मिले जू वइ, उबलेतिनि वइगु खः । मनय् अनेक प्रकारयागु कल्पना जुयावइ । थजाःगु कल्पना मनय् वइबले उकियात संयम याये मफइगु धयागु सत्ययात म्हसीके मफइगुलिं खः । थुगु हे खंयात थुइकेयालागी अविज्जाया सत्ताय् पुसाया दुने न्ह्यः वयेकाच्चंम्ह मनूयागु चित्र बियातयागु खः ।

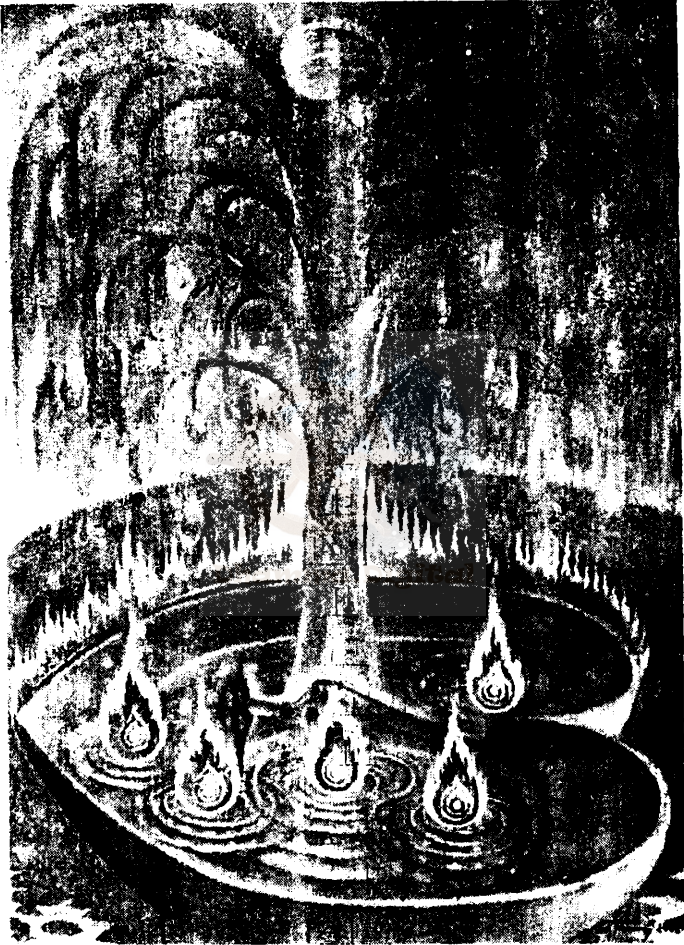

चित्र- संखारा **Karma Formations**

चित्र- संस्वारा Karma Formations

पुसाया कारणं सिमा बुया वइ थें
 कल्पनारूपि पुसा जुयाः विसयबस्तुत बरय् जुयावइ ।
 चित्रया च्वय् असंख्य फुतित दु, उकियागु अर्थ
 थःगु धयागु मदुगुया प्रतीक स्वः । व धयागु मनय्
 वइगु बिचाःत मुनाच्वंगु जक स्वः । रंग धयागु
 स्वयेवं सिचुस्य च्वंगु नं दु, तानोइगु नं दु ।
 उकियागु कारण रंग मिलय् याइम्ह चित्रकारया
 कुसलतां पाइगु स्वः । वथे हे बिचाःया विचित्रतां
 जीवनया दिशा हिलावनीगु स्वः ।

तानोयावःलिस्य सिमाया हः कय्कुना वनीथे
 मनूयात इच्छया शक्तिं दुखीत याना बी । सिमायात
 रक्षा यायेत, बःबः सिमाया स्वलां भुनातःगु दु, अथे
 हे संसार ताःहाक यायेत अविद्यारूपि स्वलां भुनातःगु
 दु । भगवान बुद्ध उगु अविद्यारूपि स्वला लिकायेगु
 उपाये कनाबिज्याइगु स्वः । कल्पनाया सिमाय्
 बुयावःगु सिमाकचां मि फल सइ । अथे धयागु
 मनय् वःगु कल्पना हे मि जुयाः हिइस्यच्वंक पुइगु
 स्वः ।

चित्र- विज्ञाण Consciousness

चित्र- विज्ञाण Consciousness

संस्वारयागु आधार कयाः विज्ञाण
 दुगु खः । सीकाच्चनीगु संस्वारयागु फल
 खः । संस्वाररूपि सिमां सःगु फल कुतुं
 वयाः नुगःचुइ लानाच्चंगु दु । थन नुगःचु
 जक खने दु ख्वाः खने मदु । ख्वाःया
 प्रतीक चिं विज्ञाण खः ।

मि फल सइगु सिमा पी धुंकाः जिं
 थजागु सिमा पिनागु दु धकाः विज्ञाणं
 सीकाच्चनी । अले उगु सियाच्चंगु विज्ञाण
 नं अनित्य जुयाच्चंगु, दुःख जुयाच्चंगुलिं
 थम्हं धयाथे मदुगु जुयाः अनात्मा धकाः
 धाःगु खः । अले विज्ञाणरूपि फल सःगु
 मि नं मनयागु कल्पनां हे दयेकातःगु खः ।

चित्र- नामरूप Mind and Matter

चित्र- नामरूप Mind and Matter

विज्ञानयागु आधार कयाः नामरूप
दुगु स्वः । थुगु चित्रय् मनयागु
चिन्तनमनन यानाच्चंगु फलफुल मां
विज्ञानरूपि फल कुतुंवयाः उकिं न्हुगु
नामरूप बुयावःगु स्वः ।

सिमा नं न्यामा दु, व
पञ्चक्खन्धया सत्ताय् स्वः । बिचाःरूपि
सिमा मि जुल । उकिं उगु मियागु रंग
नामरूपय् प्रकट जुयाच्चन ।

स्वालय् कचामचात दु, व बिचाः
व विज्ञानं सयेकुगु दुःस्वरूपि फल स्वः ।
अथे धयागु बांमलाक बिचाः यातकि
विज्ञानं नं बांमलाक हे सीका काइ ।
अले चायेका च्वनीगु नामयात पुनावइ
अले वयागु स्वा व शरीरय् नं पुनावइ ।
थथे हे चित्र अजागु भाव सीकेगु चिं नाप
सम्बन्ध स्वानावंवनाच्चंगु दु ।

चित्र- सलायतन **Six Sense-Bases**

चित्र- सलायतन Six Sense- Bases

नामरूप दुग्गुलिं सलायतन दुगु स्वः ।
 पिनेयागु संसारनाप स्वापु तइगु लुखादुवाः
 खुदुवाः दु । उकियात हे थुइकेत
 भंगःचियाः स्व व सिमाह्वः बिया तयागु
 स्वः । उकिं हे पिने नाप दुनेया स्वापू
 तयाबीगु स्वः । अथे स्वापू तयाबीगुयात
 आयतन धाइ । आयतन धयागु खुगू दु,
 न्हाय्, न्हाय्पं, मिखा, म्ये, शरीर, मन, स्वः ।
 खुगू आयतन मध्यय् न्हाय्,
 न्हाय्पं, मिखा, म्ये, शरीरं चाःगु सुचं
 मनयात बी, उकिं न्यागू द्वारं लः बाः
 वःथे वयाः मने लानाच्चंगु याना क्यना
 तयागु स्वः । अले मन नं न्यागू द्वारं बाः
 वःगु फुक्कं फयाकायेमाःगु जूगुलिं दकले
 तःधं याना क्यनातयागु स्वः ।

चित्र- फस्स Contact

चित्र- फस्स Contact

सलायतन दुगुलिं फस्स दुगु खः ।
 थन सिमाया उपमा बियावयाच्चनागु जुयाः
 सिमा व सिमाकचात चित्रय् क्यना तयागु
 खः । रंगथात नं निरन्तरता बीयालागी मि
 ग्वारायागु फलया प्रतीक यानाः क्यनातया ।
 छं छगू खँ सीकेत स्वंगू अंग मिलय्
 जुइमाः, व थथे खः- सीकेत माःगु बस्तु
 (मि फल), सीकेत माःगु तत्व (मिखा),
 सीकाच्चनीगु (मन) थुगु स्वंगू नं मिलय्
 जुइधुंकाःतिनि फस्स (स्पर्श) याये फइगु
 खः ।

चित्र- वेदना **Feeling**

चित्र- वेदना Feeling

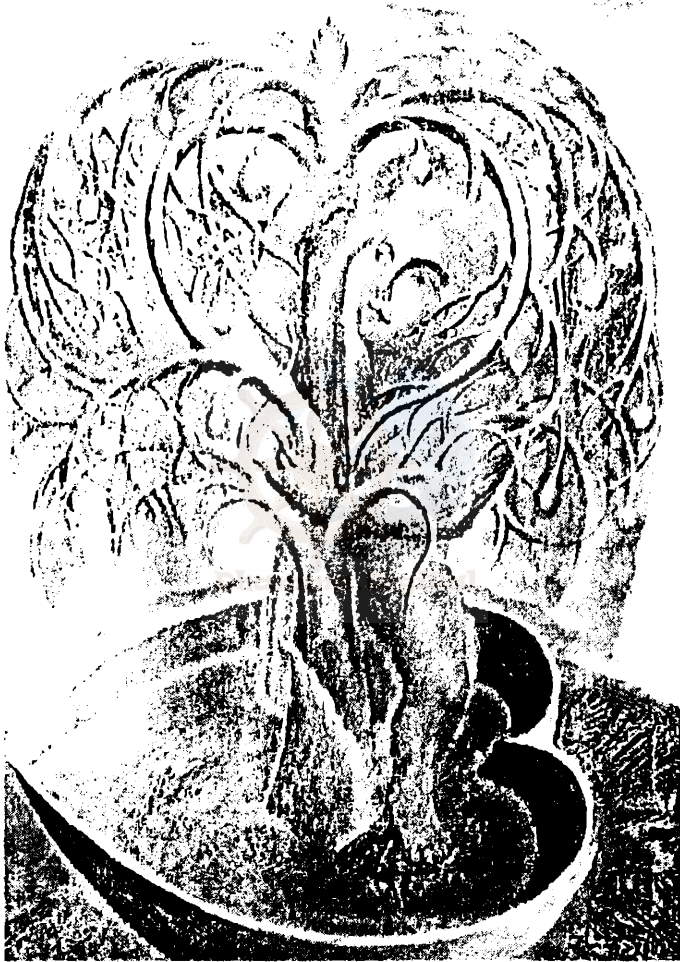
फस्स दुगुलिं वेदना दयावगु खः ।
 न्हापा ल्हाःतेच्चंगु मि फल कुतुंवयाः
 नुगःचुइ लाना च्वनेधुंकल । मन धयागु
 स्वभावं हे सनाच्चनीगु खः । मन धयागु
 ध्वयेवं हे सनीगु तस्सकं सालुगु खः ।
 भुतुंली मि दुयाः उकी देछुनातःगु थल गथे
 पुनाच्चनी, अथे हे पुनाच्चनीगु खः । मि
 फल उकी लाःबले भन छ्वयाः म्हुतुं व
 न्हायेपनं कुं त्याःत्याः पिहाँ वयाच्चन ।
 न्हासं मिया ज्वाला पिहाँ वयाच्चन ।
 मिखा ह्याउंस्यच्चंक च्यानाच्चन । उकिं
 चित्रय् रंग मिलेयाना मि छ्वयाच्चंगु भाव
 क्यनातयागु खः ।

चित्र- तण्हा Craving

चित्र- तण्हा Craving

वेदना दुगुलिं तण्हा दयावगु सः । सिं च्यानाच्चंगु दु,
 मिया चोने तयातःगु थल क्वाना वयाच्चंगु दु, व थलय्
 च्वनाच्चंम्ह मनु छटपट्य् जुयाच्चंगु दु । वयागु मनया
 कल्पनाय् च्वंगु सिमा च्वय् खने दयाच्चंगु दु । उगु
 प्राप्त यायेगु इच्छं ल्हाः च्वय् थछ्वयाच्चंगु दु ।
 मनयागु स्वभाव धयागु छगुलिं मुक्त जुइत स्वःलिस्य
 उकियागु निदुगं अपो इच्छं बरय् जुयावं वइगु सः ।
 इच्छं जूगु प्राप्त यायेगु लं तस्सकं चिब्या जुजुं वनाः,
 सनेस्वय् हे मजिइक कानाच्चंम्ह थें जुयाच्चंगु दु ।
 अथेसानं अजागु हे लंय् वनेगु करंक्पनाच्चंगु दु,
 जवपाखे सिचुस्यच्चंगु लःया बा वयाच्चंगु दु । इच्छया
 बसय् वनाच्चंम्हसित पुनावं च्वंगु दु, तर वं व लः बांः
 वयाच्चंगु स्वके तक नं मफु १ अथे स्वके मफुगु धयागु
 हे वयागु इच्छं यानाः वयागु मन चीधं जुयाच्चंगु दु ।
 चक्कंक् स्वयेगु शक्ति वयाके म्हु । पहाडया
 च्वयेच्वनाः छ्वाःलिं चक्कं स्वये थें, थः स्वतन्त्र जुयाः
 चिन्तनमनन यानाः स्वयेत, वयागु इच्छंशक्तिं पनाःतगु
 दु । थुगु चित्रय् च्वंम्ह मनूया ल्हाः तःपा खने दु,
 उकियागु अर्थ न्ह्याको दुसां गात धायेमफइगु सः ।

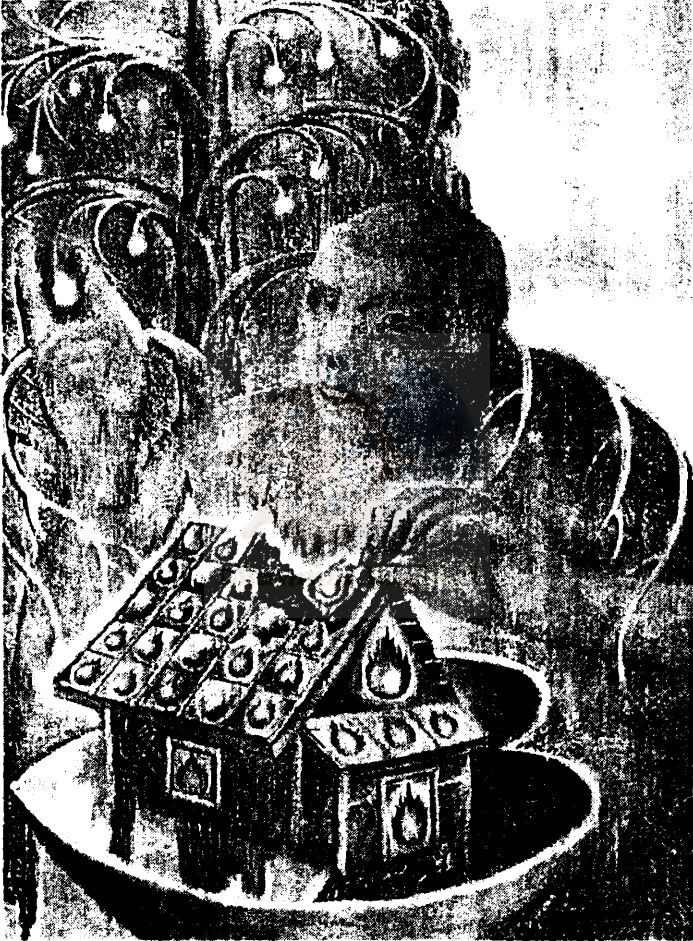

चित्र- उपादान Clinging

चित्र- उपादान Clinging

तण्हा दुगुलिं उपादान दयावःगु स्वः ।
 इच्छया शक्तिं बल्लाना वःगुलिं इच्छजूगु
 बस्तुयात महत्वबीगु ज्या याना हल । अले गुगु
 इच्छा जूगु स्वः उकियात क्वात्तुक ज्वनेगु ज्या
 याइगु जुल । गुकियात जिगु धकाः क्वात्तुक
 ज्वनाच्चंगु स्वः, उगु बस्तु धात्थे बांलाक स्वल
 धाःसा थःगु ला स्व हे मखु । वं थःगु मनय् जिगु
 धकाः बिश्वास यानाः ज्वन व हे अनुसारं
 व्यवहारय् छ्यला यंकल ।

गुगु प्राप्त यायेगु इच्छा जूगु स्वः,
 उकियात हे जिगु अथवा जि त्यात, जि द्यात
 धयाजुल । यःगुलिं हे क्वात्तुक चिनातलं ।
 क्वात्तुक ज्वनाच्चंबले तानातान याना शक्ति
 छ्यलेमालीगु ज्या जुल । थुगु चित्रय् थम्हं प्राप्त
 यायेगु इच्छा जुयाच्चंगु सिमाय् क्वात्तुक घयपुना
 च्वय् थस्वया उकियात महत्व बियाच्चन ।
 सिमाया कचामचां वयात भुतुमतु भुना सुतुमतु
 सुयाच्चंगु दु । वयागु छ्चास्सेरं मियागु फल दु ।
 थुगु सीमा वं मालाच्चंगु हे सीमा स्वः । उकिं
 वयागु संस्कार उगु सीमाय् हे लानाच्चंगु दु ।
 तर वयागु मनय्च्चंगु सीमा धात्थे हे तमा जुयाः
 बिशालरुप कयाः वयेधुंकल ।

चित्र- भव **Becoming**

चित्र- भव Becoming

उपादान दुगुलिं भव दयावःगु स्वः ।
 त्वःतां त्वते हे मफयेक क्वात्तुक ज्वना
 तःगुया कारणं इच्छजुगु फल स्वायेगु ज्या
 यायेमाल । थुगु चित्रय् मि फल खाखां
 थःगु मनय् छ्ये दयेकल । अले दयेके
 धयागु मनय् वःगु अनुसारं दयेकूगुलिं
 कर्मभव दयावल, अथवा कर्म हे भीगु
 च्वनेगु थाय् स्वः । स्यंकेगु अथवा दयेकाः
 थःगु यायेगु ज्या भी मनूतय्सं याना
 च्वनीगु स्वः । मनय् क्वात्तुक ज्वनाच्च्वनेगु
 उपादान दुगुया कारणं भिंगु नं यानाच्च्वनी
 मभिंगु नं यानाच्च्वनीगु स्वः ।

चित्र- जाति Birth

चित्र- जाति Birth

भव दुगुलिं जाति दयावःगु स्वः ।
याये धयागु मनय् वयेकाः ज्या
यानाच्चनी । उकियागु कारणं जि दु,
जिगु दु धयागु भावना दयावःगु स्वः ।
थजागु विविध प्रकारयागु बिचाः मनय्
यक्व हे लुयावइ । भगवान बुद्धं थथे
धयाबिज्याःगु दु- चेतनायात हे जिं कर्म
धकाः धया । अथवा कर्म हे जन्मया हेतु
स्वः । थुगु चित्रय् न्हापां संस्वारं सिमा
दयेकल व हे सिमां वयात भुनातल ।
गुकियात मनं ज्वनाच्चंगु स्वः, उकिं हे
वयात सनेस्वये हे मजीक चिनातल । थुगु
चित्रय् छयँया अंगः, लुखा, भ्याः, पौ थुपिं
फुक्कं हे मि फलं दयेकातगु स्वः ।
उकियात हे जिगु धकाः तायेकाच्चन ।
थुगु फुक्कं माल धकाः संस्वार दयेकेगु
सुर यानाहःगु स्वः । उकिं भव व जाति
फुक्कया समुह जुयाः, भ्वलाकं
स्वानावयाच्चंगुयात प्रष्टजुइक क्यनाव्यूगु
दु ।

चित्र- जरामरण Decay and death

चित्र- जरामरण Decay and death

जाति दुगुलिं जरामरण दयावःगु स्वः ।
 जितः यःगु सिमा दत धकाः लय् ताया
 च्वंगु सिमाया हः फुक्कं क्वहः जुयाः
 हायावनी । उकियागु कारणं शोक- स्वये
 मालीगु, परिदेव- विलाप यायेमालीगु,
 दुक्ख- भुग्लुं च्वने मालीगु, दोमनस्स-
 आकुलव्याकुल जुइगु, उपायास- मनय्
 तयाथे मजुइगु थुगु सकतां हे अपूर्णगु,
 स्थिर मदुगु, जिगु धयाच्चंसानं हिलावं
 वनाच्चनीगु, मिलय् जूपि नाप बाय्
 मालीगु, ग्याय् मालीगु स्वः । थथे जुइका
 च्वने मालीगुया कारण अविज्जाया चक्रय्
 लानाच्चंगुलिं स्वः ।

सिमाया हः हाया वनीगु, पुसायागु
 नसा (सा) जुइ, अले उगु पुसा हानं चुलि

जायावया सिमा जुइ उगु सिमाय् हानं
 बांलाक हः दयावइगु स्वः । भीसं जि
 जिगु धयाच्चंगु हे भीके उत्पन्न जुयावःगु
 राग, इच्छया कारणं स्वः । पटिघ- मन
 मिलय् मजुया बदला कायेगु चेतनायात
 ब्वलंकाबिइगु स्वः । उबले सिमाया हः
 जायावःथे जि जिगु धयागु भावनां जाया
 वइ, सिमाया हः क्वहः जुयाः हायावनाः
 पुसायात नसा (सा) जुयाः अले उकिं
 क्यातुसेच्चंगु दुबा वया हानं उकिं बांलाक
 हः जाया वइथे अविज्जाया चक्र निरन्तर
 रूपं न्ह्यानावं च्वंगु स्वः ।

पतिच्चसमुप्पादया परिचय क्वचाल

न्हापांगु अध्याय

पञ्चवर्गी

पञ्चवर्गीपि सक्क प्रदेशयापि स्वः ।
 थुपिं न्याम्ह ब्राह्मणपुत्रपिं बुद्ध जुइयालागी
 दरवार त्वःता वंम्ह सिद्धार्थया ल्यूल्यू गृह
 त्याग यानावंपि स्वः । भगवान बुद्धं
 दुश्करचर्या याना बिज्याबले इमिसं
 वसपोलयागु स्यवा यानाच्चंगु स्वः । इपिं
 न्याम्ह ब्राह्मणपुत्रपिनिगु नां थथे स्वः-
 अञ्जाकोण्डञ्ज, वप्प, भदिय, महानाम,
 अस्सजि । वसपोलपिनिगु विषय
 सीकातयेमागु सँ थथे स्वः-

परिचय

पञ्चवर्गीपिं दोणवत्थु धयागु गामे
 ब्राह्मणकुले जन्मजूपिं स्वः । गुगुगां
 कपिलवस्तुं अपाय्चो तापाःमजू ।

अञ्जाकोण्डञ्ज ब्राम्हणमहासाल कुलयाम्ह
 खः । वसपोलयागु न्हापायागु नां कोण्डञ्ज
 खः । अले वप्प, भद्विय, महानाम, अस्सजि
 जक सिद्धार्थकुमारयागु लक्षणशास्त्र सोया
 भविष्यवाणियापिं च्याम्ह ब्राम्हणाचार्यपिनि
 काय्पिं खः ।

गृहस्थ जीवन

कोण्डञ्ज ब्राम्हणमहासाल कुलय्
 जन्म जूम्ह जूगुलिं वसपोलयागु गृहस्थ
 जीवने छुं हे मचाःमगाः धयागु मद्दु ।
 वसपोल तःधिक जुयावयेवं त्रिवेद शिक्षां
 पारङ्गत जुल, उकियां नापनापं
 लक्षणशास्त्रय् नं निपूणम्ह जुल । उकिं
 वसपोल ल्याय्म्हचातिनिबले हे गाक्कं नां
 जाय् धुंक्कूम्ह खः । अथे जूगुलिं हे सिद्धार्थ
 राजकुमारयागु भविष्यवाणि यायेगुली वयागु
 नां नं दुथ्याःगु खः ।

ध्व खँ गथेधाःसा सिद्धार्थ राजकुमार
 जन्म जुयाः न्यान्हुदुकुन्हु हे वसपोलया बौ
 सुद्धोदन जुजुं वसपोलयात नां तयेयालागी
 त्रिवेदं पारंगतपिं सच्छि व च्याम्ह ब्राम्हणपिं
 सःताः भोजन याकाः सिद्धार्थ
 राजकुमारयात नां छुइ धुंका, त्रिवेदं
 पारंगतजूपि, लक्षण शास्त्रय् नं तस्सकं
 च्वय्लापि च्याम्ह ब्राम्हणपि ल्यया सिद्धार्थ
 राजकुमारयागु भविष्यवाणी याकल ।

उपिं च्याम्ह ब्राम्हणपिं मध्य, न्हय्म्ह
 बयोवृद्ध जुइधुंकूपिं ब्राम्हणपिसं छगू हे
 पाखं निपतिं धस्वाका थथे धाल- ध्व
 राजकुमार दरवारय् च्वनधाःसा चक्रवर्ति
 जुजु जुइ, यदि दरवार तोतावन धाःसा
 सर्वज्ञ बुद्ध हे जुइ । उकिमध्य दकले
 ल्याय्म्हचाम्ह कोण्डञ्ज ब्राम्हणं छपतिं
 जक धस्वाका दृढ निश्चित यानाः धाल,
 ध्व सिद्धार्थ राजकुमार राजसुखय् भुलय्

जुयाच्चनि हे मखु, अवश्य नं राजदरवार
त्वःतावना सर्वज्ञ बुद्ध हे जुइ ।

ल्याय्म्हचाम्ह कोण्डञ्जयाके थःगु
भविष्यवाणी थुलि दृढनिश्चित दु, वसपोल
राजकुमार राजसम्पति तोता वनेवं, जि नं
वसपोलया ल्यूल्यू गृहस्थ जीवन तोता वने
धकाः बिचाःयात । अले वप्प, भदिय,
महानाम व अस्सजिपिनि बौपिसं जक छ्येँ
लिहाँ वनेवं थःथः काय्पिनित थथेधाल-
सिद्धार्थ राजकुमारं राजसम्पति त्यागयाना
तःधंगु ज्ञान लाभ याइगु निश्चित दु, उकिं
छिपिं नं ई जुइवं. कोण्डञ्ज नापंनापं हे
गृह त्याग यानाहुँ ।

प्रव्रजित जुइगु

कोण्डञ्जयागु भविष्यवाणिकथं,
सिद्धार्थ राजकुमारं राजदरवार त्वता वना
मगधराज्यया उरुवेला निगमय् च्वना
दुस्करचर्या यानाच्चंबले कोण्डेञ्ज, वप्प,

भद्विय, महानाम, अस्सजि न्याम्हसिनं नं
 गृहस्थजीवन तोता: बुद्ध जुइयालागी
 दुस्करचर्या यानाच्चंम्ह महापुरुषयागु सेवा
 यानाच्चंगु ख: । इपिं न्याम्ह छक्वलं गृह
 त्याग यानाव:पि जूगुलिं इमित पञ्चवग्गी
 अथवा पञ्चवर्गिय धा:गु ख: ।

इपिं न्याम्ह छक्वलं गृह त्याग याना
 व:सां पालाक भिक्षु जूगु धा:सा मखु ।
 उपिंमध्य गुम्हसिनं न्हापलाक धर्मचक्षु
 लाभ यानाकाल, वयात न्हापलाक भिक्षु
 यानाब्यूगु ख: । इपिं न्याम्हमध्य कोण्डञ्जं
 न्हापलाक धर्मचक्षु लाभ यानाक्का:गुलिं
 भगवान बुद्धं वयात हे न्हापलाक भिक्षु
 यानाबिज्यात । वसपोल प्रव्रजित जूगुदिन
 आषाढ पुन्हिकुन्हु ख: । अले वप्प,
 भद्विय, महानाम, अस्सजि उगु हे महिनाया
 चौथीकुन्हु प्रव्रजित जूगु जुल । उपिं
 न्याम्ह मध्य महानाम व अस्सजि

दकलेलिपा प्रव्रजित जूगु जुल । वसपोलपिं
 प्रव्रजित जूगु विषय तिपिटकय् थथे
 न्ह्यथनातगु दुः-

दकले न्हापां भगवान बुद्ध
 इषिपतणमिगदावनय् बिज्यानाः
 पञ्चवग्गिपिनित करुणा तथा बोधयाये
 धकाः बिज्याःबले इमिसं वसपोल बुद्ध
 जुल धयागु खँ स्वीकार मयाः । भगवान
 बुद्धं निक्कःतक नं जिं बुद्धत्वज्ञान लाभ
 यायेधुन, थथे धयाबिज्यात नं इपिं
 पत्यामजू । इपिं छाय् पत्याः मजूगु धाःसा
 वसपोलं, गुबलेनिसें दुक्करचर्या त्वःताः
 बिज्यात उबलेनिसें इपिं निराश जूगु खः ।

उकियागु कारणं इमिगु मने आः
 धाःसा वसपोलं ज्ञान लाभ यानाकाये
 फइमखुत धयागु मनय् तथाः वसपोलयात
 त्वःतावंगु खः । अनंलिपा वसपोलं थःगु
 चित्तय् स्वया बुद्धत्व ज्ञान लाभ जुइगुकथं

आचरण यानाबिज्याःगु खँ इमिसं मस्यूगु
 जुल । उकियागु कारणं भगवान बुद्धं
 थथेतक नं धाये मालावन, न्हापा भी नापं
 च्वंचनाबले जिं गुबलें छिमित थथे धयागु
 दुला ? पञ्चवग्गीपिसं बिचाः यानासोबले
 अथे गुबलें हे धयाबिज्याःगु मद्दुगु कारण
 वाचायेका, थःपिनिगु मिच्छा धारणा व
 अभिमानयात् त्वःता, वसपोलयागु उपदेश
 न्यन ।

दकले न्हापां भगवान बुद्धं इमित
 थथे थुइकाबिज्यात्- त्यागीपिसं त्वतेमागु
 निगू दु, छगू कामसुखल्लिकानुयोग अथे
 धयागु पञ्च कामसुखय् हे जक भुले
 जुयाच्चनेगु स्वः । निगूगु
 अत्तकिलमथानुयोग अथे धयागु अतिकं
 दुःखकष्ट हे जक सियाच्चनेगु स्वः । थुगु
 निगू कथंयागु ज्या यकोर जुयाच्चनेगु हे
 जक स्वः । थुकियागु विषय वसपोलं थथे

थुइक कनाबिज्यातः- पञ्चकामसुखय् हे जक भुले जुयाच्चनेगु धयागु हीनगु, छं हे मस्यूपिनिगु, पुथुजनपिनिगु, अनार्यपिनिगु, प्रज्ञा दयेकेयालागी छं हे ज्या मवःगु स्वः । अले अत्तकिलमथानुयोग धयागु दुःख हे जक जुइगु, अनार्यपिनिगु स्वः । थुगु रुपं सहयानां सहयायेमफयेक दुःखकष्ट सियाच्चनेगुलिं प्रज्ञा लाभ यानाकाये फइगु मखु ।

अले उगु निगू प्रकारयागु ज्याय् ख्यलेमदुगु यकोर जुयाच्चनेगुयात तोता बांलाक बिचाः गाका सुधार यायां वनेमागु च्यागू नियम दु, उकियात मभिमापटिपदा धाइ । व थथे स्वः-

१. सम्मादिट्ठ (सम्यकदृष्टि) मने तयेबले बांलाक थुइका बांलाःगु मिलेजूगु कथं सत्यया आधार कयाः च्वने सयेकेगु स्वः । अथे धयागु जीवनय् सुख, दुःख जुया

वइ, उगु सुख दुःख धयागु छं हे कारण
 मदयेक अथें दयावइगु मखु । गुगु कारणं उगु
 सुख, दुःख जुया वइगु खः, उगु कारणयात
 सीकेगु । छायाःसा भीसं सुख धयाच्चवनागुली
 दुःख नं सुलाच्चंगु दु, अथे जूगुलिं भगवान
 बुद्धं दुःखयात चायेकी धयाबिज्याःगु खः । थथे
 माला स्वये सलकि कर्म व कर्मफलया विषय
 थुया वइ । थथे सुख, दुःख दया वइगु व
 मदया वनीगु नं सिल धायेवं अथे मजुइक
 परमशान्ति दयेकेयालागी गुकथं च्वनेमा धयागु
 नं सीका काये फइ । अथे सीका उगुकथं च्वने
 सलकि तिनि परमशान्ति निर्वाणया अनुभूति
 याये फइगु कथं चर्या यायां परमतत्व्य् तक
 थ्यंक वनेफइगु खः । थुगुकथं बिचाः याये
 सगुयात हे सम्मादिट्ठ धाःगु खः ।

२. सम्मासंकप्प (सम्यकसंकल्प)

बांलाक बिचाः याये सयेकेगु अथे धयागु
 नेक्खम्मसंकप्प छ्यँ, बुँ, धनसम्पति त्याग याये

धयागु बिचाः वयेका च्वनेगु खः । अथे धयागु गुलिनं थःगु धयाच्चनागु खः, उगु फुक्कं मदयेका च्वनेगु बिचाः वयेका च्वनेगु खः । अब्यापादसंकप्प अथे धयागु इर्स्या व रिस यायेगु बिचाः मवयेक च्वने धकाः बिचाः वयेका च्वनेगु खः । अविहिंसासंकप्प अथे धयागु स्यायेगु पालेगु मनय् मवयेक च्वने धयागु बिचाः वयेका च्वनेगु खः ।

३. सम्मावाचा (सम्यकबचन) अथे धयागु मखुगु खँ मल्हायेगु, चुकलि मयायेगु, छक वचन मल्हायेगु, ज्याय्ख्यलेमदुगु खँ मल्हायेगु अले सुभासित खँ ज़क ल्हायेगु खः ।

४. सम्माकम्मन्त (सम्यककर्म) प्राणीहिंसा मयायेगु, खुया मकायेगु, परस्त्री-परपुरुष मस्यंकेगु अले करुणां जायेका जीवन हनेगु खः ।

५. सम्माआजीव (सम्यक्आजीव) जीविकायालागी यायेमत्यःगु ज्या मयायेगु अथे धयागु शस्त्र मीगु, प्राणि मीगु, ला मीगु,

अमल मीगु, बिष मीगु ज्या मयासें सत्यया
आधार कया: ज्या खँ याना जीवन हनेगु खः ।

६. सम्मावायाम (सम्यकब्यायाम)

उत्पन्न मज्जुनिगु कुशलयात उत्पन्न
यायेयालागी कुतः यायेगु, उत्पन्न जुयाच्चंगु
कुशलयात बरय् याना: यंकेयालागी कुतः
यायेगु, उत्पन्न मज्जुनिगु अकुशलयात उत्पन्न
हे मयायेयालागी कुतः यायेगु, उत्पन्न
जुयाच्चंगु अकुशलयात मदयेकेयालागी कुतः
यायांवनेगु, थजा:गुरुपं मभिंगु ज्याखँ त्व:ता,
भिंगु बांलागु ज्यायात विषेशरुपं ध्यान तया:
उन्नति यानावं, यंकेयालागी कुतः यायांवनेगु
खः ।

७. सम्मासति (सम्यकस्मृति) उत्पन्न
जूगु स्वभाबधर्मयात उत्पन्न जूलिस्य होशतया
चायेकाच्चनेगु खः । अथे धयागु कायानुपस्सना,
वेदनानुपस्सना, चित्तानुपस्सना, धम्मानुपस्सनाय्
ध्यान तया: चायेका च्वनेगु खः ।

८. सम्मासमाधि (सम्यक्समाधि)

समथध्यान व विपस्सनाध्यानय् थःगु मनयात
 पिहांवने मफयेक चिना परिसुद्ध यानादयंकेगु खः ।
 थुगु च्यागू प्रकारयागु बांलागु नियमय्
 ध्यानतया उगु अनुसारं मद्रंक जीवन हनावने
 सलकि थःथम्हं हे सियावइ, बिचाः याये
 सयावइ, ज्ञान दयावइ, क्लेशयात शान्त याये
 सयावइ, विशेष ज्ञान दयावइ अले सम्बोधिया
 लागी, परमज्ञान दयेकेया लागी, निर्वाण लाभ
 यायेया लागी, मदयेकमगागु मार्ग नं
 आर्यअष्टांगिक मार्ग खः । अले थजाःगु
 मध्यममार्गया आचरणं हे. फुक्क दुःखया सागरं
 अलग जुयाः निर्वाणया अनुभूति याना च्वने
 फइगु खः ।

वसपोलं कनाबिज्यात- अरियसच्च अथवा
 आर्यसत्य धयागु थ्व जीवनया सत्ययात
 म्हसीका किलेश फुका छ्वये फइगु खः । उगु
 सत्य प्यंगू दु, व थथे खः-

१. दुःखसत्य, थुकियागु विषय भगवान् बुद्धं थथे कनाबिज्यात- जन्मजुइगु दुःख, बुढाजुइगु दुःख, रोगजुइगु दुःख, सिनावनीगु दुःख, मयःपिंनापं च्वनेमालीगु दुःख, यःपिंनाप बाय्मालिगु दुःख, मनेतया इच्छा याना थें पुरय् जुइमस्वु, उगु नं दुःख हे खः । अन्तिमे पञ्चउपादानस्कन्ध धारण याना च्वनेमातले हे दुःख खः । थजाःगु दुःखया कारणं जीवने धन्दा सुर्ता व चिन्ता जुइका पीरकयाः आकुलब्याकुल जुइका च्वनेमालिगु खः ।

२. दुःखसमुदय सत्य, दुःख दयावइगु कारण खः । थुकियागु विषय भगवान् बुद्धं थथे कनाबिज्यात- दुःख जुइगु कारण दया हे दुःख जुइगु खः । दुःख जुइगु कारण छु धाःसा विविध प्रकारयागु इच्छात, अथे धयागु कामतृष्णा, भवतृष्णा, विभवतृष्णा खः । व इच्छात गनं वइगु धाःसा थःत योगु रुप खनेवं, थःत योगु सः तायेवं, थःत योगु बासना वयेवं,

थःत योगु सवा वयेवं, थःत योगु स्पर्श जुइवं
 जितः थजागु हे जक न्ह्याबलें दयाच्चनेमा
 धकाः अजागु हे सुखय् जक भुलय् जुयाच्चनेगु
 इच्छा उत्पन्न जुयावइगु स्वः । थजागु हे सुख
 लिपायागु जन्मय् नं दयेमा धकाः हानंहानं
 जन्मजुइगु इच्छा याइगु, थजागु गुलिनं इच्छात
 दयावइगु स्वः, अजागु फुक्कं इच्छात दुःख
 दयावइगुया कारण स्वः । छाय् धाःसा थःत गुगु
 योगु स्वः, उगु योगु लाभ याना कायेयालागी
 अनेक प्रकारं दुःखसी मालिगु नं निश्चित हे
 स्वः ।

३ः दुक्खनिरोध सत्य, दुःख
 मदयेका छ्वयेगु, भगवान बुद्धं
 कनाबिज्यात- दुःख उबले फुका
 छ्वयेफइ, गुबले दुःख दयावइगुया
 कारण सीकेफइ । अथे धयागु दुःख
 दयावइगु गुगु कारण दु, उगु
 कारणयात सीका मदयेका छ्वयेगु स्वः ।

यदि दुःख दयावद्गु कारण हे
मदयेकुसा, उकियालागी दुःखसीमा धयागु
नं दइमखुत ।

४. दुक्खनिरोधगामिनीपटिपदा आर्य
सत्य, दुःख फुकेत यायेमागु अभ्यास स्वः,
गुगु अभ्यास मद्वक याये सयेवं दुःख
फुनावनी । भगवान बुद्धं कनाबिज्यात-
अथे मद्वक अभ्यास यायेगु धयागु
मध्यममार्गयात थुइका व अनुसारं अभ्यास
क्वातुका यंकेगु स्वः । मध्यममार्ग अनुसारं
अभ्यास क्वातुका यंकेगु धयागु
आर्यअस्तांगिकमार्गयात थुइका बडो हे,
सतर्कता पूर्वक जीवनयात छ्यला यंके
सयेकेगु स्वः ।

थुगु धर्मदेशनायात पठम देशना धाइ,
अथे धयागु भगवान बुद्धं दकले न्हापां
कनाबिज्याःगु स्वः । थुकियात
धम्मचक्कण्वतन सुत्त धाइ । थुगु सुत्त

पञ्चवग्गीपिसं न्यना तस्सकं प्रभावित जुल,
कोण्डञ्जला विषेश धर्मचक्खु हे लाभ
यानाकाल । अथे धयागु सोतापन्न जूगु खः ।

कोण्डञ्जयात धर्मचक्खु लाभजुल
धयागु सीकाः भगवान बुद्धं थथे मने
तयाबिज्यात- जिं गुगु ज्ञान लाभ
यानाकया, उगु ज्ञान कोण्डञ्जं थुइका
काल धकाः धम्मपीति उत्पन्न याना थथे
पीतिवाक्य प्रकट यानाबिज्यात-

अञ्जासि वत भो कोण्डञ्जो- हे
कोण्डञ्ज ! छं थुइका काल ।

अञ्जासि वत भो कोण्डञ्जो- हे
कोण्डञ्ज ! छं थुइका काल ।

भगवान बुद्धं अञ्जासि धयागु
पीतिवाक्य प्रकट यानाबिज्यागु जूगुलिं
वसपोलयागु नां हे अञ्जाकोण्डञ्ज जूवन ।

कोण्डञ्जं गुबले धर्मचक्खु लाभ
यानाकाल, उबलेसंनिसैं वसपोलयाके

बुद्धया प्रति छुं हे शंका मन्त । उकिं वं
 भगवानबुद्धयाके प्रव्रज्या पवन, भगवान
 बुद्धं थये आज्ञा जुयाबिज्यात- "थन वा
 भिक्षु जिं बांलाक कनातयागु ब्रम्हचर्य
 धर्मया आचरण यानाः दुक्खया अन्त या"
 थुगु भगवान बुद्धयागु बचनं हे
 अज्जाकोण्डञ्ज बुद्धशासनय् भिक्षुजुइगु ज्या
 पूवंगु जुल । अले वसपोलयागु नां नं
 अज्जाकोण्डञ्ज हे जुल । वसपोलयागु
 प्रव्रज्या भगवान बुद्धयागु एहिभिक्षु धयागु
 बचन द्वारा जूगु खः । अले वसपोल
 बुद्धशासनय्, दकले न्हापांम्ह भिक्षु खः ।

अज्जाकोण्डञ्जं धर्मचक्खु लाभयानाः
 भिक्षु जुइधुंकाः हानं वप्प, भदिय, महानाम
 व अस्सजिपिनित नं भगवान बुद्धं छसीकथं
 धर्मचक्खु लाभ याका प्रव्रज्या
 यानाबिज्यात ।

अरहंत जुल

भगवान बुद्धं कनाबिज्याःगु अनत्तलक्खण
सुत्त न्यना भिक्षु पञ्चवग्गिगपिं असारकृष्ण
पञ्चमीकुन्हु अरहंत जुल । उगु
अनत्तलक्खणसुत्तया सार खँ थथे खः-

रूप, वेदना, सञ्जा, संस्वार, विञ्जाण
धयागु अनत्ता खः, थःगु इच्छा अनुसारं
जुइमखुगु खः । गुगु नित्य मखु, उगु हे
दुःख खः । गुगु दुःख खः, उगु अनात्मा
खः । अजागु परिवर्तन जुयावनीगु
स्वभावयात जि, जिगु, जिगु आत्मा
धयाच्चनेगु पाय्छि 'मजू । रूप, वेदना,
सञ्जा, संस्वार, विञ्जाण अतितयागु जूसां
अनागतयागु जूसां आःयागु जूसां अनत्ता हे
खः । थम्हं धयाथें तये फइगु छुं हे मदु ।
गुगु नित्य मजूगु खः, उगु दुःख खः ।
हिला वनीगु उकियागु स्वभावधर्म खः ।

अजागुयात जि, जिगु, जिगु आत्मा
 धयाच्चनेगु उचित मजू ।
 तिपिटकय् थथे उल्लेख जुयाच्चंगु दु,
 पञ्चवग्गिपिसं धर्मदेशना न्यन्यं
 थुइकायंकुयंकुं, उपादानयात त्वतावंवं,
 धर्मदेशना क्वचाःबले उपादान (ला व
 लुसिथें हे तोतांतोते मफयेक प्यपुना
 च्वनेधुंकूगु आशक्ति) रहित जुयाः
 आसवयात फुका किलेशया बन्धनं पूर्णरूपं
 मुक्त जुया अरहंत जुल ।

महत्त्वपूर्णगु ज्या

भगवान बुद्धं खुइम्ह भिक्षुपिं खांयेवं
 धर्म प्रचारयायां चारिकायायेगु अनुमति
 बियाः धयाबिज्यात- भिक्षुपिं बहुजन हीत
 व सुखयालागी छपु लँपुं निम्ह मवंसे
 धर्मप्रचार याः हुँ । थुगु भगवान बुद्धयागु
 बचनयात गौरव तयाः दकले न्हापां
 धर्मप्रचार यावंपिं भिक्षुपिं मध्य

अञ्जाकोण्डञ्ज थःगु जन्मस्थाने बिज्याना
 थःधितिपिनित उपदेश बियाः धर्मावबोध
 यानाः बुद्धशासने तयाबिज्यात, अले
 वसपोलया केहेयाकाय् पुण्णला प्रव्रजित हे
 जूवल ।

भिक्षु महानाम सच्छिकासण्डय्
 बिज्यात । अन चित्तगृहपतिं वसपोलयात
 खनेवं श्रद्धा उत्पन्न यात । उकिं
 वसपोलयात निमन्त्रणा याना छय्ये
 ब्वनायंकाः भोजन दान यात । भोजन
 सिधयेका वसपोलं उम्ह गृहपतियात
 करुणा तयाः उपदेश कनाबिज्यात । उगु
 वसपोलयागु उपदेश न्यनाः उम्ह उपासकं
 सोतापतिफल लाभ यानाकाल । अले उम्ह
 गृहपतिं बुद्ध शासनप्रति आपालं श्रद्धातयाः
 प्यंगू दिशां बिज्याइपिं भन्तेपिनित
 च्वनेयालागी थःगु हे उद्यान अम्बातक
 बनय् बिहार दयेका बिल ।

चित्तगृहपतिं बिहार दानयागु दिनय्
 तस्सकं भ्वस्वाय्ब्वल । धरती लः थहांवल,
 थुकिं थथे पूर्वनिमित्त क्यंगु जुल-
 थनंनिसैं सच्छिकासण्डय् बुद्धशासनया जग
 च्वन । भिक्षु अस्सजि मगधय् चारिका
 यानावंवं राजगृहय् भिक्षा बिज्यानाच्चंबले,
 वसपोल अति हे संयमित्त जुयाः भिक्षा
 बिज्यानाच्चंगु उपतिस्स परिबाजकं खन ।
 वसपोलयागु उगु स्वभावय् तस्सकं मन
 प्रशन्न जुयाः, वसपोलयाके छं खं न्यनेगु
 इच्छायाना वसपोलया ल्यूल्यू वन ।
 वसपोलया थासय् थ्यंसैलि वसपोलं
 उपतिस्स परिबाजकयात् चीहाक यानाः
 सारंजाःगु उपदेश थथे कनाबिज्यात्-

"गुगु धर्म हेतुं दयावइगु खः, तथागतं
 उगु हेतुया विषय कनाबिज्याइगु खः ।
 अले उगु धर्म निरोध जुइगुया कारण नं

कनाबिज्याइगु खः, वसपोल महासमण
थजागु विषय हे जक कनाबिज्याइम्ह खः ।"

उम्ह उपतिस्स धयाम्ह परिबाजकं
थुलि खँ न्यंबले वयात थुइकेगु लँ चाल,
छ्सीकथं थुयावल, सोतापति मार्ग व फल
लाभ यानाकाल ।

थुलि ज्ञान लाभ याना कायेधुंकाः
वसपोलयाके बिदा कयाः लिहांवना थः
पासा जुयाच्चंम्ह कोलित परिबाजकयात
नापला वन अले उपतिस्स परिबाजकं
थम्हं प्राप्त यानावयागु ज्ञान गथे खः, अथे
हे कन । कोलित परिबाजकं नं ब्रांलाक
थुइका सोतापति फल लाभ यानाकाल ।

उपिं निम्ह परिबाजकपिसं नं
परिबाजक परिवारपिं ब्वनाः भगवान बुद्ध
बिज्यानाच्चंगु वेलुवनारामय् वनाः
वसपोलयागु दर्शन यात । वसपोलयागु
दर्शन यायेधुंकाः, अस्सजिं कंगु अनुसारं

वसपोलयात बिन्तियाना, वसपोलयाके
 पब्बज्जा पवन । भगवान बुद्धं नं वयात व
 वयापरिवारपिनित नं पब्बज्जा
 यानाबिज्यात । पब्बज्जा जुइधुंकाः
 उपतिस्स परिबाजकया नां "सारिपुत्त" जुल ।
 अले कोलितयागु नां "मोग्गल्लान" जुल ।
 थुपिं निम्हं लिपा भगवान बुद्धया
 अग्गसावक जुयाः भगवान बुद्धयागु धर्म
 प्रचारयायेगु ज्याय् ग्वाहालि यायेगुलि
 महत्वपूर्ण जापिं व्यक्तिपिं जुल ।

अले वप्प व भद्वियया विषय
 वसपोलपिसं छुछु यानाथकल धयागु,
 ग्रन्थय् उल्लेख याना, शिक्षा कायेगु लँ
 चायेका मत । उकिं वसपोलपिनिगु विषय
 सीकेगु मौका हे भीत मदुगु जुल ।

अन्तिम जीवन

भिक्षु वप्प, भद्विय, महानाम व
 अस्सजिपिनिगु जीवनया अन्त गुकथं जुल

धयागु क्यनातगु मदु । अञ्जाकोण्डञ्जया
विषय हे जक उल्लेख जुयाच्चंगु दु ।

मनोरथपूरणी व मधुरत्थविलासिनी
धयागु निगू ग्रंथय् नं मिलय् जुइक हे थथे
धयातगु दु- अञ्जाकोण्डञ्ज परिनिब्बान
जुइ भिंनिदं न्ह्यः भगवान बुद्ध याथाय्
वनाः हिमवन्त पदेशय् याकःचा वस्सावास
च्चं वनेयालागी प्रार्थना यात । अथे प्रार्थना
याःगु कारण स्वंगू दु, न्हापांगु शासनयात
त्यवबीगु ज्याय् न्ह्यःने लानाच्चंपिं
सारीपुत्त व मोग्गल्लानपिं नापलाइबले
इमिसं आदरगौरब तयेक्का च्वनेमागु व
थःगु शरीर जराजीरण जुजुं वनाच्चंगुया
कारणं खः ।

निगूगु छु धाःसा पब्बजित व
गृहस्थपिं बरोबर नापलाः वयाच्चनीगु
इमित नापलालां हे थःगु शरीर बुरा जुयाः
बमलाय् धुंकूगु जुयाः तस्सकं त्यानुइगु

जुल, उकियागु कारणं मनूतयेगु जःखः
 च्वनाच्चनेगु योग्य थें मजुल । स्वंगूगु
 कारण न्हुन्हुपिं भिक्षुपिं मार्गफल पाखें
 भनभन तापाइगु कथं धर्म व विनयया
 आचरण छ्वासुका हल । धयागु खँ नं
 मन्यन, अत्तेरी जुयावल, थजागु कारणं
 एकान्तय् च्वनेगु बिचाः यानाबिज्याःगु स्वः ।

अथे बिचाः याना वसपोल छदन्त
 पुखुया ससतिकच्चंगु हिमाले भिंनिदँतक
 वर्षावास च्वनाबिज्यात । परिनिब्बान
 जुइत्ययेका हिमाल प्रदेशं कुहांवया
 भगवान् बुद्धया दर्शन यात । वसपोलयागु
 दर्शन यायेधुंकाः परिनिब्बान जुइगु
 अनुमति नं फ्वन । भगवान् बुद्धयागु
 अनुमति कायेधुंकाः हानं हिमालेतुं लिहांवन ।
 अले अन हे छगू पण्णशालाय् परिनिब्बान
 जुयाबिज्यात । वसपोल परिनिब्बान
 जुइधुंकाः, वसपोलयागु शरीर दाहसंस्कार

यायेत भगवान बुद्ध प्रमुख आपालं
सावकपिं बिज्याःगु दु ।

थुलितक नं धयातःगु दु, वसपोलयागु
शरीर दाहसंस्कार यायेगुली विविध
प्रकारया आपालं पशुपंक्षित तक नं मुंवयाः
भुके जुया स्वया च्वंकच्वंक हे
वसपोलयागु शरीर विलीन जुयावन ।

न्हापाया जन्मया एतदग्ग

पञ्चवग्गीपिनिगु पुचले एतदग्ग पद
कयाबिज्याम्ह अञ्जाकोण्डञ्ज छम्ह हे जक
दु । भगवान बुद्धं वसपोलयात रत्तञ्जू
जूगुली एतदग्ग बियाबिज्याःगु स्वः ।
भगवान बुद्धं एतदग्ग बियाबिज्याःगु निगू
खँयांत बिचाःयाना स्वः । छगू थ्व हे
जीवनयागु क्षमतायात बिचाः याना स्वःसा,
मेगु न्हापाया जन्मय् प्रार्थना यानावगु
दुगुयात बिचायाना स्वः ।

अञ्जाकोण्डञ्ज भिक्षुं न्हापा पदुमुत्तर
 बुद्धया इलंनिसं प्रार्थना यानावगु स्वः ।
 उबले वसपोल हंसावती नगरे महाशाल
 गृहपतिया काय् जुयाच्चंगु स्वः । छन्हुया
 दीनय् उगु शहरयापिं मनूत नाप भगवान
 बुद्धयाथाय् वनाः धर्म उपदेश न्यं वन ।
 उबले हे पदुमुत्तर बुद्धं थःम्ह छम्ह
 सावकयात रतञ्जू जूगुलि एतदग्ग
 बियाबिज्यागु खन । अञ्जाकोण्डञ्जं उबले
 हे थथे मनेतगु स्वः । जिं नं उम्ह
 वसपोलया सावकं लाभ यानाकागु एतदग्ग
 कायेदुसा गुलि ज्यू धयागु श्रद्धा
 उत्पन्नयानाः, भगवान बुद्ध प्रमुख
 वसपोलया सावकपिनित न्हय्न्हुतक
 महादान बिल । न्हय्न्हु दुकुन्हु कापया
 भण्डार दुगु क्वथा चायेका दकले भिंगु
 बांलागु प्रणीतगु काप कयाहया भगवान
 बुद्धया पालिक्वय् छाया बिल । अथे हे

वसपोलया सावर्कपिनित नं दान बिल ।
दानबी सिधयेका थथे प्रार्थना यात- "भन्ते
भगवान ! थुगु दानमय कुशलपुण्यं थौसं
न्हयेन्हु न्ह्यः छलपोलं छम्ह सावक
भिक्षुयात एतदग्ग बियाबिज्यागु खनाः
जित नं अजागु हे पद लाभ यानाकायेगु
इच्छा जुल । उकिं जिं नं अनागतकाले
भगवान बुद्धया पार्वे दकले न्हापां उपदेश
न्यना, दकले न्हापां प्रव्रजित जुया, दकले
न्हापां धर्मावबोध जुया, अले अजागु हे
एतदग्ग लाभ यानाकाये फयेमा"

वं याःगु थुगु प्रार्थना न्यनाः पदुमुत्तर
बुद्धं वं याःगु प्रार्थना पूर्ण जुइला कि
जुइमखु धकाः अनागतत्राणं
स्वयाबिज्याःबले वयागु प्रार्थना पूर्ण जुइगु
खंकाः थथे भविश्यवानी यानाबिज्यात-
"थौसं १,०००००० कल्प लिपा थ्व संसारे
गौतम धयाम्ह बुद्ध जुइ, उबले छ दकले

न्हापां धर्मावबोध जुइ, हानं दकले न्हापां
 प्रव्रजित जूम्ह नं छ हे जुइ, उबले
 वसपोलं छंत रतञ्जू जूपि मध्य एतदग्ग
 स्थान बियाबिज्याइ ।"

भगवान बुद्धयागु थुगु भविष्यवाणी
 न्यना, वयात पीतिसोमनस्स उत्पन्न जुल ।
 अनंनिसं वं विविध प्रकारं पुण्य संचय
 यायां, लिपा वसपोल भगवान . बुद्ध
 परिनिर्वाण जुया बिज्याय् धुंकुसेलि
 वसपोलयागु अस्तिधातु तथा दयेकूगु
 चैत्यया दुनेछबः व पिनेछबः रत्नमय
 पःखालं चाहिकाबिल । उगु हे पुण्यं
 मनुष्य सम्पति व देवसम्पति लाभ जुल ।

लिपा विप्पसी बुद्ध थ्व संसारय्
 उत्पन्न जुयाबिज्यात । विप्पसि बुद्धया
 इलय् व बन्धुमति नगरय् च्वंम्ह छम्ह
 कुतुम्बिकया काये जुया जन्मजुल । उबले
 वसपोलया नां "महाकाल" खः ।

महाकालया छम्ह किजा दु, वयागु नां
 चूलकाल स्वः । उपि निम्ह
 दाजुकिजापिनिगु स्वभाव पाः । अथे धयागु
 महाकाल विप्पसि बुद्धया प्रति श्रद्धादुम्ह
 जुल । तर चूलकाल वसपोलया प्रति श्रद्धा
 मदुम्ह जुल । उकिं दाजुम्ह दान यायेगुली
 मन प्रशन्न जुइम्ह, किजाम्ह दान याये
 मयःम्ह जुल । उकियागु कारणं महाकालं
 दुगु धनसम्पति फुक्कं निब्ब थला
 इनाकाल । अले थःगु बुँया भागय् सःगु
 बालि नयाःत्वनाः ल्यंगु जीवकाछि दान
 प्रदान याना जीवन बितेयात्त । उकियागु
 पुण्यं गौतम बुद्धया शासन मवःतले
 देवलोक व मनुष्यलोके चा ह्युह्युं गौतम
 बुद्धयागु पालाय् कपिलवत्थुया लिक्कलाःगु
 दोनवत्थु धयागु ब्राम्हण गामय्
 महाशालब्राम्हणया काय् जुयाः जन्म जुल ।
 दकले न्हापां भगवान बुद्धया उपदेश

न्यना धर्मावबोध जुयाः प्रव्रजित नं
जुइखन । लिपा अरहंत नं जुल । अले
रत्तञ्जूपिनि पुचले एतदग्ग नं लाभ
यानाकाल ।

अले न्याम्ह ब्राम्हण पुत्रपिं मध्य वप्प,
भद्विय, महानाम व अस्सजि थुपिं प्यम्ह नं
न्हापा अञ्जाकोण्डञ्ज जुइम्हसिनं प्रार्थना
याःबले वसपोल नापनापं जिमिसं नं
दकले न्हापां भगवान बुद्धं कनाबिज्याःगु
उपदेश न्यने दयेमा, अले नापनापं
अरहतफल लाभ यानाकाये दयेमा धकाः
प्रार्थना । यानावगु कथं, दकले न्हापां
भगवान बुद्धयागु उपदेश न्यना नापनापं
अरहंत नं जुइफुगु खः ।

वाचानुसरण

अञ्जाकोण्डञ्जं धर्मपीतिया खं
निक्वःतक् प्रकट यानाबिज्यात । गुगु

विषय लिपायापिनित चेतना कायेत
अपुइगु स्वः ।

दकले न्हापां वसपोलं थजाःगु खं
कनाबिज्यात, गुकियागु कारणं पुथुजनपिसं
दंगु धारणायात सचय् यायेगु मौका काये
फयेमा । अले थथे नं थुइका बीगु कुतः
दु, धर्मया नं शत्रु दु, उगु धर्मया शत्रु
गुबले दुहां वइ उबले वयागु धारणा नं
द्वनावनी । जिके नं धर्मया शत्रु मचायेक
दुहां वःबले जिगु धारणा नं द्वन, भगवान
बुद्धयात तकनं अपमान यायेलात । आः
जिं उगु दंगु धारणायात चीका छ्वये धुन
धयागु भाब थुगुकथं प्रकट यानाबिज्यात-

रागयामिखां कना स्वइबले गपाय्च
बांलाइगु थ्व संसार,
आहा बांला धाधां, बांलागुलिं हे ल्हाका
च्वनेमालिगुनं निश्चय दु ।

धुफा दंथाय् वा वयेवं धू फुक्कं
शान्त जुया वनी थें,

प्रज्ञाया मिखा कना स्वये सयेवं
रागरुपि धू नं शान्त जुइ ।

अनंलि वसपोलं प्रज्ञाज्ञानं स्वयेगु
बिधि नं कनाबिज्यात, व थथे खः-

फुक्कं संस्वार अनित्य, दुक्ख, अनात्मा
धकाः गुबले थुइके फइ,

उबले उम्ह व्यक्ति हे जक परिसुद्ध
जुइ फइ ।

लिपा वसपोलयाथाय् च्वनीम्ह
सद्धिविहारिक भिक्षु छम्ह दु, गुम्ह भिक्षु
अलसिम्ह, चंचलगु मन दुम्ह, मभिंपिनिगु
संगत यानाजुइम्ह जुयाच्चन । उकिं वयागु
व्यवहार मार्गफल निर्वाण नाप भनभन
तापाना वनाच्चन । उम्ह भिक्षुयात करुणा
तया चेतना बीत स्वल नं, चेतना बी
मफुत । उकिं मनय् संवेग उत्पन्न याना,

द्वंगु लँय् वनेगुयात निन्दा याना, थीकगु
 लँय् वनेगुयात प्रशंसा याना, एकान्तय्
 च्वनेगु विषययात कयाः थःगु मनयागु
 भावना थथे प्रकट यानाबिज्यात-

गुम्ह भिक्षु चंचल जुया, मभिपिं नाप
 जुया, अत्यरी जुयाजुइ,

उम्ह भिक्षुयात संसारवत्तरूपि लःया
 भमरी, क्लेशरूपि फसं पुइका क्वप्वाय्
 यंकी ।

गुम्ह भिक्षु चंचल मजूसे इन्द्रिय
 संयम याना शान्तदान्त जुयाच्च्वनी,

उम्ह भिक्षु भिपिनिगु संगत याना
 प्रज्ञा दयेका दुःखं छुते जुयावनी ।

गुम्ह भिक्षु एकान्तप्रेमी जुया नसा
 प्वाय्प्वाय् सी दयेक गंसि जूसां,

म्वायेत माक्व नसात्वंसा नइ, निरास
 जुइमखु ।

उम्ह भिक्षुं युद्धय् वनीम्ह किसिं
 प्यख्यरं वइगु शस्त्रावुध सहयाइगु थें
 जंगलया सुल्प्या व पतिनं न्यासां
 बेहोश मजूसे होश तया हे च्वनी ।

अनंलि वसपोलं म्वायेगु व सीगु अले
 भगवान बुद्धया विषय, थःगु मनयागु
 भावना थथे प्रकट यानाबिज्यात-

सीगु व म्वायेगुया चिन्ता मद्दु जितः,
 ज्याया प्रतिक्षा याना च्वंम्ह ज्यामि थें ।

शास्ताया सेवा नं यायेधुन जिं,
 वसपोलया शिक्षा नं कायेधुन ।

भ्यातुगु भारि नं दिकेधुन जिं,
 जन्ममरणया चक्र तृष्णा हे खः, उकियागु
 हा ल्यें हे थनेधुन जिं,

प्रव्रजितया उद्यस्य पूरा यायेधुन जिं ।
 आ जि स्यने थाकुपिं सद्विहारिक पिनिगु,
 पीर कया च्वनेगु हे छाय् जितः ।

भिक्षु वप्प गुबले अरहंतफल प्राप्त
 जूगु स्वः, उबलेतिनि थम्हं प्राप्त यानागु
 गुणधर्मया विषय बिचाः याये फत ।
 उबले तिनि भगवान बुद्धयागु महान
 गुणया विषय थुइके फत । अले थःपिसं
 दकले न्हापां भगवान बुद्धयात, वसपोल
 आः साकसाक नयेगु पल्के थुइ धुंकल,
 आःला भीसं वसपोल यात माने नं
 यायेमखु धकाः द्वंक बिचाः यायेलागु भूल
 सचे याये फत, आःतिनि थथे थुल,
 अरियपि व पुथुजनपिं आपालं हे तापाःगु
 जुयाच्चन । पुथुजनपिसं अरियपिनिगु विषय
 थुइके फइ मखुगु जुयाच्चन, थुकियागु विषय
 वसपोलं थःगु मनयागु भावना थथे प्रकट
 यानाबिज्यात-

अरियपिसं ख्युंथाय् मत च्याकास्वये थें
 सःस्यूपिं बिद्वानपण्डितपिं व बालमूर्खपिनित
 खंकेफइ ।

पुथुजनपि ख्युंथाय् च्वनाच्चंपिं थें
 बालमूर्खपि व सःस्यूपिं विद्वान
 पण्डितपिनित खंके फइ मखु^१ ।

अले ल्यंपिं भद्विय, महानाम व अस्सजिपिनिगु
 मनयागु भावना गुकथं प्रकट याना तथा
 बिज्यात धयागु उल्लेख जुयाच्चंगु मद्दु ।

निगूगु अध्याय

भिक्षु नालक व यश

भिक्षु नालक वसपोलयात बुद्धपरिषदपिसं
 अपाय्चो म्हमस्यू । वसपोल पञ्चवग्गीपिं
 स्वयाः न्हय्न्हु लिपा प्रव्रजित जूगु खः ।

^१ वप्पयागु शब्दयात अत्थकथाचार्यपिसं थथे व्याख्यायानातगु दु, आर्यपिसं पण्डितपिनित पण्डित हे धकाः म्हसीकि, पुथुजनपिनित पुथुजन हे धकाः म्हसीकि । वसपोलपिसं ग्थ सत्यया स्वभाव दुगु सः, उगु सत्यया स्वभाव अनुसारं हे म्हसीकि । तर पुथुजनपिसं उगु सत्ययास्वभाव कथं स्वये सइमसु ।

अत्थकथाचार्यपिसं थथे नं व्याख्या यानातल- न्हापा पञ्चवग्गी पिनिंके प्रज्ञा मद्दुनि, उकियागु कारणं भगवान बुद्ध व पूरणकस्सप आदि सुम्ह गुरुपिं छु पाः धकाः छुंतेयाये मफुत । भगवान बुद्धयागु उपदेश न्यना प्रज्ञा दयावसेलि बुद्ध व सुम्ह गुरुपिं गाक्कं पाःगु खं सीकाकायेफत ।

अरहंत जुइ धुंकाः न्हय्ला लिपा परिनिब्बान
जुयाबिज्याःम्ह स्वः ।

परिचय

वसपोलायागु नां नालक स्वः । वसपोल
सक्क प्रदेशया कपिलवस्तुइ ब्राम्हण कुलय्
जन्म जूम्ह स्वः ।

गृहस्थजीवन

सुद्धोदन जुजुया पुरोहित जुयाच्वंम्ह
असितऋषीया भिंचायागु नां नालक स्वः । उकिं
वसपोलया मां असितऋषिया क्यहें स्वः । अथे
जूगुलिं कुलयागु कथं कायेबले वसपोल
कपिलवस्तुया नामिहिसिया कायेमचा स्वः ।

प्रव्रजितजीवन

नालक, पाजुम्ह असितऋषीया तस्सकं
यःम्ह भिंचा जूगुलिं वयात मचाबले हे
ऋषी यानातम्ह स्वः ।

असित, सुद्धोदन जुजुयागु अनुमति कया
 ऋषिप्रव्रजित जुया, पञ्चअभिज्ञा व
 अष्टसमापत्ति ध्यान लाभ यानाः ध्यानया बलं
 गुबलें हिमाल पाखे आराम कायेत बिज्याःसा
 गबलें चातुमहाराजिक देवलोके आराम
 कायेत बिज्याइगु जुयाच्चन, गबलें गबलें
 तावतिस देवलोके नं आराम कायेत
 बिज्याइगु स्वः ।

छन्हुया दिनय् असित ऋषी थःगु
 ध्यानया बलं तावतिस देवलोके च्वंगु थःगु हे
 पुण्यं प्राप्त जुयाच्चंगु विमानय् आराम कया
 बिज्यानाच्चन । लिपा ध्यानं दना वयेधुंका
 बिमानया लुखाय् दनाः छ्वाख्यरं स्वया
 बिज्याःबले खुइगु योजन दुगु लंपुइ
 न्ह्याइपुक फरफरसंक भन्डा ब्वयेका तल ।
 अले इन्द्र व देवतापिं लेलेतातां प्याखं हुया
 म्यय् हाला बाजं थाना ल्हाःपा थाना
 न्ह्याइपुका च्वन । हानं बोधिसत्वयागु गुण

अनुस्मरण यायां प्रशंसा यानाच्चन । उकियागु
कारणं वसपोल आश्चर्य जुयाः थथे न्यन-

छलपोलपिं भन्डा ब्वयेकु ब्वयेकुं
अति हे प्रशन्न जुया च्वन, थुगुकथं चिमिसँ
हे ब्वंब्वं दंक प्रशन्न जुइ माःगुया कारण
छु खः ?

उपिं देवतापिसं थथे लिसः बिल-
हे असित ! मनुष्य लोक्य बोधिसत्व
उत्पन्न जुल ।

वसपोल शाक्यतयेगु लुम्बिनी बनय्
मांयागु गर्भ जन्मजुल ।

वसपोलयागु जन्म नकतिनि हे जूगु
खः, उकिं जिपिं लेलेताया च्वनागु खः ।

हे असित ! छं मस्यूला, वसपोल
बोधिसत्व सत्वपिनिगु पुचले दकले तःधंम्ह
धकाः ।

वसपोलं बुद्धत्व ज्ञान प्राप्त याइतिनि,
धम्मचक्कपवतन नं याइतिनि ।

उगु धम्मचक्क बाराणसीया इसिपतन
मृगदाबनय् यानाबिज्याइ ।

वसपोलं सिंहराज थें जुयाः बुद्धलीला
क्यना बिज्याइ तिनि ।

थुगु देवतापिनिगु लिसः न्यना उम्ह असित
ऋषि तावतिस देवलोकय् च्वनाच्वने मफुत
उकिं अननं कुहांवया सुद्धोदन जुजुयाथाय्
तुरन्त हे थ्यंकःवन अले उम्ह
राजकुमारयात स्वयेगु इच्छयात ।

सुद्धोदन जुजुं वसपोलयागु इच्छा
पूर्वका बीगु अनुमति बिया राजकुमारयात
पितहयेगु आज्ञाबिल । राजकुमार पित
हःबले वसपोलयागु बांलागु रुप स्वस्वं
थःगु अभिञ्जा समापतिध्यानं थथे
सीकाकाल- थ्व राजकुमार देवतापिसं
धाःगु अनुसारं बोधिसत्व हे स्वः । थथे
धकाः सीका सुद्धोदन जुजुयात थथेधाल-

महाराज ! ध्व राजकुमार स्वया
 तःधंपि मेपिं मद्दु, सत्त्वपिं मध्य दकले
 तःधंम्ह स्वः । वसपोलं बुद्धत्व ज्ञान लाभ
 याइतिनि ।

थुलि धायेधुंकाः असितऋषीयागु
 मिखालं स्वबि बाःबाःवल । थुकथं स्वबि
 बाबावयेक नुगःमछिंकूगु छाय्धाःसा थः
 बुढा जुइधुंकल, उकिं वसपोल बुद्धजूगु
 स्वये खनिमखुत, सिना नं हानं
 अरूपब्रम्हलोके जन्म जूवनिगु जुल । अन
 रूप मद्दुगुया कारणं वसपोलयागु उपदेश
 न्यनेगु मौका मदइगु जूगुलिं स्वः ।

असित ऋषि, सुद्धोदन जुजु व
 राजकुमारयाथाय् समयानुकूल कथं
 च्वनेधुंका बिदाकया लिहांवन । लिहांवना
 च्वं च्वं व हे जक मने लुयावयाच्चन,
 वसपोल राजकुमार बुद्ध जूगु जिं स्वये
 खनीमखुत । थथे बिचाः यायां वनाच्चंबले

थःहे क्यहँया काय् नालक लुमनावल,
 गुम्हकि प्रव्रजित जुइगु इच्छा नं दुम्ह
 जुयाच्चन । उकियागु कारणं थः
 क्यहँयाथाय् वनाः थः भिंचायात प्रव्रजित
 यायेगु अनुमति पवन । क्यहँम्हसिनं नं
 दाजुयागु इच्छा अनुसारं अनुमति बिल ।

छन्हुया दिनय् असितऋषी थः भिंचा
 नालक नाप च्वनाच्चंबले, थः भिंचायात
 थथे धाल-

गुबले बुद्ध धइगु शब्द न्यनेदइ, उबले
 थथे मतीति कि, सिद्धार्थ राजकुमार प्रव्रजित
 जुयाः बुद्ध जुल ।

गुबले धर्मयागु खँ सीकेगु इच्छा दया वइ,
 उबले वसपोल याथाय् वनाः न्यं हुँ ।

न्यना वसपोलया सावक जुया प्रव्रजित नं जु ।

नालक ऋषिं पाजुयागु खँ गौरबपूर्वकं
 स्वीकार यात । अनंनिसँ बुद्ध धयागु शब्द
 न्यनेगु प्रतिक्षा याना च्वन । अले भगवान

बुद्धं पञ्चवर्गिगपिनित धम्मचक्कपवतन
 याना बिज्याःगु दिन आसाढ पुन्हिकुन्हु खः ।
 उबले नालक ऋषि प्रव्रजित जूगु सुइ
 न्यादँ दुगु खः । प्रव्रजित जूसांनिसँ गुगु
 शब्दया प्रतिक्षा याना च्वंगु खः, उगु हे
 शब्द देवतापिसं थथे घोषणा यानाहल-

थुगु संसारय् भगवान् बुद्ध उत्पन्न
 जुइ धुंकल, वसपोलं धम्मचक्कपवतन
 याना बिज्याये धुंकल । थ्व शब्द न्यना
 नालक ऋषि अतिकं लय्लय्ताया
 न्हय्न्हुतक पिया, पञ्चवर्गीपिं अरहंत
 जुइधुंकाः, इसिपतन मृगदाबनय् वनाः
 भगवान् बुद्धयाके थथे बिन्ति यात-

हे भगवान् ! जि अषितऋषिया भिंचा
 खः । छलपोलयात पिया च्वनागु सुइ न्यादँ
 दये धुंकल । उगु इच्छा थौ पुरय् जूगु
 लसंताय् धर्माचरण यायेगु विधि कना
 बिज्याहुँ ।

छलपोल छयें मदुम्ह मुनी जुया
बिज्यात, जितः नं मुनी जुइगु लँ क्यना
बिज्याहुँ ।

गुकियागु कारणं जिं नं भिक्षा यायां
जीवनं हना उगु धर्मया आचरण याये
दइगु खः ।

भगवान बुद्धं वयागु स्वभाव सिया
बिज्याःगु दु,

उकिं मोनेय्यपटिपदा (मुनी जुइगु
आचरण) या विषय थथे कनाबिज्यात-

सुनानं छंत ब्वब्यू वःसां अथवा माने
या वःसां अभिमानी जुइमते,

छं थःगु मन समान स्वभावय् तया
क्वातुका तये फयेकि ।

(थथे बिचाः यानाच्चनेमा) रूप, शब्द,
गन्ध, रस व थ्व शरीरं याइगु स्पर्श

जंगले च्यानाच्चंगु मि थें हे खः
धकाः सीका च्वनेमा ।

(मिखा, न्हाय्, न्हाय्पं, मे, शरीर मि
छो थें छोया च्वंगु दु ।)

मिसापिसं खँ ल्हाइगु, न्हिलिगु,
स्वइगु, थीगु थें जाःगु,

विविध प्रकारया स्त्री लिलाय् मुनीपि
भुलय् जुइ मखु ।

छ नं अजागुली भुलय् जुइ मते ।

मुनीपिसं कामयात त्वःताः, मैथुन धर्म
अलग जुइ (सम्भोग याइमखु)

मुनिपिसं थः गथे खः, मेमेपिं सत्वपिं
नं अथे हे खः धकाः सीकाः,

थःगु तुल्ना याना मेमेपिं सत्वपिनित
नं थः समानं येका च्वनी ।

पुथुजनपिं इच्छा व आकन्ध्या अपो
याना च्वनी, अले उकी हे तःक्यनी ।

मुनीपिं आपालं इच्छा व
आकन्ध्यायात तोता च्वनी ।

पुथुजनपिं मिच्छा जीविका याये
मायेक, |

पुनेगु, नयेगु, च्वनेगुया इच्छा
अपोयेका वं यंकाच्वनी ।

मुनीपि साक्कसाक्क नयेगुली जक
भुलय् जुया च्वनीमखु,

इच्छया बसय् मवंसे पित्या व प्याचा
मदयेकेया लागी माक्कजक नइ ।

न्ह्याबलें क्लेशरुपि मि स्यायेगु हे
जक ज्या याना च्वनी ।

मुनीपिसं भिक्षा याना प्राप्तजूगु भोजन
जंगलया | सिथय्,

गनं | सिमातले च्वना परिभोग याइ,
अले ध्यान भावना याना बिज्याइ ।

मुनीपिं जंगले हे च्वनी, सुथय् जुलकि
गामे भिक्षा याइ,

गजागु भिक्षा प्राप्त जुल उकी सन्तोष
जुइ, उकिं अपो इच्छा याइ मखु ।

मुनीपिसं नयाच्चनीबलय् खं ल्हाइ मखु,
इमिसं थथे मने तइ, लाभ जुइगु व
मजुइगु धयागु छं हे मखु,

लाभ जुइगु व मजइगुलिं दुःखं मुक्त
जुयेत पने फइ मखु ।

मुनीपिं भिक्षा बिज्याना च्वनीबलय्
पाकः मखुसा नं पाकः थें जुइ ।

वसपोलयात चीधं खने मज्यू, ब्यूम्ह
व्यक्तियात नं तुच्छ खनेमज्यू ।

अभ्यास यायेगु विषय, मुनीपिसं
यानाबिज्याइगु आचरण थथे खः-

मेचं, थाक्वले न्याक्क धिना, बाकुछिना
(सासः दिकातइ)

वसपोलपिं एकान्तय् च्वना च्वनी,
दनाच्चनी, फ्यतुनाच्चनी, द्यनाच्चनी ।

हे नालक ! छं थथे सीकाति-

खुसि लः आपा मदुसां क्वथ्याथाय्
पुखुली अथवा पहाडं लः क्वहां वया
च्वनीबलय्

कलकल लःया सः थ्वया हे च्वनी ।

तर ततःजागु खुसिया लः शान्त जुया
हे न्ह्याना च्वनी ।

गुकी मजागु खः, उकी सः वयाच्वनी

गुकी जाय् धुंकी उकी सः वइमखु ।

मूर्खपिं बागः जक जाःगु घःथें
जुयाच्वनी,

पण्डितपिं जाःगु घःथें जुयाच्वनी ।

शान्त जुइ धुंकूपिं श्रमणपिसं शान्तगु
स्वभावयापिं श्रमणपिनित म्हसीकिं ।

अवन्नति व दुःखया कारण स्यूम्हसिनं
आपाः खँ ल्हाइमखु ।

अजाम्ह श्रमणयात हे मुनी धाइ ।

उचित कथं मुनीपिनिगु आचरण याना
च्वंम्ह धाइ ।

वयात हे तिनि मुनी जुइगु धर्मज्ञान
लाभ जूम्ह धाइ ।

धर्मज्ञान लाभ जुइगु

भगवान बुद्धं कनाबिज्याःगु मुनी
जुइगु आचरणया विषय न्यने धुंकाः
नालक ऋषिं वसपोलया प्रति श्रद्धा उत्पन्न
यात, उकियागु कारणं प्रव्रज्या पवन ।
अले प्रव्रज्या जुइ धुंकाः स्वंगू प्रकारं
सन्तोष जुइगु नियम पालन यात । व
स्वंगू नियम थथे खः- स्वयेगुली नं
सन्तोष कया बिज्यात, न्यनेगुली सन्तोष
कया बिज्यात, न्ह्यसः तयेगुली नं सन्तोष
कया बिज्यात ।

स्वयेगुली सन्तोष कया बिज्याःगु
धयागु गथे धाःसा, नालक भिक्षुं गबले
जंगलय् च्वं बिज्यायेगु मनय् तथा
बिज्यात, अबलेसंनिसें हानं भगवान
बुद्धयागु दर्शन याःवये धयागु मनय् मतल ।

न्यनेगुली सन्तोष कया बिज्यात
 धयागु गथेधाःसा नालक भिक्षुं गुबले
 जंगले च्वं बिज्यायेगु मनय् तथा
 बिज्यात उबलेसंनिसैं हानं भगवान
 बुद्धयागु धर्मउपदेश न्यंवये धयागु इच्छ
 याना बिमज्यात ।

न्ह्यसः तयेगुली सन्तोष कया
 बिज्यात धयागु गथे धाःसा नालक भिक्षुं
 गबले जंगले च्वं बिज्यायेगु मने तथा
 बिज्यात, उबलेसंनिसैं हानं लिहांवया
 भगवान बुद्धयाके मुनीया विषय छुं खँ
 न्यने धयागु इच्छ याना बिमज्यात ।

नालक भिक्षुं थ्व स्वंगू नियम मने
 क्वातुकेधुंकाः भगवान बुद्ध याके बिदाकया
 याकःचा जंगलया आसपासय् च्वं बिज्यात ।
 अन मुनीपिसं आचरण याइ थें थम्हं नं
 क्वातुक आचरण याना यंकल । अथे
 धयागु जंगलया छगू हे थासे निन्हुं अपो

च्वना बिमज्यात । छमा हे सिमाया क्वय्
 निन्हुं अपो च्वना बिमज्यात । छखा हे छयें
 निन्हुं अपो भिक्षा बिमज्यात । उकियागु
 कारणं वसपोल उगु जंगलं थुगु जंगलय्
 उगु सिमां थुगु सिमाय् यायां थुगु
 नियमयात क्वातुक पालन याना यंकुबलय्
 ताकाल मदुवं हे अरहंत जुल ।

महत्वपूर्णगु ज्या

पञ्चवग्गी भिक्षुपिं भिक्षु जुइ धुंकाः,
 न्हय्न्हु लिपा नालक भिक्षु जूगु खः ।
 उकिं वसपोल भगवान बुद्धया खुम्हम्ह
 सावक खः । अले अरहंतजूपिं वसपोलया
 सावकपिनिगु भ्वल्य् नं वसपोल खुम्हम्ह
 खः । अथे जुया नं भगवान बुद्धं धर्मप्रचार
 याके छ्वपिनिगु नांया पुचलय् वसपोलयागु
 नां मदु । उकियागु कारण, वसपोल मुनी
 जुइगु आचरण क्वातुक याना च्वंगुलिं नं

जुइफु । उकिं हे वसपोलयात धर्मप्रचार
याके छ्वयेत मुंकूगुली वसपोलयात
सःमततुस्य स्वतन्त्र ब्यूगु जुइ ।

बुद्ध शासन प्रचार यायेगुली नालक
भिक्षुयागु छं ल्हाः मदु । अले वसपोल उगु
ईयापिं सावकपिं मध्य याकनं परिनिब्बान
जुया बिज्याःम्ह स्वः । उकियागु कारणं
बुद्ध शासनया इतिहासय् वसपोलयागु नां
उल्लेख जुइगुकथंया योगदान जुयाच्चंगु
मन्त । उकियागु कारणं वसपोलयागु नां
वइबले वसपोल सु स्वः धयागु म्हसीकेत,
थौकन्हय्या बुद्धधर्म, अध्ययन याइपिन्त
अलमलय् जुइगु जुल ।

अन्तिम जीवन

मोनेय्यपटिपदा अथवा मुनीयागु
आचरणया लागी यायेमागु आचरणकथं
सोयावनेबले व नं छगू अत्तकिलमथानुयोग

खः । अथे धयागु थःतथम्हं दुःख बीगु हे
 खः । तर थुगुकथं आचरण यानाच्चंम्ह
 व्यक्ति सस्सतदिट्ठि अथवा उच्छेददिट्ठि
 निगूलि नं तःक्यनाच्चंगु म्दु ।
 वसपोलपिनिगु आचरण जन्म जुइगु, बुढा
 जुइगु, सिनावनीगुलिं मुक्त जुइया लागी
 खः । अथे जूगु कारणं भगवान बुद्धं
 अनुमति बियाबिज्याःगु खः ।

शरीरयात आपालं दुःखकष्ट बिया
 आचरण यायेगु मोनेय्यपटिपदा स्वंगू
 तहलं दु । गुगु आचरणया कारणं शरीर
 याकनं स्यनावनीगु खः । उगुकथं आचरण
 यानाः अरहंत फलय् थ्यंकःवंपिं न्हापांगु
 तहयापिं अरहंत जुइ धुंकाः, भिंसुदँतक
 जक म्वाइ । व स्वया नं भतीचा आपालं
 कठोर जुइक आचरण याइपिं अरहंत जुइ
 धुंका न्हय्दँ तक जक म्वाइ । व स्वया

नं अति हे कठोर जुइक आचरण यानाः
अरहंत जूपिं न्हय्ला तक जक म्वाइ ।

भिक्षु नालकं अति हे उत्कृष्टरूपं
मोनेय्यपटिपदाया आचरण यानाः अरहंत
जुल । अरहंत जुइ धुंकाः न्हय्लातक जक
म्वाय्खन । छय्धाःसा शरीरयात फयांफय्
मफयेक तस्सकं थाकुक् छ्यगुया कारणं
खः ।

भिक्षु नालकं थः परिनिब्बान जुइगु
थःथम्हं स्यूगु कारणं परिनिब्बान जुइकुन्ह
मोल्हुया शरीर सफा यायेधुंकाः बांलाक
चीवरं पुना गुगु . दिशाय् भगवान बुद्ध
च्चना बिज्यानाच्चंगु खः, उगु दिशाय्
स्वया पञ्चाङ्गपूर्ण जुइक वन्दना
यायेधुंकाः, दनावया हिंगुल धयागु पहाडय्
लिधना, ल्हा निपां मिलय्याना नमस्कार
यानाः शान्तपूर्वक परिनिब्बान
जुयाबिज्यात ।

उबले भगवान बुद्ध मगध राज्यया
 राजगृह नगरय् च्वंगु वेलुवनं विहारय्
 बिज्यानाच्च्वंगु स्वः । उगु इलय् भगवान
 बुद्धं सीका बिज्यात, भिक्षु नालक
 परिनिब्बान जुया बिज्याये धुंकल ! उकिं
 आपालं भिक्षुपिंनाप भगवान बुद्ध हिंगुल
 पर्वतय् बिज्यात । अन वसपोलया शरीर
 दाहसंस्कार यायेधुंकाः वसपोलयागु
 अस्तिधातु तथाः चैत्य दयेकेगु अनुमति
 बियाबिज्यात । गुकियागु कारणं
 लिपावइपिं बुद्धपरिषदपिसं गौरब तथा
 सत्कार यायेगु स्थान दया च्वनीगु स्वः ।

एतदग्ग न्हापाया जन्मया विषय

भिक्षु नालकयात छुं विषय एतदग्ग
 बियातःगु मद्दु । छय्धाःसा वसपोलं
 महासावक जुइगु जक प्रार्थना यानावःगु
 दु, एतदग्ग लाभ यानाकायेगु प्रार्थना
 यानावःगु मद्दु । वसपोलयागु न्हापाया

जन्मयागु विषय थथे दु, वसपोल न्हापा
 पदुमुत्तर बुद्धयागु पालाय् वसपोल पदुमुत्तर
 बुद्ध नापलाना वसपोलयागु उपदेश न्यनाः
 श्रद्धाचित्त उत्पन्न यानाः थथे प्रार्थना
 यानावःगु दु, जि महासावक जुयाः
 अरहतफल. लाभ यानाकाये दयेमा । उबले
 पदुमुत्तर बुद्ध थथे भविश्यवाणी
 यानाबिज्यात, थौसं १,०००००० कल्प लिपा
 गौतम धयाम्ह बुद्ध उत्पन्न जुइ, उबले. छ
 प्रव्रजित जुयाः वसपोलया सावक जुइ,
 उबले हे छ अरहंत नं जुइ ।

उबले वसपोलयागु भविश्यवाणी न्यना
 आपालं पीतिसोमनस्स उत्पन्न जुल । उकियागु
 कारणं विविध प्रकारं पुण्यकर्म यात । उगु हे
 पुण्ययागु कारणं विविधथासय् जन्म जुजुं
 थुम्ह गौतम बुद्धयागु इलय् अषीतन्नृषिया
 भिंचा जुया जन्मजुल । अले प्रव्रजित जुयाः
 अरहंत जुल, महासावक नं जुल ।

भिक्षु यसया न्हापायागु कुल

भिक्षु यसयागु न्हापायागु नां यस स्वः ।
वसपोल कासिराज्यया वाराणसी धयागु शहरय्
छम्ह महाजनया कुले जन्म जूम्ह स्वः ।

गृहस्थजीवन

यस, वसपोलयागु गृहस्थ जीवन सुसम्पन्न
जू । वसपोल नकतिनिया
ल्याय्म्हचातिनिबलेनिसें सिद्धार्थ राजकुमार थें हे
तानोबलय् च्वनेगु छगू प्रासाद, चिकुबलय्
च्वनेगु छगू प्रासाद बर्षादबले च्वनेगु छगू
प्रासादय् च्वना आनन्दसुखमय जीवन हनाच्चम्ह
स्वः ।

यसं समान कुलयाम्ह कन्या नाप विवाह
याःगु दु । तर मस्त दु लाकि म्दु धयागु
स्पष्ट मजू । यस वसपोलया मां-बौपिनि
याकःचाम्ह काय् जुइमा छय् धाःसा
वसपोलयात सुखं च्वनेयालागी छगू छगू ऋतुइ
छगू छगू महले च्वनेत स्वंगू महल दयेका ब्यूगु
धयागुलिं अतिकं धनाद्यगु कुल धयागु अथें हे

सीदत । हानं वसपोल मां-बौपिसं अतिकं
 येकातम्ह कुलया महत्वपूर्णम्ह नं जुल ।
 वसपोलया ज्वलिंज्वपिं पासापिं नं आपालं दु ।

प्रव्रजित जुया धर्मज्ञान प्राप्तयात

यस, बुद्ध शासनय् प्रव्रजित जूगु पञ्चवग्गीपिं
 प्रव्रजित जूगु सालय् हे स्वः । पञ्चवग्गीपिं
 प्रव्रजित जुयाः ताकाल मदुवं
 इषिपतनमृगदावनय् हे यस नं प्रव्रजित जूगु
 स्वः । वसपोल प्रव्रजित जूगु विषय तिपिटकय्
 थथे उल्लेख जुयाच्वंगु दु-

वर्षादऋतु वसैलि आपालं नरतकिपिं नापं
 उगु ऋतुइ च्वनेगु प्रासादय् बिज्यात । वसपोल
 संगीतं गुंजेजुयाच्वंगु सलय् न्ह्याइपुक च्वना
 बिज्यानाच्वन । वसपोलयागु जीवन न्ह्याइपुगु
 कथं न्ह्यानावं च्वन । छन्हुयादिनय् संगीतया
 स्वर सुमधूर जुइक न्ह्यानावंच्वन । संगीतया
 स्वरय् नरतकीपिं बांलागु लीलां न्ह्याइपुक
 प्याखं हुयावंच्वन । वसपोल प्याखं स्वस्वं
 संगीतया धुनय् भुसुक्क न्ह्यः वयेकल । लिपा

सुथयसिया प्रहरय न्ह्यलंचाल उबले प्याखं
हुयाच्चंपि नरतकीपिं होशहिस हे छखेलाक
चाताचातावाना द्यनाच्चन । चछिं च्यानाच्चंगु
मतया जः थिना वं च्वन । उकियागु कारणं
द्यनाच्चंपि नरतकिपिनिगु स्वभाव नं छर्लक हे
खने दयाच्चन । गुलिंसियागु बिना याकुंप्वाले
लानाच्चन । गुलिंसिया बिना गपतय् लानाच्चन ।
गुलिंसिया भ्यालिचा छति लानाच्चन ।
गुलिंसिया सँ बँय् भ्याबलां च्वना भुलुसुलु
दनाच्चन । गुलिंसिया म्हुतुं ला स्वःस्व
वयाच्चन । गुलिं न्ह्यले हालाच्चन । वसपोलं
अजागु दृश्य खंबले वसपोलयात समसानय् वां
छवयातःपिं सिपिनिगु लास थें भिजांमिजां दन ।
उकियागु कारणं तस्सकं म्हाइपुस्य च्वनावयेका
अनायासं वसपोलया म्हुतुं थथे सः पिहांवल-

"गपाय्च ग्यानापु थन, गपाय्च
भिभांमिजां दं" थजागु उदान वाक्य
प्रकतयायां लाकां न्ह्याना प्रासादं कुहांवया
तःदुवागु ध्वाकां पिहांवना इसिपतन मृगदावन
पाखे स्वयावन ।

उगु इलय् भगवान् बुद्ध खुलागु थासय् चंक्रमण याना बिज्यानाच्चंगु स्वः । उबले भगवान् बुद्धं तापाकं निसें यस वयाच्चंगु खंकाबिज्यात । यसयात खनेवं अन छु जुल धयागु सीकाबिज्याना चंक्रमन थासं बिज्याना आसनय् फेतु बिज्यात ।

यस नं "गपाय्च ग्यानापु थन, गपाय्च भिभांमिजां दं" धकाः हाहां छसीकथं भगवान् बुद्धया ससःतिक थ्यन ।

"भगवान् बुद्धं धयाबिज्यात, यस थन ग्यानापु मजू, थन भिभांमिभां मदं, हे यस ! जिं छंत उपदेश कने, थन वया धर्मउपदेश न्यं वा" थुगु भगवान् बुद्धयागु सलं भस्केजुल, व पलख दित, अले लाकां त्वःताः तुरन्त हे भगवान् बुद्धयाथाय् वन ।

यस बांलाक फेतुइ धुंकाः भगवान् बुद्धं वयात छसीकथं अनुपुब्बिकथा कनाबिज्यात । अनुपुब्बिकथा धयागु छसीकथं धर्मया विषय

कनाबिज्याइगु स्वः । यसयात छसीकथं
 कनाबिज्यागु उपदेश दानकथा, शीलकथा,
 स्वर्गकथा, कामयागु दोष व कामं अलग जुया
 वनेगुयागु आनिसंसया विषय स्वः । भगवान्
 बुद्धं थथे बांलाक कनाबिज्यात- दान बीगु
 शील पालन यायेगु धयागु गृहस्थीपिसं
 यायेमागु भिंगु ज्या स्वः । गुगु भिंगु कर्मयागु
 फलं स्वर्गय् वने दइगु स्वः । उगु स्वर्गसुख
 धयागु प्रणीतगु पञ्चकामगुणं जायाच्चंगु स्वः ।
 उगु प्रणीतगुपञ्चकामगुण धयागु नं दोसं
 जायाच्चंगु हे तिनि, प्रव्रजित जुइगु थें जागु
 उत्तमगु मखुनि ।

यसं धर्मउपदेश न्यन्यं बिचाः यायां
 वयागु मन सान्त जुजुं वन । भगवान् बुद्धं
 वयागु चित्त शान्त जुयाः निवरण मदयावना
 मन यचुस्य च्चना प्रशन्न जूगु सीका,
 च्वय्यागु धर्म ग्रहण यायेफइगु स्वंका बिज्याना
 प्यंगू सत्यया स्वं कनाबिज्यात । भगवान् बुद्धं

धर्मदेशना क्वचायेका बिज्याबले यस
 सोतापति फलय् थ्यन । उबले वसपोलं थथे
 थुइका काल- गुगु उत्पन्न जुयावइगु
 स्वभावधर्म दु, उगु स्वभावधर्म फुक्कं हे
 विनाश जुया वनितिनिगु खः ।

उखय् सुथय् जुयावल, यसयात
 मखन, उकियागु कारणं मनूतयेत विविध
 थासय् छ्वया मायेके छ्वत । महाजन नं
 इषिपतन मृगदावन पाखे वना माःवन ।
 इषिपतनमृगदावनय् थः काय् नं त्वतातःगु
 लाकां खंका थः काय्यागु लाकां
 म्हसीकाकाल छाय्धाःसा काय्यागु लाकां
 लुंयागु लाकां जूगुलिं म्हसीकेत अःपुगु
 जुयाच्चन । उकिं जिम्ह काय् अवस्यनं थन
 हे दयेमा धकाः दुने दुहांवना स्व वन ।

भगवान बुद्ध थः पाखे स्वया वयाच्चंम्ह
 महाजनयात स्वया, हे महाजन थन वा धकाः
 सःताबिज्यात । महाजन सतिक वसेलि

भगवान् बुद्धं धःगु ऋद्धिं बौम्हसिनं
 काय्म्हसित मखंक त्वपुयाबिल, । महाजन,
 भगवान् बुद्धयाथाय् वनाः न्यन- भगवान्
 शास्ता, जिम्ह काय् खनाबिज्याःला ?
 भगवान् बुद्धं धयाबिज्यात- हे गृहपति !
 फ्यनितु, थन फ्यतुनाच्च्वं हे छं काय्
 खनावइ ।

भगवान् बुद्धं बियाबिज्यागु आस्वासन
 न्यना महाजनया सास थहांवल । उकिं
 वसपोलयात वन्दना यानाः शान्त जुयाः
 फ्यतुत । भगवान् बुद्धं शान्त जुयाच्च्वंम्ह
 महाजनयात अनुपुब्बिकथा कनाबिज्यात ।
 अनंलिपा प्यंगू आर्यसत्यया खँ कनाबिज्यात ।
 धुगु धर्मदेशना क्वचाबले महाजनयात नं
 धर्मचक्षु उत्पन्न जुयाः सोतापति फलय् थ्यन ।

यसं नं थः बौयात कनाबिज्यागु
 धर्मउपदेश न्यन्यं थम्हं नं उगु धर्मय् हानं
 बांलाक बिचाः याना स्वयाववं उगु धर्मदेशना

क्वचाबलय् क्वातुस्यच्चंक दयाच्चंगु मिले मजूगु
दृष्टि मदयावन, आसवं मुक्तजुल अले व हे
आसनय् अरहंत जुल ।

भगवान बुद्धं यस अरहंत जुल धयागु खँ
सीकाबिज्यात, यस हानं छक गृहस्थ जीवन
हंवनीगु जुइ फइमखुत धकाः सीका थःपिसं
त्वपुया तयागु ऋद्धि लित कयाबिज्यात । अले
अन हे च्वनाच्चंम्ह यसयात बौम्हसिनं खंकेफत ।
काय्यात खनेवं काय् मखंगु दुःखय् दुना
शोकयानाच्चंपिं माँ व कलाःपिनिथाय् वनेमागु
खँ यसयात धाल ।

बौयागु खँयात यंसं लिसः मब्युसें भगवान
बुद्धयागु स्वास्वल, भगवान बुद्धं
यसयागु मनयागु खँ सीका महाजनयात थथे
धाल-

"हे गृहपति ! यस अरहंत जुइ धुंकल,
उकिं हानं गृहस्थ जूवनेगु उचित मजुइ धुंकल"

भगवान् बुद्धयागु खँ, सोतापन्न जुइधुंकूम्ह
महाजनं थुइका कायेफत ।

अले थः काय् अरहंत जुया भगवान्
बुद्धया सावक जुइखंगु, तःधंगु लाभ स्वः धकाः,
हर्ष प्रकट यानाः लेलेताल । छ्येँ हे नु धकाः
करयाना मच्चन । तर महाजनं थथे प्रार्थना
यात- भगवान्, छलपोल प्रमुख भिक्षुसंघपि
कन्हय् जिथाय् छ्येँ भोजन बिज्याहुँ अले
यसयात नं ब्वनाहया बिज्याहुँ ।

महाजन लिहाँवनेधुंकाः यसया प्रार्थना
अनुसारं भिक्षु यानाबिज्यात-

"थन वा भिक्षु ! जिं बांलाक कनातयागु
धर्मय् ब्रम्हचारी जुया च्वं"

उगु भगवान् बुद्धयागु वचनं हे यस
पूर्णम्ह भिक्षु जुल । अनंनिसेँ वसपोलयागु नां
भिक्षु यस जुल । उकिं यस नं पञ्चवग्गीपि थें
हे भगवान् बुद्धयागु एहि भिक्खु धयागु बुद्ध
वचनं भिक्षु जूम्ह जुल ।

पञ्चवग्गीपिं जक अरहंत जुइ न्ह्यः हे
भिक्षु जूपिं जुल, उकियागु कारणं "दुःख

बांलाक फुका छो" धयाबिज्यात । यस भिक्षु
जुइ न्ह्यः हे अरहंत जुइधुंकुम्ह जूगुलिं "दुःख
बांलाक फुका छो" धयाबिज्याये म्वाल ।

कन्हय् कुन्हु भगवान बुद्ध नापं वना
मांयात बोध यायेत बिज्यात^१ । भगवान बुद्धं
यसया मां व न्हापायाम्ह जहानयात
अनुपुब्बिकथा व प्यंगू आर्यसत्यया उपदेश
बियाः सोतापति फलय् थ्यंक तयाबिज्यात ।

उकिं यसया बौ त्रिरत्नया शरणय् वंम्ह
न्हापांम्ह उपासक जुल । अले वसपोलया मां
व न्हापायाम्ह जहान बुद्ध शासनय् न्हापांम्ह
उपासिका जुल ।

महत्वपूर्णगु ज्या

खुइम्ह भिक्षुपिं दुसेलि भगवान बुद्धं
छ्पुलँपुं निम्ह मवंसे छम्हछम्ह जक वना धर्म

^१ मनोरथपूरणी धयागु ग्रंथय् थथे धयातगु दु, सुजाता भगवान
बुद्ध जुइन्ह्यः स्त्रीरभोजन दानव्यूम्ह उपासिका स्वः । उकियागु
कारणं ससमां व भौमच्चा त्रिरत्नया शरणय् वंम्ह न्हापांयाम्ह
उपासिका स्वः।

प्रचार या हूँ धकाः धर्म प्रचार याके छ्वःपिं
 भिक्षुपिनिगु पुचले दकले न्हापांगु पुचलेलापिं
 स्वः । तर भिक्षु यस गनगन वन, गुगुकथं
 सफल जुल, वसपोलयागु अन्तिम जीवन गुकथं
 जुयावन धयागु विषय उल्लेख धाःसा जुयाच्वंगु
 मदु ।

न्ह्याथय् हे जूसां भिक्षु यस बुद्धशासनय्
 महत्वपूर्णम्ह भिक्षुला स्वहेखत । छाय् धाःसा
 वसपोलया मां-बौ व वसपोलया न्हापायाम्ह
 कला, वसपोलयागु हे कारणं दकले न्हापांयापि
 उपासकउपासिका जुइखन । उलिजक नं मखु
 वसपोलया पासापिं गुपिं महाजन पुत्रपिं स्वः,
 इपिं न्यय्प्यम्ह प्रव्रजित जुया अरहंत नं जुल ।
 इपिं नं बुद्धशासनय् धर्मप्रचार यायेगु ज्याय्
 दकलय् न्हापांयागु पुचःयापिं जुल ।

न्हापायागु जन्मया एतदग्ग

भगवान बुद्धं भिक्षु यसयात छुं हे विषय
 एतदग्ग बियाबिज्याःगु मदु । थुक्रियागु कारण
 वसपोलं एतदग्ग प्राप्त यायेगु प्रार्थना यानावःगु
 हे मदु । अरहंत जुइगु हे जक प्रार्थना

यानावःगु दु । धम्मपदअत्थकथा व
 थेरगाथाअत्थकथा (परमत्थदीपनी) सुमेध बुद्ध,
 सिद्धत्थ बुद्ध व कस्सप बुद्धयागु इलय् भिक्षु
 यसयागु न्हापायागु जीवनीया विषय थथे
 उल्लेख जुयाच्चंगु दु-

सुमेध बुद्ध जुया बिज्यानाच्चंबलय् भिक्षु
 यस नागराजा जुयाच्चंगु खः । छन्हुया दिनय्
 वसपोल बुद्धयाप्रति श्रद्धा उत्पन्न यानाः वसपोल
 भगवान् बुद्ध प्रमुख वसपोलया सावकपिनित
 निमन्त्रना यानाः थःगु थासय् ब्वनायंकाः सकल
 परिवारपिं मिलय् जुया त्रिचीवर व मेमेगु नं
 दानप्रदान यात । उबले लिपायाम्ह बुद्धया इलय्
 वसपोलयागु शासनय् दुहांवना अरहंत जुइ
 दयेमा धकाः प्रार्थना यात ।

सुमेध बुद्धं नं वं यागु प्रार्थना न्यनाः,
 वयागु प्रार्थना पूर्ण जुइलाकि जुइमखु धकाः
 अनागतजाणं स्वया बिज्याःबले वयागु प्रार्थना
 पूर्ण जुइगु खंकाबिज्याना थथे भविश्यवाणी
 यानाबिज्यात-

"थौसं ३०,००० हजार कल्पलिपा ध्व
संसारय् गौतम धयाम्ह बुद्ध उत्पन्न जुइ,
उबले छ वसपोलयागु. शासनय् प्रव्रजित
जुया: अरहंत जुइ"

भगवान बुद्धयागु थुगु भविश्यवाणी
न्यना अतिकं प्रशन्न जुल । जीवकाच्छि
दानपुण्य यायां उगु पुण्यया आनुभावं
देवलोक व मनुस्यलोकय् चाचाह्युह्युं
सिद्धार्थ बुद्ध उत्पन्न जुया बिज्या:बलय् यस
सुदस्सन धयागु सहरय् छम्ह महाजनया
काय् जुया जन्म जुल । उबले नं वसपोल
बुद्धया प्रति श्रद्धाचित्त उत्पन्न याना: न्हय्ता
प्रकारया रत्नं वसपोलयात पूजा यात । उगु
पुण्यया प्रभावं विविध थासय् जन्म जुजुं
हानं कस्सप धयाम्ह बुद्ध उत्पन्न जुल ।

वसपोल कस्सप बुद्धया इलय् नं
वसपोलया प्रति श्रद्धा तया गृहस्थाश्रम तोता
प्रव्रजित जुया: श्रमणधर्म पालन यात ।

उकियागु पुण्यया प्रभावं छगू बुद्धान्तर तक
थाय्थासय् जन्म जुयाबिज्यात । छगू बुद्धान्तर
तक देवता व मनुस्य जुया जन्म जुयाबिज्यात ।

छगू जन्मय् वसपोल पीन्याम्ह थः पासापिं
मिलय् जुयाः थःथिति मद्रुपिनिगु लास कया
उनाबीगु ज्या याःगु दु ।

छन्हुया दिनय् पासापिं मिलय् जुया
छम्ह प्वाथय् दुम्ह मिसायागु लास समसानय्
यंका उनाच्चंबलय् वयात असुभसञ्जा उत्पन्न
जुल । अथे धयागु थ्व शरीर धयागु छुं हे
बांलागु मखुखनी धकाः थुयावःगु खः । थ्व हे
खँ पासापिनित नं कन, पासापिनित नं
असुभसञ्जा उत्पन्न जुल ।

पासापिनित कनेधुंकाः छ्येँ वनाः मां- बौ
व थः जाहानयात नं कन इमित नं असुभसञ्जा
प्राप्त जुल ।

थजाःगु हे न्हापायागु असुभसञ्जाया
उपनिस्सय दुगु कारणं थुगु जन्मय् नं प्रव्रजित
जुइफुगु खः । अथे धयागु न्हापाया जन्मयागु

असुभसञ्जा दुगुया कारणं प्याखं हुलाच्चंपिं
 बांबांलापिं ल्यासेत उखेलाथुखेला मदयेक
 न्ह्यःवयेका द्यनाच्चंगु खनाः सिपिं स्मसानय्
 वांछ्वयातःगु थें जुल, तस्सकं म्हाइपुयावल व
 हे कारणं प्रव्रजित जू वयेफुगु खः ।

वाचानुसरण

भिक्षु यस गृहस्थ जुया हे अरहंत जूम्ह
 दकले न्हापांम्ह सावक खः । वसपोलं थःगु
 मनयागु भावना थुगुकथं प्रकट यानाबिज्यात-
 म्ह छम्हं मगमग वासना वयेक नस्वा
 ट्वला च्वनाम्ह जि,
 तिसावसतं तिया भुभ धायेक
 च्वनाम्ह जि,
 स्वंगू विद्या नं सयेका च्वनाम्ह जि
 आः जि बुद्धयागु शिक्षा कथं च्वने
 सल ।

यसया विषय क्वचाल

यसया पासापि

यसया न्हापा गृहस्थबलेनिसेंयापि न्यय्
 प्यम्ह पासापिं दु, इपिं फुक्कं यस प्रव्रजित
 जुइवं वसपोलया नापनापं प्रव्रजित जूवपिं
 खः । इपिं मध्य असीति महासावकय्
 दुथ्याःपिं प्यम्ह हे जक दु, इमिगु नां थथे
 खः- भिक्षु विमल, भिक्षु सुबाहु, भिक्षु
 पुण्णजि, भिक्षु गवम्पति । आः थन इपिं
 प्यम्हसियागु विषय सीकातयेमाःगु खँ हे
 जक न्ह्यथने उगु खँ थथे खः-

न्हापायागु स्थान

वसपोलपिं प्यम्ह नं वैस्य कुलं वःपिं
 खः । इपिं कासीगणराज्यया बाराणसी
 धयागु शहरय् च्वंपिं महाजनया काय्पिं
 खः ।

गृहस्थजीवन

गृहस्थजीवन गुकथं वितय् जुल
 धयागु विषय पूरा प्रमाण ला खनेमदु, तर
 महाजनया काय्पिं जूगुलिं यसयागु जीवन
 थें हे न्ह्याइपुस्यच्चंक् म्यय् न्यना प्याखं
 स्वया सुखं जीवन हनाच्चंपिं जुइमा ।

प्रव्रजित जुया सोतापन्न जुल

उपिं प्यम्ह सावकपिं नं भिक्षु यसया
 ल्यूल्यू प्रव्रजित जूवपिं खः । तिपिटकय्
 वसपोलपिनि प्रव्रजितया विषय थथे
 उल्लेख जुयाच्चंगु दु-

यस प्रव्रजित जुल धयागु खं न्यना
 विमल, सुबाहु, पुण्णजि व गवम्पति
 प्यम्हसिनं नं थथे छगू हे बिचाः यात- आः
 यसं सँ व ग्वाय् पाचुक खानाः
 कासायबस्त्र पुना गृहत्याग याना प्रव्रजित

जुइधुंकल । वसपोल प्रव्रजित जूगु
 साधारण विषययात कयाः अवस्य नं
 खइमखु । वसपोलं आचरण यानाबिज्याःगु
 धर्म व विनय नं साधारणगु जुइमखु,
 धकाः बिचाः याना इपिं सकलें वसपोलया
 प्रति श्रद्धा तयाः इसिपतनमृगदावनय्
 वनाः यसयात नापलावन । भिक्षु यसं नं
 इपिं प्यम्हसित नं भगवान बुद्धयाथाय्
 ब्वना यंकल । भगवान बुद्ध याथाय्
 थ्यंकाः इपिं प्यम्ह सियागु नं परिचय बी
 धुंकाः इमित उपदेश बियाबिज्याहुं धकाः
 प्रार्थना यास ।

भगवान बुद्ध इमिगु
 उपनिस्सययात बिचाः यानाः अनुपुब्बि
 कथा व प्यंगू ,आर्यसत्यया विषय
 छसीकथं कनाबिज्यात । धर्मदेशना
 क्वचाबले इपि प्यम्हसित नं धर्मचक्षु
 लाभ जुया सोतापन्न जुल । अले

प्रव्रज्या नं पवन । भगवान बुद्धं नं
पञ्चवग्गीपिनित थें एहि भिक्खु
उपसम्पदा द्वारा. प्रव्रजित यानाबिज्यात ।
व थथे स्व:-

"थन वा भिक्षु ! जिं बांलाक
कनातयागु धर्मय् ब्रम्हचर्यया आचरण
याना: बांलाक दु:खयात फुका छ्व"
थुगु भगवान बुद्धयागु बचनं हे इपिं
प्यम्ह नं बुद्ध शासनय् पूर्णपिं भिक्षु
जुल । थनंसिं इपिं भिक्षु विमल, भिक्षु
सुबाहु, भिक्षु पुण्णजि, भिक्षु गवम्पति
जूगु जुल । .

अरहतफल लाभ

इपिं प्रव्रजित जुइधुंका: भगवान बुद्धं
इमित बरोबर धर्मउपदेश बियाबिज्यात,
वसपोलयागु उगु उपदेश न्यन्यं ताकाल
मदुवं हे इपिं प्यम्हसिनं नं अरहत फल
लाभ यानाकाल ।

महत्वपूर्णगु ज्या

भगवान बुद्धं दकले न्हापां खुइम्ह
 भिक्षुपिनित धर्मप्रचार याके छ्वःगु स्वः ।
 इपिं मध्य भिक्षु विमल, भिक्षु सुबाहु, भिक्षु
 पुण्णजि, भिक्षु गवम्पति उगु हे पुचले
 लापिं स्वः । ग्रन्थय् प्रमानित जुयाच्चंगु
 अनुसारं भिक्षु गवम्पति सहजात नगरया
 चेती धयागु थासय् बिज्याना प्रचार यायेत
 बिज्यात धयागु दु, गुगु थाय् सहजात
 नगरया उत्तर पाखे लाःगु स्वः ।

छगू समय भगवान बुद्ध व आपालं
 भिक्षु श्रामणेरपिं नाप साकेत धयागु
 नगरया अञ्जवन धयागु थासय् वर्षावास
 च्वना बिज्यात, उबले गवम्पति नं
 वसपोल नापं हे च्वना बिज्याःगु स्वः ।

आपालं भिक्षु श्रामणेरपिं छगू हे
 थासय् वर्षाबास च्वना बिज्याःबलय्

वसपोलपिनित सयेनासन मगात ।
 उकियागु कारणं सयेनासन मदुपिं भिक्षु
 श्रामणेरपिं उगु विहारया सतिकच्चंगु
 सरभू धयागु खुसिया सिथय् फि दुथाय्
 दयं वन ।

उखुनुया चान्हय् बाह्वबजे पाखे
 तस्सकं वा वया खुसि बा वल । भिक्षु
 श्रामणेरपिं ग्याना उखेंथुखें व्वाय्
 जुइमाल । थ्व हे खँ भगवान बुद्धं
 सीकाबिज्यात ।

उबले भगवान बुद्धं गवम्पतियात
 अरय् यानाः भिक्षु व श्रामणेरपिनित
 जुयाच्चंगु आपतं रक्षा यायेयालागी ऋद्धिबल
 छ्यलेगु खँ धयाबिज्यात, वसपोलं भगवान
 बुद्धयागु बचन स्वीकार यानाः थःगु ऋद्धिया
 बलं खुसि बा वयाच्चंगु दिका भिक्षु व
 श्रामणेरपिनित जुयाच्चंगु आपत तरय्
 यानाबिल । छन्हुया दिनय् वसपोलं

देवतापिनित उपदेश बिया
 बिज्यानाच्चंबलय् भगवान् बुद्धं खंकाः
 वसपोलयात थथे प्रशंसा यानाबिज्यात-

देवता व मनूत वया गवम्पतियात
 नमस्कार यानाच्चन,

गुम्हसिनं थःगु ऋद्धियाबलं सरभू
 खुसिया लः पनाबिल ।

गवम्पति, किलेस व तृष्णाय्
 तःक्यनीम्ह मखयेधुंकल,

न्ह्याथैजाःगु बाधा वःसां नं, वयागु
 मन बिचलित याये फइमखुत ।

फुक्क प्रकारया तःक्यनिगु जालं, मुक्त
 जुइधुंकल,

भवरुपि समुद्रया पारी थ्यंम्ह महामुनी जुल ।

न्हापायागु जन्मया एतदग्ग

थुपिं प्यम्ह सावकपिसं नं न्हापायागु
 जन्मय् एतदग्ग प्राप्त यायेगु प्रार्थना

यानावगु मद्दु, महासावक जुडगु हे जक
 प्रार्थना यानावःगु दु । वसपोल पिनिगु
 न्हापायागु जन्मया विषय
 धम्मपदअत्थकथा व थेरगाथाय्
 (परमत्थदीपनी) थथे उल्लेख जुयाच्चंगु दु-
 छगू समय बुद्धपिं थ्व संसारय् खालि
 जुयाच्चनी । उगु समय वसपोल यस व
 मेमेपिं न्यय्म्ह पासापिं मिलय् जुयाः हाना
 मद्दुपिनिगु लास समसानय् यंकाः छ्वयेका
 बीगु पुण्य यानाच्चंबले इमित असुभसञ्जा
 लाभ जुल, (अथे धयागु थ्व शरीर छुं हे
 बांलाःगु .मखुखनी धयागु थुयावःगु खः)
 उकियागु कारणं हे थुगु जन्मय् प्रव्रजित
 जुया अरहंत जुडफुगु खः ।

अत्थकथाथेरगाथा (परमत्थदीपनी)

भिक्षु गवम्पतिया विषय थथे नं धयातःगु दु,
 वसपोलं तःम्हमछिं हे बुद्धपिं नापलागु दु,
 उकी मध्य नां हे प्रकट जुयाच्चंपि स्वम्ह

बुद्धपिं दु, वसपोलपिनिगु नां थथे खः- सिखी
बुद्ध, कोनागमन बुद्ध, कस्सप बुद्ध खः ।

सिखी बुद्धयागु पालाय् वसपोल चला
स्याइम्ह ब्याधा जुयाच्चंगु खः । उबले
जंगले वना चला मा वनाच्चंबले सिखी
बुद्ध नापलात, वसपोलयात खनेवं मनंनिसें
श्रद्धा उत्पन्न यानाः वसपोलयात विविध
प्रकारयागु स्वां नं पूजायात । उगु हे
पुण्यया प्रभावं ताकाल तक देवलोकय्
जन्म जुइदत । अननं मनू जुया जन्म
जूवबले नं तुते मजुइक पुण्य यानावंच्वन ।
थुगु हे कथं 'विविध भूमि जन्म जुजुं
कोनागमन बुद्धयागु ई वल ।

कोनागमन बुद्ध नापलाबले
वसपोलयागु प्रति नं श्रद्धातया वसपोलयात
छत्र चढेयात । लिपा वसपोल परिनिब्बान
जुइधुंकाः वसपोलयागु अस्तिधातु
तयेयालागी जिमिन च्वय् थकया चैत्य

दयेका उकी वसपोलयागु अस्तिधातु
 स्थापना याना बुद्धपूजा यात । धुकियागु
 पुण्यं विविध प्रकारयागु भवभूमि
 चाचाह्युह्युं कस्सपबुद्ध संसारय् उत्पन्न
 जूवल ।

कस्सप बुद्धयागु इलय् वसपोल
 साहुमहाजनयागु कुले जन्म जुल । उबले
 सा भवा तथा, सायागु बथान हे
 लहिनातःगु जुयाच्चन । उबले वसपोलयागु
 ज्या सांगोथाला तयेसं बुंइयंका सा भव्
 वनीबले इमित सो वनीगु जुयाच्चन । थथे
 हे न्हिंन्हिं वनाः सो वनाच्चंच्चं छन्हुया
 दिनय् छम्ह अरहंत भिक्षु नापलात ।
 वसपोल अरहंत भन्ते गामे भिक्षायाना
 गामं पिहां वयाः खुलागु थासय् च्वना
 भोजन याना बिज्यानाच्चंगु खनाः,
 वसपोलयात तानोल जुइ धकाः मने तथाः
 सां भवात मुंकाः सिंसां मालाहया निभालं

मखयेक च्वनेयालागी पौ तया वसपोलयात
 बिज्याकल । उबलेसंसिसें उम्ह अरहंत भन्ते
 नं उगु हे थासय् च्वना भोजन याना
 बिज्याइगु जुल । उगु हे पुण्यं उम्ह व्यक्ति
 अननं सिनावना चातुमहाराजिक देवलोकय्
 जन्म जूवन । अले उगु विमानया छ्चालिं
 न्ह्याबलें मगमग वासना वयेक ह्वयाच्चनीगु
 स्वांयागु जंगल दु । अनं वसपोल छगू
 बुद्धान्तरतक देवलोक व मनुस्यलोके जन्म
 जुयाः चाचा हिलाववं थुम्ह गौतम बुद्धयागु
 समये, यसया पासा महाजनपुत्र जुया जन्म
 जूवगु खः । अले प्रव्रजित जुयाः अरहंत
 फल नं लाभ जुगु खः ।

वाचानुसरण

वसपोलपिं प्यम्ह सावकपिं मध्य नं
 भिक्षु विमल व भिक्षु सुबाहु निम्हसिनं हे
 जक थम्हं धर्मयागु आचरण यानाः थःत
 अनुभव जूगु मनयागु भावनात प्रकट

यानातःगु दुगु जुयाच्चन । उगु मनयागु
भावनात थथे स्वः-

भिक्षु विमल छन्हुया दिनय् तस्सकं
वाः वया पल्पसा प्वालाक पिलिक त्वया
च्चन तस्सकं आवाज वय्क सुइइसुइइइ
फय् नं वयाच्चन । उबलेयागु अवस्था
तस्सकं ग्यानापुस्य च्वनाच्चन । तर
वसपोलयात ग्याःभय धयागु छुं हे दुगु
मखु । उगु अवस्थाय् वसपोलं थःगु
मनयागु भावना थुगुकथं प्रकट
यानाबिज्यात-

वा वया धरणी प्याना वं च्वन
फसं सिमाया कचात शंका वं च्वन
प्वालापिलि प्वालापिलि पल्पसा त्वयाच्चन
तर जिगु चित्त स्वःसा, स्थीर हे जुयाच्चन
विविध प्रकारयागु वितर्कत शान्त हे जुयाच्चन
भिक्षु सुबाहु च्वना च्वंगु थासय्
तस्सकं वा वयाच्चन, तर वसपोलयात

ग्याः भय धयागु छपतिं नं मद्दु, उगु
 अवस्थाय् लुयावःगु मनयागु भावना थथे
 प्रकट यानाबिज्यात-

दिपा हे मदयेक वा वया हे च्वंगु दु,
 न्ह्याइपुस्यच्चंगु म्य न्यने थें
 न्यनाच्चना ।

जिगु कुटी वा ज्वय् मफयेक स्वातुक
 पलिं चिनातगु दु,
 लुखा व भ्या नं बांलाक तिनातल,
 गुलि जक याउंसे च्वंगु ।
 अले जिगु मन, व नं क्वातुस्य च्वंक
 स्थीर जुयाच्चंगु दु,
 हे वा, छ वयेमास्तेवःसा यक्व हे वा ।

स्वम्ह जतिलपिनि पुच

न्हापा जतिलपिनि गुरु जुयाच्वंपिं
 स्वम्ह जतिलपिं दु, इमिगु नां थथे खः-
 उरुवेला कस्सप, नदीकस्सप, गयाकस्सप ।
 थुपिं स्वम्ह कस्सप नं लिपा भगवान
 बुद्धयागु शासनय् दुहांवया भिक्षु जूवल ।
 थुपिं स्वम्ह भिक्षुपिनिगु जीवनी थुकथं दु-

परिचय

थुपिं स्वम्ह जतिलपिं नं कासी
 गणराज्यया वाराणसी धयागु सहरय्
 ब्राम्हण कुलय् जन्म जूपिं खः । इपिं
 कस्सप गोत्रं वःपिं जूगुलिं कस्सप धाःगु
 खः । इपिं स्वम्हं छम्ह हे मां- बौया
 सन्तान खः । उरुवेलाकस्सप दकले
 तधिम्ह दाजु खः । नदीकस्सप निम्हम्ह

खः । गयाकस्सप धयाम्ह दकले चीधिम्ह
 खः । इपिं तःधिक जूसैलि स्वंगू वेदं
 पारंगत जुल ।

गृहस्थ व प्रव्रजित जीवन

जतिल स्वम्ह दाजुकिजापिं दु, इमिसं
 त्रिवेदया शिक्षा कायेधुंकाः गृहस्थ जीवन
 हनाच्चनेगुली दिक्दार जुइका स्वम्हं
 दाजुकिजापिं छगू हे बिचाःयापिं जुयाः
 त्यागी जुया जतिल जूवन । दाजुम्हपति
 थःन्यास परिवारपिं नापं
 उरुवेलासेनानिगमय् वना आवंनिसं जि
 त्यागीम्ह जुल धकाः अधिस्थान याना अन
 हे आश्रम दयेका च्वन । अले उगु हे
 थाय्या नामं वयागु नां हे उरुवेलाकस्सप
 जुल ।

अले उगु उरुवेलासेनानिगमय्
 नेरञ्जरासुसि छगू दु, उगु सुसि उतरं

दक्षिणपाखे न्ह्यानाच्चंगु खः । अले उगु उरुवेलाकस्सपयागु आश्रम नेरञ्जराखुसिया पूर्वपाखे ला । अले हानं उगु आश्रमया पूर्वपाखे उकिं नं च्वय् छपु खुसि दु, गुगु खुसि नेरञ्जरा खुसि नापं हे मिले जूवनाच्चंगु खः । अले उगु खुसि चाःतुला ल्वाःवना च्वंथासंनिसें गया खुसि धाइ ।

अले उरुवेलाकस्सपया किजाम्ह थःस्वस परिवारपिं नापं नेरञ्जरा खुसि व मोहेनी खुसि चाःतुलावना ल्वानाच्चंथाय् थ्यंकाः, अन हे जि त्यागी जुल धयागु अधिस्थान यानाः आश्रम, दयेका च्वन । अले वयागु नां नं उगु थाय्या नामं नदीकस्सप जुल ।

उरुवेलाकस्सपया दकले चीधिकम्ह किजा नं थः निसः परिवारपिं नापं गयासीस प्रदेशाय् थ्यंकाः जि त्यागी जुल धयागु अधिस्थान यानाः उगु गया खुसिया

सिथय् हे आश्रम दयेकाच्चन अले उगु
थाय्या नामं हे वयागु नां नं गयाकस्सप
जूगु खः ।

इपिं स्वम्ह ब्राम्हणदाजुकिजापिं त्यागी
जुयाः जतिल जुइ धुंकाः मगधगणराज्य हे
अश्रम दयेका च्वनाच्चन । गुगु थासय्
विविध धर्मया शिष्यपिं व धर्मगुरुपिं
आपालं च्वनाच्चंगु थाय् खः ।

उपिं स्वम्ह जतिलपिं नं यज्ञकुण्ड
दयेकाः मि छ्वयेकाः मियात पूजा याइपिं
खः । उकिया कारणं इमिसं थः च्वनेगु
आश्रमया ससतिक यज्ञकुण्ड दयेकाः मि
पूजा यानाच्चन । अले उगु यज्ञकुण्ड
दयेकातःथाय् उगु थाय्यात रक्षा यानाच्चंगु
थें च्वंक तःधिकम्ह सर्प छम्ह नं
च्वनाच्चंगु दु ।

भगवान बुद्ध खुइम्ह भिक्षुपिनित छपु
लपुं निम्ह मवंस्य छम्ह छम्ह जक वना

धर्मप्रचार या हूँ धकाः छ्वया बिज्यात ।
 भगवान बुद्ध स्वयम स्वम्ह जतिल
 दाजुकिजापिनित बोध यायेयालागी इपिं
 च्वनाच्चंगु थासय् बिज्यात । थुकियागु
 विषय तिपिटकय् थथे उल्लेख जुयाच्चंगु दु-

छन्हुया दिनय् भगवान बुद्ध
 उरुवेलाकस्सपयागु आश्रमय् बिज्यात,
 उरुवेलाकस्सपं वसपोलयात बांलाक हे
 स्वागत यात । भगवान बुद्ध उकुन्हु अन
 हे चाहिना बिज्यायेगु खँ धयाबिज्यासेलि,
 गण अग्निकुण्ड दयेकातःगु खः, अन हे
 च्वनेगु, अनुमति बिल । भगवान बुद्ध अन.
 हे च्वना, अनच्चंम्ह नागराजायात
 दमनयाना थःगु पात्रय् तया क्यनाबिज्यात ।
 उरुवेलाकस्सप वये न्ह्यः हे थःगु ऋद्धिं
 मेगु द्वीपयागु तःगोगु फल हया तया
 क्यनाबिज्यात । थुगु हे कथं आपालं
 प्राटिहार्य क्यनाबिज्यात । थजागु ऋद्धि

स्वया वसपोलया प्रति श्रद्धाला उत्पन्न
यानाबिज्यात् तर वसपोल अरहंत स्वः
धयागु खँ स्वीकार यायेमफुनि । इमिसं
थःपि हे अरहंत स्वः धयागु बिश्वास
यानाच्चंगु स्वः । भगवान बुद्धं
उरुवेलाकस्सपयागु छगूछगू बिचाः बांलाक
सीका बिज्यानाच्चंगु दु । उकियागु कारणं
वसपोलं उम्ह जतिलयागु मन
क्यातुयावःगु चायेका वयात चेतना
बीयालागी थथे धयाबिज्यात-

कस्सप छला अरहंत हे मखुनि
अरहंत जुइगु लँ हे लुइके मफुनि
अरहंत जुइगु आचरण हे ला मदुनि
अथवा अरहंत जुइगु लँ हे नं लागु मदुनि ।

थुगु भगवान बुद्धयागु खँ न्यनाः
उरुवेलाकस्सपं बिचाः यानास्वल । लिपा
बिचाः याये फयावसेलि भगवान बुद्धयागु
पालि हे भोस्सुना प्रव्रज्या पवन । भगवान

बुद्धं धयाबिज्यात- छं थः परिवारपिनिके
न्यनाः बांलाक निश्चयनि या अले जक
प्रव्रजित जु ।

थुगु भगवान बुद्धयागु वचन न्यना थः
फुक्क परिवारपिनिगु आजीवक बस्त्रत
खुसि चुइका छ्वया सँ-दारी खाना भगवान
बुद्ध याथाय् वनाः प्रव्रजित जुइयालागी
प्रार्थना यात । भगवान बुद्धं उरुवेलाकस्सप
प्रमुख न्यासः वया शिष्यपिनित नं एहि
भिक्षु उपसम्पदा द्वारा भिक्षु यानाबिल ।

नदीकस्सप उगु हे खुसि चाःतुला
वना .ह्यानाच्चंगु खुसिया सिथय् च्वनाच्चंगु
खः । खुसि थः हे दाजु जुयाच्चंम्ह
उरुवेला कस्सपं पुनिगु जतिल बस्त्रत व
अग्निपूजायागु सामानत चुइका हया च्वंगु
स्वया जिम्ह दाजुयात छुं आपत वल
जुइमा धयागु मनय् तयाः थः दाजुयागु
आश्रम पाखे स्वसः शिष्यपिं ब्वनावना सो

वन, अनला थः दाजु प्रमुख न्यासः शिष्यपिं नं
 भगवान बुद्धयागु शासनय् दुहांवनाः वसपोलया
 सावक जुयाः भिक्षु जुयाच्चंगु खन, उकियागु
 कारणं थथे न्यन-

"हे कस्सप दाइ ! थुगु ब्रम्हचर्य
 धात्थे हे उत्तमगु खःला"

थः हे दाजु कस्सपया पाखे थ्व
 ब्रम्हचर्य धात्थे हे उत्तमगु खः धयागु
 स्यूसेलि थः व थःपरिवारपिं सकसिनं नं सँ
 दारि खाना थःगु जता दारि परिखार
 अग्निपूजाया सामान फुक्कं खुसि चुइका
 छ्वल । अले भगवान बुद्धयाथाय् वना
 प्रवज्या पवन, भगवान बुद्धं नं इपिं
 फुक्कसित नं इमिगु प्रर्थना अनुसारं
 एहिभिक्षु उपसम्पदा द्वारा भिक्षु
 यानाबिज्यात । गयाकस्सप च्वनाच्चंगु थाय्
 उत्तरपाखे खुसिया सिथय् खः । थः निम्ह
 दाजुपिं व दाजुपिनि परिवारपिनिगु जता

व आजीवकपरिस्वारत अले यज्ञहोम यायेगु
 पुजाया सामानत खुसि चुइका हया तःगु
 खनाः जिमि दाजुपिनित छुं भय बिघ्नबाधा
 जकं वलला छु धयागु शंका जुयाः थः
 निसः परिवारपिं नापं ब्वनाः दाजुपिनिगु
 आश्रमपाखे वना स्वःवन । अथे स्वः
 वंबलय् थः निम्ह दाजुपिं व इमि परिवार
 सहित भगवान बुद्धया सावक जुयाः
 प्रव्रजित जुयाच्चंगु स्वयाः नदी कस्सपं
 उरुवेला कस्सपयाके न्यं थें हे थथे न्यन-

"हे दाइ कस्सप ! थ्व ब्रम्हचर्य धात्थें
 हे उत्तमगु खःला"

दाजुम्हसिया पाखें थ्व ब्रम्हचर्य धात्थें
 हे उत्तमगु खः धकाः सीकाः थः व
 थःपरिवारपिं फुक्कसिया छगू हे मन याना
 लिहां वना सँ दारि खाना अग्नि पूजा
 यायेगु सामान व आजीवक बस्त्रत फुक्कं
 खुसि चुइका छ्वयालि भगवान बुद्धयाथाय्

वनाः प्रव्रज्या पवं वन, इमित नं भगवन
बुद्धं इमिगु प्रार्थना अनुसारं एहिभिक्षु
उपसम्पदा | द्वारां भिक्षु यानाबिज्यात ।

भगवान बुद्धं उकुन्हु छन्हुं हे स्वम्ह
जतिलपिनि शिष्यपिं १,००० व गुरु
जुयाच्चंपिं स्वम्ह यानाः १००३ म्ह सित
प्रव्रजित यानाबिज्यात ।

धर्मज्ञान लाभजुल

भगवान बुद्धं जतिलपिं स्वम्ह व इमि
शिष्यपिनित भिक्षु यानाबिज्याये धुंकाः इपि
फुक्क भिक्षुपिनित व्वनाः . गयासीस प्रदेश
पाखे बिज्यात । गुगु थाय् गया खुसिया
जःख लागु खः । अन थ्यंकाः भगवान बुद्धं
इमित थथे उपदेश कनाबिज्यात-

भिक्षुपिं ! चक्खु, सोत, घान, जिह्वा,
काय, मन, रूप, शब्द, गन्ध, रस,
फोट्ठब्ब, धम्मरमण, चक्खुविज्जाण,

सोतविञ्जाण, घाणविञ्जाण, जिह्वाविञ्जाण,
 कायविञ्जाण, मनोविञ्जाण, चक्खुसम्फस्स,
 सोतसम्फस्स, घानसम्फस्स, जिह्वासम्फस्स,
 कायसम्फस्स, मनोसम्फस्स, सुख, दुःख,
 अथवा अदुक्खमसुख, थुपिं फुक्कं हे
 फस्सया कारणं उत्पन्न जुइगु खः ।

थुपिं फुक्क पुनावइगु मि खः ।
 अथे धयागु रागरुपि मि, द्वेसरुपि मि,
 मोहरुपि मि अले जाति, जरा, ब्याधि, मरण,
 सोक, परिदेव, दुक्ख, दोमनस्सुपायासरुपि मि
 खः । थुगु धर्मदेशनायात "आदितपरियाय
 सुत्त" धाइ । (अथे धयागु फुक्कं हे पुइगु
 खः धकाः कनाबिज्याःगु) थुगु धर्मदेशना
 क्वचाःबले स्वम्ह जतिलपिं व इमि
 परिवारपिं फुक्कं हे अरहंतफल्य् थ्यन ।

महत्वपूर्णजागु ज्या

इपि स्वम्ह जतिलपिं मध्य भिक्षु
 उरुवेलाकस्सप धर्म प्रचार यायेगु ज्याय्

भगवान् बुद्धयात् ग्वाहालि यायेगुली
तस्सकं सकृयम्ह जुल । थुकियागु विषय
तिपिटकय् थथे धयातःगु दु-

भगवान् बुद्धं स्वम्ह जतिलपिं व इमि
परिवारपिनित अरहंत फलय् तक तथा
बिज्यायेधुंकाः बिम्बिसार जुजुं न्हापा
बुद्धत्व प्राप्त मज्जूनिबले हे प्रार्थना
यानातःगु अनुसारं वसपोलयात् बोध
यायेत इपि फुक्कं ब्वना राजगृहपाखे
स्वयाबिज्यात् । अथे धयागु वसपोल
नकतिनि नकतिनि दरवार त्वताबिज्याबले
बिम्बिसार जुजुयात् , राजगृह नगरया
पण्डव पर्वतय् नापलागु स्वः । लिपा
बिम्बिसार जुजुं मोक्षधर्म मालेयालागी
प्याहांबिज्यागु धयागु सीवं बिम्बिसार जुजुं
थःगु नं सहमति क्यनाः गुबले बुद्धत्वज्ञान
प्राप्त जुइ उबले जित नं उगु ज्ञानया स्वँ
कं बिज्याहुं धकाः प्रार्थणायागु स्वः । उगु

प्रार्थना स्वीकार यानातगु दुगु जुया व हे
 श्यात लुमंका आ वसपोल राजगृह
 नगरपाखे स्वया बिज्याना बिम्बिसार जुजु
 आपलायेत बिज्यागु स्वः ।

भगवान बुद्धं दोछि व स्वम्ह
 आवकपिं व्वनाबिज्याना राजगृह नगरय
 थकाः नकतिनि नकतिनि ततःमा
 जुयावयाच्चंगु ताल सिमायागु बगीचाय्
 बिज्यानाच्चन । वसपोलपिं उलिमछिं अन
 च्वनाबिज्यानाच्चंगु खँ छक्वलं हे
 हल्लाखल्ला मचे जुल । थ्व हे खबर
 बिम्बिसार जुजुया थाय् नं थ्यन उकिं
 वसपोल भिंनिगू नहुत^१ ब्राम्हण
 गृहपतिपिं मुंकाः भगवान बुद्धयाथाय् वल,
 वसपोल भगवान बुद्धयात वन्दना

धुगु नहुतया विषय अभिधानंप्पदीपिकासूचिकरणं धयागु ग्रन्थय
 थय धयातःगु दु, छाः एकय् नीच्यागः सुना तयेबले गुलि जुइ,
 श्रैल हे स्वः । अले पदानुक्रमपाली व थाइ इङ्गलिसय् व
 पमकृतय् दसहजार धयातगु दु, उकिं थन दसहजार हे स्वः ।

यायेधुंकाः थत उचितगु आसने
 फ्यतुनाबिज्यात । अले वसपोल नापं वःपिं
 ब्राम्हण गृहपतिपिं जक गुलिंसिनं
 वसपोलयात वन्दना याना थःत लोगु
 आसनय् फ्यतुत गुलिं कुशलवार्ता
 यायेधुंकाः थःत लोगु आसने फ्यतुत ।
 गुलिंसिनं नमस्कार जक यात, गुलिंसिनं
 थःगु नां व कुलजक कन, गुलिंगुलिं अथे
 सुमुक फ्यतुत । थुगुरुपं मगधयापिं ब्राम्हण
 गृहपतिपिनिसं थथःगु स्वभाव प्रकट याना
 क्यनाच्चंगुया कारण, इमिसं थुइके
 मफयाच्चंगु छु धाःसा भगवान बुद्ध व
 उरुवेला कस्सपपिनिगु बीचय्, भगवान
 बुद्ध, उरुवेलाकस्सपया सिश्यलाकि, उरुवेला
 कस्सप, भगवान बुद्धया सिश्य स्वः । थ्व
 इमिगु मनयागु खँ भगवान बुद्धं
 सीकाबिज्यात, उकियागु कारणं इमिगु

मनयागु शंका मदयेकाबीयालागी भगवान
बुद्धं उरुवेलाकस्सपयाके थथे न्यनाबिज्यात-

हे कस्सप ! छ उरुवेलासेनानिगमय्
ताकालतक च्वनेधुंकल, थः आचार्यपिसं
जतिलपिनित सरीर गंसि जुइक अग्नि
पूजायाना तपस्या यायेगु स्यनातःगु खः,
तर छं छु खंकाः उगु अग्नि पूजायायेगु
त्वःतागु खः ?

उरुवेलाकस्सप- अग्नीपूजा यायेगुली
रुप, शब्द, गन्ध व रसयागु इच्छ याइगु
व मिसापिनित प्रसंसा याइगु खः । जिं
थजागु पूजायात आसक्तिरुपि खिति धकाः
सीकाः उजाःगु पूजा त्वतागु खः ।

बुद्ध- हे कस्सप ! आः छं रुप,
शब्द, गन्ध व रसय् आशक्त जुइगुलि
येका च्वनागु मखुसा, छुकियात
येकाच्चनागुले ? देवलोक येकाच्चनालाकि
मनुश्यलोक येका च्वनाले ?

उरुवेलाकस्सप- आः जिं गुगु विषय
 तक्यना च्वनेबलय् पीर कया च्वनेमालीगु,
 मनय् असान्ति जुइका च्वने मालिगु खः,
 उगु कामभवयात त्वःताः मनय् शान्ति
 कयाच्चना । कामभव धयागु नित्यगु
 स्थीरगु मखु, उकियागु कारणं सुयात नं
 उकियागु आसा क्यना उगु प्राप्त
 याकेयालागी यज्ञहोम पूजा यायेगु फुक्कं
 ज्या त्वःताछ्वये धुन ।

उरुवेलाकस्सपं थुलि खँ धायेधुंकाः थःगु
 आसनं दना भगवान बुद्धयागु पादमूलय् वन्दना
 यानाः हानं थथे धाल-

“हे भगवानं ! छलपोल जिम्ह
 परमशास्ता खः, जि छलपोलया सावकं खः”

गुगु उरुवेलाकस्सपं भगवान बुद्धया प्रति
 गौरवतया धयाच्वंगु शब्दं भिनिगू नहुत
 ब्राम्हण व गृहपतिपिनि मनय्

जुयाच्चंगु शंका समाधान जुयावन । न्हापा
 उरुवेलाकस्सपयात माने यानाच्चंपिसं नं सिल
 आ उरुवेलाकस्सप भगवान बुद्धया सिश्य
 सावक जुइधुंकल । थथेधकाः सीका, भगवान
 बुद्धया प्रति आपालं श्रद्धा उत्पन्न यात । थुगु
 अवस्थायात बिचाः याना भगवान बुद्धं उपिं
 ब्राम्हणगृहपतिपिनित आ धर्मदेशना यासांजिल,
 आ इमिगु चित्त धर्मदेशना न्यनेफइगु कथंयागु
 जुल धयागु सीका, अनुपुब्बिकथा व प्यंगू
 अरियसच्चया विषय कनाबिज्यात ।

थुगु भगवान बुद्धयागु उपदेश न्यनाः
 बिम्बिसार जुजु प्रमुख भिंछगू नहुत
 ब्राम्हणगृहपतिपिसं सोतापत्तिफल प्राप्त
 यानाकाल । अले ल्यंदुपिं छगू नहुत
 ब्राम्हणगृहपतिपि सोतापन्न जुइ मफुसानं
 त्रिरत्नप्रति क्वातुगु श्रद्धा उत्पन्न यानाः
 उपासकत्व ग्रहण यात ।

भिनित्वा नहुत ब्राम्हणगृहपतिर्पित्वा
 सोतापतिफलं लाभ जूगु व त्रिरत्न प्रा
 अचलश्रद्धा उत्पन्न जूगु धयागु
 उरुवेलाकस्सपयागु बुद्धशासनिक ज्याय
 ग्वाहालि यानाबिज्याःगु आपालं महत्वपूर्ण
 ज्या स्वः ।

अले नदीकस्सप व गयाकस्सपपिनिमं
 छु यानाबिज्यात धयागु विषय ग्रंथय
 उल्लेख जुयाच्चंगु मदुसानं भगवान
 बुद्धयागु शिक्षा प्रचार यायेयालागी इपि नं
 महत्वपूर्णपि व्यक्तिपिला अवश्य नं स्वः ।

न्हापायागुजन्मया एतदग्ग

जतिलपिनि गुरु जुयाच्चंपिं स्वम्ह
 जतिलपिं भगवान बुद्धयागु शरणय वयाः
 भिक्षु जुइधुंकाः भिक्षु उरुवेलाकस्सप
 छम्हसित हे जक भगवान बुद्धं एतदग्ग
 बियाबिज्याःगु दु । वयात भगवान बुद्धं
 एतदग्ग बियाबिज्याःगुया कारण थुगु हे

जन्मय् वयाके दुगु क्षमता व न्हापायागु
 जन्मय् वं यानावगु प्रार्थनायात बिचाः
 याना स्वः । अले भिक्षु नदीकस्सप व
 गयाकस्सपपिसं एतदग्ग लाभ यायेगु
 प्रार्थना यानावःगु मद्दु, अरहंत जुइगु हे
 जक प्रार्थना यानावःगु स्वः ।

भिक्षु उरुवेलाकस्सपं गुबलेनिसैं प्रार्थना
 यानावःगु धाःसा पदुमुत्तर बुद्धया पालंनिसैं
 स्वः । उबले वसपोल हंसावति नगरय्
 जन्मजूगु स्वः । उबले वसपोल उगु
 हंसावति नगरवासिपिं नापं वसपोल
 बुद्धयागु धर्मउपदेश न्यनेत वन । उबले
 भगवान बुद्धं छम्ह सावकयात यक्व
 परिवार दुगुलि एतदग्ग बियाबिज्यात ।

उकियात स्वना वयागु मने नं थथे जुल-
 जिं नं अजागु हे एतदग्ग कायेफुसा
 गुलिजक ज्यू । थथे मनेतया भगवानं बुद्ध
 प्रमुख वसपोलया सावकपिनित न्हय्न्हुतक

महादानबिल । न्हय्न्हुगु दिनय् वं थःगु
 मनय् एतदग्ग प्राप्त यायेगु इच्छजुगु खं
 वसपोलयात् बिन्तियात् । वयागु प्रार्थना
 न्यनाः वसपोल बुद्धं अनागतत्राणं
 स्वयाबिज्यात् । वसपोलं अनागतत्राणं वं
 याःगु प्रार्थना पूर्ण जुइगु खंकाबिज्यात्
 उकिं थथे भविश्यवाणी यानाबिज्यात्-

“थौसं एकलाख कल्प लिपा थ्व
 संसारय् गौतम धयाम्ह बुद्ध उत्पन्न जुइ,
 उबले हे छ गृहत्यागयाना वसपोलया
 सावक जूवनी, उबले हे अरहतफल
 लाभयाना . कयाः आपालं परिवार
 दयेकेगुली एतदग्ग नं प्राप्त यानाकाइ ।”

वसपोलयागु उगु भविश्यवाणी न्यनाः
 मने अतिकं पीतिसोमनस्स उत्पन्न याना,
 जीवकाद्धि दानप्रदान यानाः उगु पुण्यया
 प्रभावं कर्मानुसारं थाय्थासय् जन्मजुया

संसार चक्रय् चाहिलावं च्वंबलय्, थ्व
संसारय् फुस्सबुद्ध उत्पन्न जुल ।

उबले जुजु महिन्दराजयागु कुलय्
प्यम्ह कायेपिं जन्म जूगु दु । उकी मध्य
छम्ह फुस्स बुद्ध जुल । मेपिं स्वम्ह
उरुवेलाकस्सप, नदीकस्सप, गयाकस्सप
जक मेम्ह हे मांया पाखें जन्मजुपिं
काय्पिं जुल । लिपा सिमान्त प्रदेशपाखे
अशान्ति जुल । उगु अशान्तयात शान्त
यायेयालागी महिन्दराज जुजुं स्वम्ह थः
कायेपिनित छ्वयाबिल । इपिं स्वम्ह नं
वनाः उगु थासय्, शान्त यायेधुंकाः
लिहांवल । इपिं राजकुमारपिसं सिमान्त
प्रदेश शान्त यायेधुंका लिहां वसेलि जुजु
तस्सकं लेताल, उकियागु कारणं
राजकुमारपिनित स्वलातक भगवान
बुद्धयागु सेवा यायेगु मौका बिल ।

इपिं स्वम्ह राजकुमारपिं नं तस्सकं
 लेलेताया उगु मौकायात सदुपयोग यानाः
 स्वलातक मस्यंक बांलाक भिगू शील
 पालन यात । स्वला पूर्ण जुइगु दिनय्
 भगवान बुद्ध प्रमुख वसपोलया
 सावकपिनित दानबीगु विविधबस्तुत मुंकाः
 महादान यात । अनंलिपा नं जीवकाछि
 दान प्रदान यायेगु मत्वतुस्य दान प्रदान
 यानावंच्वन । उगु हे पुण्यकर्मया अनुसारं
 विविध थासय् जन्म जुयाः थुम्ह गौतम
 बुद्धयां पालय् उरुवेलाकस्सप व वया
 निम्ह किजापिं नं काशीगणराज्यया
 वाराणसी धयागु शहरय् छम्ह ब्राम्हणया
 कुले जन्म जूवल ।

लिपा इपिं स्वम्ह नं प्रव्रजित जुया
 इमिसं प्रार्थना यानावःगु अनुसारं स्वम्हं
 नापनापं हे अरहंत नं जुल ।

उरुवेलाकस्सप जक यक्व परिवारपिं
दयेकेगुली एतदग्ग नं प्राप्त यानाकाल ।

वाचानुसरण

भिक्षु उरुवेलाकस्सपं बुद्ध शासनय्
प्रव्रजित जूवयेदुगुली प्रशन्न जुया, थःगु
मनयागु भावना थथे प्रकट यात-

गुबलेतक यशकीर्ति जायाच्चंम्ह,
भगवान बुद्धयागु पाटिहार्य मखंनि ।
उबलेतक इर्या व घमण्डं जायाच्चनतिनि ।
उबलेतक जिं गौरब तयेमापिं सुंमन्त,
थथे धकाः थःत थम्हं म्हमसीका च्वना ।
मनूतये सारथि जुयाः बिज्याःम्ह,
बुद्धं, जिमिगु बिचाः सीकल,
उबले जिमिथाय् बिज्यानाः,
जिमित करुणा तयाः न्वानाबिज्यात ।
अले जिपिं अन्नायासं आश्चर्य जुल,
जिमिगु चिमिसं तित्तिं स्वानावल ।
गुबले जिपिं जतिल तिनि,

उबले लाभसत्कारं जायाच्चन ।
 लाभसत्कार धयागु जीवने तःधंगु
 लाभ, स्व हे मखुनि ।
 उगु लाभसत्कार त्याग यानाः,
 बुद्ध शासनय् प्रव्रजित जू वयाः ।
 गुगु मार बिजयीयागु शासन स्वः ।
 न्हापा यज्ञपूजाय् ब्यस्त जुयाः च्वनापिं,
 कामारमणया दधुइ लानाच्चंपिं जिपिं,
 बुद्ध शासनय् वयाः,
 राग, दोस, मोह तोताछ्वये फत ।
 आ न्हापायागु जन्मया स्वं सीकेफत,
 दिव्यमिस्वा दत, ऋद्धि नं दत ।
 मेपिनिगु बिचाः नं सीकेफत,
 अले दिव्य न्हाय्पं नं दत ।
 जि प्रव्रजित जुयागुया गुगु लक्ष स्वः,
 उगु लक्ष पूर्ण यानाः कायेफत ।
 गथःगथः चिनाच्चंगु फुक्कं क्लेशया
 गथःत, फ्यनेगु ज्या नं क्वचाये धुंकल ।

भगवान् बुद्धं करुणा तयाः नेरञ्जरा
 खुसि थ्यंक बिज्याना धर्मया आचरण
 यायेगु लं क्यनाबिज्यात । उगु धर्मया
 अनुसारं आचरण यानाः प्राप्त जूगु
 फलयात स्वस्वं, मने पीति उत्पन्न जूगुलिं
 नदीकस्सपं थःगु मनयागु भावना थुगु कथं
 प्रकट यानाबिज्यात-

भगवान् बुद्ध, जिमित करुणा तयाः
 नेरञ्जराखुसि थ्यंक बिज्यात ।

वसपोल बिज्याःगु कारणं जिमिसं
 धर्मउपदेश न्यना दंगु धारणा त्वःतेफत ।

गुबले जिपिं पुथुजनतिनि, उबले
 अन्धकारय् दुना यज्ञपूजा यानाच्चना ।
 उबले मने थथे जुल, अजाःगु पूजा हे
 परिसुद्ध जुइगु कारण खः ।

तस्सकं धारणा दंका अन्धबिश्वासय्
 दुना मिखानिपां कांपिं थें जुयाच्चनापिं,

परिसुद्ध जुइ मखुगुयात, परिसुद्ध जुइगु
 धका: विश्वास याना: च्वनापिं,
 बुद्ध शासनय् वया: द्वंगु धारणायात
 त्व:ता छ्वयेधुन ।

फुक्कं भवयात मदयेका छ्वयेधुन ।

आ: जिमिगु यज्ञ पूजा यायेगु धयागु
 हे सम्यकसम्बुद्धयात पूजा यायेगु स्व: ।

गुम्ह दक्खिनेय्य पुद्गल तथागतयात
 जिमिसं नमस्कार याना: पूजा यानाच्चना ।

भुले जुयाच्चनेगु फुक्क ज्या जिमिसं
 त्व:तेधुन ।

हानं जन्म जुइगु इच्छ जिमिके मदये धुंकल ।

जन्म मरणया चक्र क्वचाये धुंकल ।

आ: जिमिगु लागी न्हुगु भव मदये
 धुंकल ।

भगवान बुद्धं न्हुगु कथं पाप चुइका
 छ्वयेगु उपाये कनाबिज्या:गु अनुसारं,

पापयात चुइका छ्वये फुगुलिं, मने पीति
उत्पन्न जुयाः, गयाकस्सपं थःगु मनयागु
भावना थुगुकथं प्रकट यानाबिज्यात-

जिपिं न्हापा न्हिं स्वको भग्गु^१ गयाया
सिथय् वना गया खुसी पाप चुइकः वनेगु,
अथे धयागु सुथय् नं न्हिनय् नं
बहनि नं, छायाःसा न्हापान्हापा जिमिगु
थजाःगु बिचाः स्वः-

न्हापान्हापाया जन्मय् यानातयागु पाप,
गया नदीया खुसी चुइका छ्वये ज्यू ।

Dhamma.Digital

^१ नेरञ्जरा सुसि बाःवना मोहनी सुसि मिलय् जुइत चातुला
वनाच्चंथाय् सुसियासिथय् नदीकस्सपयागु आश्रम स्वः । अननं उगु
सुसि मिलय् जुया बाः ववं गयाय् थ्यंकःवनी अले अननंतिति
पाटलिपुत्रय्चंगु गङ्गासुसि मिलय् जूवनीगु स्वः । उकियागु कारणं
गङ्गासुसि गुगु थासं वाःवनाच्चंगु स्वः उगुउगु थाय् अनुसारं
हिलावनीगु नं जुयाच्चन । थौकन्हय् गयासुसियात फ्वास्कु धाइ गुगु
शब्द फेगु(Pheggū) धयागु शब्दं वःगु स्वः । फेगु धयागु पाली
भापा जूसा फल्गु (Phalgu) धयागु संस्कृत स्वः । गुगु गया धयागु
सुसि स्वः उगु सुसि गयाकस्सप व परिवारपिं पाप चुइकः वनीगु
सुसि जुयाच्चन ।

आः जिमिसं कारणाकारणं जायाच्चंगु,
 सुभासित धर्मया खँ न्यने धुंकाः, थःगु हे
 प्रज्ञाज्ञानं सुक्ष्मगु सत्ययात बिचाः याना
 खंका काये धुंन, पाप फुका छ्वयेधुन,
 किलेशरुपि खिति मंत, आः जिपिं निर्मल
 सुद्धपिं जुल । भगवान बुद्धयागु परिसुद्धगु
 अंश कायेधुन, भगवान बुद्धयागु हृदयेनं
 जन्म जूम्ह काय् जुल । जिं च्यागू
 मार्गरुपि खुसी कुहांवना, पाप चुइका
 छ्वयेधुन ।

जिं स्वंगू बिद्या प्राप्त यानाः, बुद्ध
 शासनय् यायेमागु ज्या क्वचायेकेधुन ।

न्यागूगु अध्याय

अग्रश्रावकपिनिगु पुचः

न्हापा सञ्जय परिबाजकया शिष्य
 जुयाच्चंपिं २५२ म्ह भगवान बुद्धया
 शासनय् प्रव्रजित जुल । उकी मध्य
 अग्रश्रावकया रूपय् प्रशंसा यानातःपिं निम्ह
 दु, वसपोलपिं स्वः- भिक्षु सारिपुत्त व
 मोगगल्लान । आः थन वसपोल निम्हसियागु
 जीवनीया विषय सीकातयेबहगु खँत उल्लेख
 याये, व थथे स्वः-

न्हापायागु स्थान

सारिपुत्त ब्राम्हणकुले जन्मजूम्ह स्वः ।
 सारिपुत्तयागु न्हापायागु नां उपतिस्स स्वः ।
 वसपोल नालन्दा सहरया उपतिस्स गामे
 जन्म जूम्ह स्वः । वसपोलया बौयागु नां
 वंगन्त ब्राम्हण स्वः । अले व गांया नायः

नं स्वः । वसपोलया मांयागु नां सारी स्वः ।
 अले मोग्गल्लानया न्हापायागु नां कोलित
 स्वः । वसपोल नं नालन्दाया कोलित
 गामय् जन्म जूम्ह स्वः । वसपोलया बौ नं
 गाँया नायः जुयाच्चंम्ह स्वः । वसपोलया
 मांयागु नां मोग्गल्ली स्वः । उपिं तःधि
 जुया वृयेवं शिल्पबिद्या नं बांलाक
 सयेकाकाल ।

गृहस्थजीवन

उपतिस्स व कोलित निम्हं
 ब्राम्हणमहाशाल कुले जन्म जूपिं स्वः ।
 इमिगु सम्बन्ध न्हय्गू पुस्तांनिसें स्वाना
 वयाच्चंगु स्वः । अथे जूगुलिं इमिगु
 पालनपोषण उथेंउथें ग्यंक जुयावयाच्चंगु
 स्वः । इपिं ल्यायेम्ह जुयावसेलि इमित
 ज्वलिंज्वःपिं न्यासः न्यासः पासापिं बियातःगु
 दु । इपिं खुसि अथवा बगीचाय्
 न्हाइपुकेथा लागी चाह्यु बिज्याइबलय्

उपतिस्स लुंयागु पालकि च्वना न्यासः
 पासापिनिगु दथुइ च्वना वनीगु खः ।
 कोलित जक आजानेय्य सलतयेसं
 सालायंकिगु बग्गीले च्वना न्यासः
 पासापिनिगु दथुइ च्वना वनीगु खः ।

प्रव्रजित जुया सोतापन्न जैल

उपतिस्स व कोलितपिं प्याखं स्वस्वं
 प्रव्रजित जूवःपिं खः । राजगृह नगरय्
 दछिया छक्व प्याखं हुइगु व मेमेगु नं
 न्ह्याइपुक उत्सव याइगु जुयाच्चन । अले
 उगु उत्सव स्वयेयालागी राजगृहं
 नगरयापिं व मेमेगु नगरयापिं नं आपालं
 मनूत वयाः सो वयाच्चनीगु खः । उगु
 दँय् नं न्हापा न्हापाथें हे कोलित व
 उपतिस्स प्रमुख इमि परिवारपिनित नं
 स्वयेयालागी आसन तैयार यानातःगु
 थासय् च्वना सोयाच्चंगु खः ।

न्हापान्हापा अथे प्याखं सो वनीबले
 उपतिस्स व कोलितपिसं नं मेमेपिसं गथे
 सोइगु खः, अथे हे स्वइगु खः । अथे
 धयागु उगु प्याखने गुबले गुबले
 न्हिलेमास्ति वइगु खं वइबले न्हिला हे
 च्वनी, शोक यायेमागु खं वइबले शोक हे
 यानाच्चनी, उपहार बी माःथेच्चंथाय्
 उपहार हे बियाच्चनी । तर थुगु बर्षय्
 इमिसं सोया हे च्वंगु दु, न्हिलेमागु खं
 वइबले न्ह्यु नं मन्ह्यु, शोक यायेमाःगु
 खं वइबले सोक नं मया, उपहार बी
 माःगु ई वइबले उपहार नं मब्यू । इपिं
 निम्हं सुमुक हे च्वना स्वजक स्वयाच्चन ।
 इमिगु मने थथे खं ल्हानाच्चन-

थ्व प्याखं हुलाच्चंगुली ध्यान बी
 माःगु छुं हे मखना ।

सच्छिदंति दइबलय् थुपिं फुक्कं हे
 सिना वनीपिं खः ।

उबले इमिगु पलेसा मेपि प्याखं हुला
क्यं वइ, थजागुली मोहितः जुयाच्चनेगु छाय्,
छाय् मुक्ति माः मवंसे च्वंच्वनागु ?

इपिं निम्हं छगू हे बिचाः याना
सुमुक हे च्वनाच्चन । लिपा कोलितं
उपतिस्सयाके न्यं हे न्यन, गुम्ह कि
सुमुक हे च्वनाच्चंम्ह खः । उम्ह उपतिस्सं
थथे लिसः बिल- “हे पासा ! जितः थथे
बिचाः वल, भीपिं थुगु असारगु प्याखं
छाय् सोया च्वनेगु”

थुगु उपतिस्सयागु लिसः
कोलितयात तस्सकं यल, छाय् धाःसा
थःके न्यंसा थम्हं नं अथे हे लिसः बीगु
खः । उगु प्याखं सोयेगुली तस्सकं
म्हाइपुयाववं गृहस्थजीवन हे
म्हाइपुयावल । उकियागु कारणं उगु
प्याखं क्वचायेवं उपतिस्स व कोलित
अले म्हतिं निसः व न्यय्म्ह परिवारपिं नापं

सञ्जय परिबाजकयाथाय् वनाः,
 परिबाजक जूवन । गुम्ह परिबाजकयागु
 आश्रम उगु हे राजगृह नगरय् दयेका
 तःगु खः । अले उगु परिबाजिकाराम उगु
 इलय् तस्सकं नां जायाच्चंगु नं खः ।

कोलित व उपतिस्स परिबाजकपिं
 सञ्जय परिबाजक याथाय् च्वना ताकाल
 मदुवं हे फुक्क विद्या सयेकाकाल । उगु
 विद्याय् दुःखं मुक्त जुइगु आचरण गननं
 खंके मफया थाय्थासय् चारिका यायां
 वनाच्चन । चारिकायायां इमिसं दुःखं मुक्त
 जुइगु ज्ञान दुपिं त्यागीपिं माःमाःजूगु खः ।
 तर नापलाकोसिनं सुनानं हे दुःखं मुक्त
 जुइगु ज्ञान बीफुपिं मदुगु जुयाच्चन ।
 उकियागु कारणं इपिं परिबाजकपि निम्ह
 सिया नं थथे सल्लायात-

“भीपिं निम्ह मध्य सुनां न्हापलाक
 अमतधम्म खंके फइ वं मेम्हसित 'कनेमा”

इमिसं अमतधम्म मालाच्चंगु अवस्थाय्
 भगवान् बुद्धं बोधिज्ञानं प्राप्तयाना
 धर्मप्रचारं यानां विज्यानाच्चंगुं छगू
 वर्षावासं दयेधुंकल । उबले भगवान्
 बुद्धयाथाय् वयाः प्रब्रज्या जुयाः वसपोलया
 सावकं जूवःपिं खुइम्हं भिक्षुपिं दयेधुंकल ।
 वसपोलपिं फुक्कं हे अरहंतं जुइधुंकूपिं स्वः ।
 वसपोल अरहंतं भन्तेपिं खुइम्हं नं
 थाय्थासय् विज्यानाः धर्मप्रचारं यायेत
 विज्यानाच्चंगुं स्वः । उगु हे पुचले भिक्षु
 अस्सजि नं दुत्थ्यानाच्चंगुं दु ।

भिक्षु . अस्सजि पञ्चवग्गीपिनिगु
 पुचलेलाम्हं स्वः । छन्हुयादीने सुथे वसपोल
 राजगृहं नगरे भिक्षां विज्यानाच्चंगुं
 जुयाच्चन । उबले उपतिस्सं नं थःगु
 आश्रमय् लिहां वनेत वयाच्चंगुं स्वः । लेँ हे
 वसपोलं भन्तेयात नापलात । वसपोलयात
 खनेवं हे उपतिस्सयागुं मनं वसपोलयाके

लावन । छय्धाःसा वसपोल संयमित जुया
बिज्यानाच्चन । जवपाखे अथवा खवपाखे
बिज्याइबले नं तस्सकं होशतयां बिज्याइगु
जुयाच्चन ।

उपतिस्सया मनंमनं थथे धाल-
“थजाःमह त्यागीला जिं गुबले हे मखनानि,
थ्व संसारय् अरहंतपिं दु . धकाः धाइ,
वसपोल नं अरहन्तपिं मध्य छमह जुइमा”

उपतिस्स परिबाजकं वसपोल
नापलाना वसपोलयाके खं न्यनेगु निर्नय
यात । उकियागु कारणं वसपोल नाप
भतिभति पाक ल्यूल्यू वनाच्चन । वसपोल
पयतुना उगु भिक्षायाना प्राप्त जूगु भोजन
नयाबिज्यायेत्यंबले परिबाजक उपतिस्स नं
वसपोलया सतिक वनाः थःके दुगु
दानवीगु बस्तु दानयाना थःगु श्रद्धा
प्रकटयात । लिपा वसपोलया भोजन
यानाबिज्याना च्वंतले वसपोलया सतिक

च्वना वसपोलयात छु माल धकाः
 सोयाच्चन । वसपोलया भोजन सिधयेवं
 वसपोलयात त्वनेगु लः व छ्यलेगु लः
 बिया सेवा यायेधुंकाः वसपोल नाप
 कुशलवार्ता खँ ल्हायेधुंकाः थथे न्यन-

परिबाजक उपतिस्स : आवुसो !
 छलपोलयागु इन्द्रिय प्रफुलित जू,
 छलपोलयागु शरीर यचुस्यपिचुस्य च्वं,
 छलपोल सुयाथाय् प्रव्रजित जुयागु ?
 छलपोलया शास्ता सु खः ? सुयागु धर्मय्
 छलपोलयागु मन प्रशन्न जूगु खः ?

भिक्षु . अस्सजि : आवुसो ! तस्सकं
 तःधंम्ह श्रमण छम्ह दु, वसपोल
 शाक्यकुलयाम्ह खः, वसपोल तःधंगु क्षत्री
 कुलं प्रव्रजित जूवःम्ह खः । जि वसपोल
 तःधंम्ह श्रमण याथाय् प्रव्रजित जुयाम्ह
 खः, वसपोल हे जिम्ह शास्ता खः ।
 वसपोलयागु धर्मय् जिगु मन प्रशन्न जूगु खः ।

परिबाजक उपतिस्स : छलपोलया शास्तां
गुकथं स्यनेकने याना: बिज्याइगु ख: ?

भिक्षु अस्सजि : आवुसो ! जि न्हुम्ह
भिक्षुतिनि, वसपोल शास्तायागु धर्म व
विनय दुहां वयागु आपा मदुनि, उकियागु
कारणं वसपोल शास्तायागु धर्म बांलाक
व्याख्या याना कने मस:नि ।

परिबाजक उपतिस्स : आवुसो ! जिगु
नां उपतिस्स ख: । आपा म्होयागु छं खँ
मखु, छलपोलं गुलि कनाबिज्याये :फु, उलि
हे जक कनाबिज्याहुं । उगु छपिसं
स्यनाबिज्या:गु, खँ थुइकेगु ज्या जिगु ख: ।

भिक्षु अस्सजि उपतिस्स
परिबाजकयात भगवान बुद्ध महानम्ह ख:
धयागु खँ थुइका बीधुंका:, वसपोलं धर्मया
विषय थथे कनाबिज्यात-

गुगु धर्म हेतुं दयावइगु ख:, तथागतं
उगु धर्मया हेतुया विषय कनाबिज्याइगु ख: ।

अले उकियात निरोध यायेगु विषय
नं कनाबिज्याइगु खः ।

उम्ह तःधंम्ह श्रमण थजागु विषय हे
जक कनाबिज्याइम्ह खः ।

अस्सजिं थुलि कनाबिज्याःबले
उपतिस्स परिबाजकं थथे थुयावल
“उत्पन्न जुयावइगु फुक्कं पदार्थ
मदयावनीगु स्वभावधर्म खः” थुलि खँ
बांलाक थूबले अन हे सोतापन्न जुल ।

सोतापन्न जुइधुंकाः उपतिस्स हानं थथे
बिचाःयात- थ्व स्वयानं तःधंगु गुणधर्म
दयेमानि धकाः बिचाःयाना भगवान बुद्धयात
लुमंकाः वसपोलया प्रति थःगु छ्यँ क्वछुका थः
आचार्य जुयाच्चंम्ह अस्सजिं, गुम्ह तःधंम्ह
श्रमण धाःम्ह खः, उम्ह श्रमण याथाय् वनेगु
इच्छयात ।

परिबाजक उपतिस्सं न्यन- भो आचार्य !
भी शास्ता थौकन्हय् गन बिज्यानाच्चन ?

भिक्षु अस्सजिं लिसःबिल-
 वेलुवनबिहारय् बिज्यानाच्चंगु दु ।

वेलुवन धयागु शब्द न्यनेवं हे पँयागु
 जंगल धयागु सींदत । न्हापा उगु थाय्
 बिम्बिसार जुजु उद्यान दयेकातःगु स्वः । उगु
 थाय् शान्तं च्वनेयःपिनित ल्वःगु थाय् नं स्वः ।

परिबाजक उपतिस्सं धाल- छलपोल
 न्हापालाक बिज्यानाच्चं, जि लिपा वयाः
 भगवान बुद्धयागु दर्शन याः वये ।

भिक्षु अस्सजि बिज्याये धुंकुसेलि
 उपतिस्स परिबाजक नं थः पासा
 जुयाच्चंम्ह कोलित परिबाजकयात याकनं
 वनाः नापलाःवन । कोलित परिबाजकं
 तापाकंनिसे वयाच्चंम्ह उपतिस्स
 परिबाजकयात खनेवं थौ जिम्ह पासां
 जितः बांलाःगु सुचनाबीत वयाच्चंगु जुइं
 धयागु निश्चित जुल । उपतिस्स
 परिबाजक सतिक वयेवं वयागु स्वाः व

वयागु मिखाय् सन्तोषयागु भाव
पिज्वयाच्चंगु खन, थुकियागु कारणं नं
भन थथे निश्चित जुल- न्हापा खँ ल्हाना
तयागु अनुसारं निश्चय नं अमतधर्म प्राप्त
जुल जुइ ।

कोलित परिबाजकं न्यन- छं अमतधर्म
प्राप्त यानाकाये धुनला ?

उपतिस्स परिबाजकं लिसः बिल- जिं
अमतधर्म प्राप्त यानाकाये धुन ।

अनंलि उपतिस्स परिबाजकं गुगु उपदेश
न्यनाः थःत अमतधर्म प्राप्त जूगु खः, उगु
उपदेश कोलित परिबाजकयात नं कन । उगु
उपदेश न्यनाः कोलित परिबाजकं नं थथे
थुइका काल- उत्पन्न जुयावइगु फुक्क पदार्थ
मदयावनीगु स्वभावधर्म खः । थुलि खँ
बांलाक थुइवं उपतिस्सं गथे थुइकाकाःगु खः
अथे हे कोलित परिबाजकं नं थुइका काल ।
कोलित परिबाजक नं सोतापन्न जुल ।

अले कोलित परिबाजकं उपतिस्स
 परिबाजकयात भगवान बुद्धयागु दर्शन
 याःवनेगु खँ धाल । अले उपतिस्स
 परिबाजकं कोलित परिबाजकयात धाल,
 भी भगवान बुद्धयागु दर्शन याःवनेत, भी
 आचार्य सञ्जययातनि न्हापलाक
 नापलाःवनेमाः गुकियागु कारणं भी
 आचार्य नं भगवान बुद्धयागु दर्शन याःवइ
 अले भी गुरुयात नं धात्थे हे दुःखं मुक्त
 जुइगु अमतधर्म प्राप्त जुइ ।

सञ्जयपरिबाजकं थः मूलपिं
 शिष्यपिनिगु बांलाःगु भावनायात थुइका
 थथे धाल- जिगु प्रति बांलागु भावना
 तयावःगुलि छिपिं निम्हसित नं साधुवाद
 दु, जि गननं वने मजिल, वनेगु इच्छा नं
 मन्त जिगु थौकन्हय्यागु अवस्था सने
 स्वये हे मज्यूगु त्यपय् तयातम्ह गोज थें
 जुइधुंकल ।

सञ्जय परिबाजकयागु वाक्यं मवनेगु खँ
 स्पष्ट जुइधुंकल । सञ्जय परिबाजक
 आपालं शिष्य दयेका, आपालं लाभ
 सत्कार दयेका च्वनेधुंकूह जूगुलिं
 वसपोल हानं मेपिनि शिष्य जूवने
 फइमखुंगु खँ जुल । उपतिस्स व कोलित
 परिबाजकपिसं अनेक प्रकारं थुइकाबिल नं
 खँ न्यंके मफुत ।

अन्तयूतकं थः आचार्ययात खँ थुइका
 बीयालागी थथे तकनं धायेमाल, “आ
 थौकन्हय् न्ह्याम्हनं भगवान बुद्धयाथाय्
 वनेः धुंकल”

सञ्जयपरिबाजकं शिष्यपिनिगु स्वाः
 स्वया थथे न्यन-

थ्व संसारय् मूर्खपि आःपाः दुलाकि
 चलाखपि आपा दु ?

शिष्यं लिसःबिल- मूर्खपिं हे आपा दु ।

सञ्जयपरिबाजकं धाल- यदि अथे
खःसा चलाखपिं जक श्रमण गौतमयाथाय्
हुँ अले मूर्खपिं जक जिथाय् वा ।

उपतिस्स व कोलित परिबाजकपिसं
लिपायागु थः आचार्ययागु शब्दं थथे
निश्चययात थः आचार्ययात नापं ब्वना
भगवान बुद्ध याथाय् वने फइमखुत । थथे
धकाः सीका थः आचार्ययाके बिदा कयाः
अनच्चंपिं निसः व न्यय्म्ह परिबाजकपिं
नापं ब्वना भगवान बुद्धयागु दर्शन
यायेयालागी वेलुवन^१ पाखे स्वया वन ।

बुद्धशासनय् प्रव्रजित जुल

उपतिस्सपरिबाजक व कोलित
परिबाजक भगवान बुद्धयागु दर्शन

^१ उपिं निम्हसिननं न्यासः परिब्बाजकपिं ब्वना वनेत्यंबले
सञ्जयपरिबाजकं तस्सकं नुगमछिंका हिल्द्वल, उगु थःआचार्ययागु
अवस्था खना निसः व न्यय्म्ह शिष्यपिं सञ्जयपरिबाजक याथाय्
हे लिहाँवल ।

यायेयालागी वनाच्चंबले भगवान बुद्धं
 बुद्धपरिषदपिनित उपदेश बियाच्चंगु स्वः ।
 भगवान बुद्धं छु जुयाच्चन धयागु स्वँ फुक्कं
 सीका बिज्याःगु दु, उकिया कारणं
 भगवान बुद्धं थथे धयाबिज्यात-

उपतिस्स व कोलित निम्ह पासापिं
 तथागत याथायू वयाच्चंगु दु,

इपिं निम्ह नं तथागतया अगगसावक
 जुइपिं स्वः ।

थुलि धयाबिज्याना स्वाकातुं
 धर्मउपदेश बियाबिज्यानाच्चन । इपिं निम्ह
 परिबाजकपिं इमि थः परिबाजकपिं ब्वना
 थ्यंकः वयेधुंकल, अथेनं वसपोलं
 धर्मदेशना यायेगु दिना बिमज्यासें उपदेश
 बियावंच्वन । वसपोलं थथे उपदेश
 बियाबिज्यानाच्चंगु निसः व न्ययूम्ह
 परिबाजकपिसं अरहतफल लाभयाइगु स्वंकाः
 स्वः । अले उपतिस्स व कोलित

परिबाजकपिं जक सोतापन्न तुं
जुयाच्चनतिनि ।

थथे जूगुया कारण छु धाःसा
परिबाजकपरिवारपिसं प्रार्थना यानावःगु हे
अरहंत फल लाभ यानाकायेगु हे जक स्वः ।
अले उपतिस्स व कोलित परिबाजकपिसं
अरहंत जुइगु व अग्गसावक जुइगु नं
प्रार्थना यानावःगु दुगु जुयाच्चन ।
उकियागु कारण बुद्ध शासन प्रचार यायेगु
ज्याय् भगवान बुद्धयात ग्वाहालि यायेगु
उद्देश्य तथाः स्वः । उगु तःधंगु
प्रयोजनयालागी भतिचा थाकुक हे मेहनत
यानाः अभ्यास यानाः हे जक तःधंगु फल
प्राप्त यायेफइगु जूगुलिं
परिबाजकपरिवारपिं स्वया अरहंत जुइगु
ढिला जूगु स्वः ।

उपिं निम्ह परिबाजकपिं नं भगवान
बुद्धयागु शासनय् प्रव्रजित जुइधुंकाः

अरहंत जुइत उलिलां ढिला मजू अथे
 धयागु कोलित परिबाजक बुद्धया शासनय्
 प्रव्रजित जुइधुंकाः न्हयन्हुलिपा हे
 अरहंतफल लाभ यानाकाल । उपतिस्स
 परिबाजक जक बुद्धया शासनय् प्रव्रजित
 जुइधुंकाः भिंन्यान्हुलिपा अरहंतफल लाभ
 यानाकाल । थुकियागु विषय बांलाक
 व्याख्या अरहंतफलया विषय व्याख्या
 जुइथाय् वइ हे तिनि ।

इपिं परिबाजक परिवारपिं फुक्कं
 अरहंत जुइधुंकाः उपतिस्स व कोलित
 परिबाजकपिसं प्रव्रजित जुइगु प्रार्थना याके
 बिल । अले इपिं फुक्कसित नं भगवान
 बुद्ध एहि भिक्खु उपसम्पदा धयागु वाक्य
 द्वारा उपसम्पदा यानाबिज्यात । अले
 उपतिस्स व कोलित परिबाजकपिनित जक
 थथे धयाः उपसम्पदा यानाबिज्यात-

“थन वा भिक्षु ! जिं बांलाक कनातयागु धर्मय् तमाम दुःख फुकेयालागी ब्रम्हचर्य धर्मया आचरण या वा”

परिबाजक परिवारपिनित थथे धयाः प्रव्रज्या यानाबिज्यात-

“थनवा भिक्षु ! जिं बांलाक कनातयेधुंगु धर्मय् ब्रम्हचर्य पालन यानाच्चं^१”

अरहतफल लाभ जुल

उपतिस्स व कोलित परिबाजकपिं
लिपा बुद्धशासनय् प्रव्रजित जुइ धुंकाः

^१ भगवान बुद्ध उपतिस्स व कोलित परिब्बजकपिनित उपसम्पदा बियाबिज्याःगु वाक्य पाःगु छय् धाःसा इपिं अरियफलया न्हापांगु तहलेतिनि थ्यिं जूगुलिं, इमिसं गुणधर्म वृद्धि यायेत यायेमागु ज्या ल्यं दनिगुलिं सः । अले परिबाजक परिवारपिं दकले च्वय्यागु अरहत फलय् थ्यनेधुंकूपिं सः । उकियागु कारणं हानं उकिं च्वय्यागु अरियफलया लागीं छुं यायेमागु ज्या ल्यं मदयेधुंकल, किलेस मदयेधुंकल । उकियागु कारणं भगवान बुद्ध इमित भिक्षु यानाबिज्याबले “बांलाक दुःख फुकेगु ज्या या” धयाबिमज्याःगु सः ।

इमिगु नां नं हिलावन । कोलित
 परिबाजकयागु नां सारिपुत्त
 (सारीब्राम्हणीया काय्) जुल । कोलित
 परिबाजकयागु नां मोग्गल्लान (मोग्गली
 ब्राम्हणीया काय्) जुल । लिपा
 वसपोलयात महामोग्गल्लान नं धाल ।

महामोग्गल्लान बुद्ध शासनय् प्रव्रजित
 जुइधुंकाः भगवान् बुद्धयाके बिदाकयाः
 मगधया कल्लवाल धयागु गामय्
 श्रमणधर्मया अभ्यास याःवन । अथे
 श्रमणधर्मया अभ्यास यानाच्चंबले
 वसपोलयात वाकावया न्ह्यःजक वयाः
 हैरान जुल । उकियागु कारणं श्रमणधर्म
 यायेत हे थाकुल । वयात छु जुयाच्चंगु
 खः, व फुक्कं भगवान् बुद्धं सीकाच्चंगु दु ।
 उकियागु कारणं भगवान् बुद्धं
 च्यान्हुदुकुन्हु उगु वाकाजक वयाः न्ह्यः

वःगु तंकेगु विविध उपाये थथे
कनाबिज्यात-

१ गुगु बिचाः यानाः न्ह्यःवगु स्वः,
उकियात हे आपालं बिचाः याना स्वयेगु ।

२ अथे बिचाः याना नं न्ह्यः
तनामवंसा थम्हं सयेका तयागु न्यनातयागु
धर्मय् मनतया बिचाः यानास्वयेगु ।

३ अथे याना नं न्ह्यः तना मवंसा थम्हं
न्यना सयेका तयागु धर्म ततःसलं ब्वनेगु

४ अथे याना नं न्ह्यः तना मवंसा
निपां न्हाय्पं प्वा कुलेगु अले म्हय्
पितुपियेगु।

५ अथे याना नं न्ह्यः मतंसा दनेगु
अले लखं मिखा सिलेगु विविध दिसाय्
स्वयेगु अनंलि आकाशय् थस्वया तारा
स्वयेगु ।

६ अथे याना नं न्ह्यः मतंसा तुयुगु
जः लुमंकेगु, न्हिने जूसां चान्हय् जूसां

मने आ न्हिने हे खः धयागु संज्ञा उत्पन्न
यानाच्चनेगु ।

७ अथे याना नं न्ह्यः मतंसा
चङ्गमण यायेगु, इन्द्रिययात संयम यानाः
होश ततं इरुथिरु जुइगु ।

८ अथे याना नं न्ह्यः मतंसा
सीहसैया याना द्यनेगु अथे धयागु
जवपाखेनं फिलिं द्यनेगु खः । तुतिया
द्योने तुति तथा होश तथाच्चनेगु मने
दनेमानि धकाः लुमंका च्वनेगु,
न्ह्यलंचालकि तुरन्त दनेगु, द्यनेगुली
आनन्द कया मच्चनेगु, लिधना च्वनेगुलि
नं आनन्द मकायेगु, गुजुगुजु न्ह्यःवयेका
च्वनेगुलि नं आनन्द कया मच्चनेगु^१ खः ।

भिक्षु महामोग्गल्लानं भगवान बुद्धं
स्यनाबिज्याः थें तुरन्त हे आचरण यात ।
भगवान बुद्धं नं सीकाबिज्यात वयात न्ह्यः

^१ अङ्गुत्तरनिकाय सत्तकनिपाटय् उल्लेस जुयाच्चंगु दु ।

मवये धुंकल । उकियागु कारणं भगवान्
 बुद्धं वयात धातु कर्मस्थानया विषय
 स्यनेकने यानाबिज्यात । अथे धयागु थ्व
 शरीरय् दयाच्चंगु स्वभावयात छुटय्छुटय्
 याना स्वये सयेकेगु खः । थ्व शरीर
 पठवि, आपो, तेजो, वायो धयागु प्यंगू
 धातु मिलय् जुयाच्चंगु खः । व छगू छगू
 धातुत न थः ख, न थःगु खः, न थम्हं
 धयाथें हे दुगु खः । थुगु हे रुपं वं समथ
 व विप्पस्सना, भगवान् बुद्धं स्यनाबिज्याःगु
 थें पालंपा याना अभ्यास यानावंवं उकुन्हु
 हे अरहंत फल लाभ यानाकाल ।

भिक्षु सारिपुत्त जक भिक्षु जुइधुंकाः
 भगवान् बुद्धयाके बिदाकया
 मगधगणराज्यया राजगृह नगरय् च्वंगु
 गृद्धकूट पर्वतय् सुकरखाता धयागु गुफाय्
 श्रमणधर्मया अभ्यास यायेत बिज्यात ।
 अरहंत जुइ कुन्हुयागु दीनय् भगवान् बुद्ध

हे व च्वनाच्चंगु गुफाय् वयात करुणा
तयाः च्वंबिज्यात । लिपा दीघनख
परिबाजक वसपोलयागु दर्शन यायेत वया
वसपोलयाके छुं खँ न्यंवल । व थथे स्वः-

दीघनखपरिबाजकं न्यन- हे समण
गोतम ! जिं थुइकातयागु अनुसारं फुक्क
पदार्थ जिगु मखु, उकिं छुं नं जितः मयः ।

भगवान बुद्धं कुलयागु नां कयाः
धयाबिज्यात- हे अग्गिवेसन ! यदि अथे
स्वःसा आम छंगु बिचाः नं छंगु मखुत,
उकिं आमथे बिचाः यायेमजिलनि ।

भगवान बुद्धं . उम्ह दीघनख
परिबाजकयागु द्वंगु धारणा भिकेयालागी
अथे धयाबिज्याःगु स्वः । अनंलि वसपोलं
स्वंगू प्रकारयापिं श्रमणब्रामहणपिनिगु
धारणाया विषय कनाबिज्यात उकियागु
सारांस थथे स्वः-

गुलिंगुलिं श्रमणब्राम्हणपिसं थथे बिचाः
यानाच्चनी फुक्क पदार्थ जिगु हे खः ।
उकिं उगु फुक्कं पदार्थ जितः यः ।

गुलिंगुलिं श्रमणब्राम्हणपिसं थथे बिचाः
यानाच्चनी फुक्क पदार्थ जिगुमखु । उकिं
उगुं फुक्क पदार्थ जितः मयः ।

गुलिंगुलिं श्रमणब्राम्हणपिसं थथे
बिचाः यानाच्चनी गुलिंगुलिं जिगु खः,
उकिं गुलिंगुलिं जितः यः, गुलिंगुलिं जिगु
मखु, उकिं गुलिं गुलिं जितः मयः ।

न्हापायापिं श्रमणब्राम्हणपिसं थःलिकक
दयाच्चंगु पदार्थ जक इच्छयाणा उकी
जक प्रशन्न जुयाच्चनी ।

निगूगु प्रकारयापिं श्रमणब्राम्हणपिसं
थःलिककलागु विविध बस्तुयात घृणा
यानाच्चनी ।

दकलेलिपायापिं श्रमणब्राम्हणपिसं
गुलिंगुलिं लिककलागु बस्तु माः धकाः

उकियात येका च्वनी । गुलिगुलिं थः
लिव्कलागु बस्तु म्वाः धकाः घृणा
यानाच्वनी ।

सःस्यूपिसं थथे बिचाः याना
सीकाच्वनी छुं छगू बिचाः येका थ्व हे
ठीकजू धकाः मनेतये धुंकल धायेवं व हे
जक ठीकजू मेगु मिले मजू तायेकी ।

थथे जुइबले निगू प्रकारयापिं व्यक्ति
पिनिगु बिचाः नापं थःगु बिचाः मिले
जुइमखुत ।

बिचाः मिले मजुइबले विवाद जुइ,
अले परस्परय् वैमनश्य दयावइ

उकियागु कारणं विविध प्रकारं
दुःखबीगु ज्या यानाच्वनी

सःस्यूपिसं थजागुयात थुइका अजागु
बिचाःयात त्वता छ्वइ ।

अले मेगु बिचाः नं उत्पन्न
याइमखु ।

वसपोलं क्वातुक ज्वनेबले वइगु
थजागु दोषया विषय कना बिज्यायेधुंकाः
क्वातुक ज्वने म्वायेकेगु उपायया विषय
थथे कनाबिज्यात-

हे अग्निगवेसन ! काय धयागु, प्यंगू
महाभूतरूप मिलय् जुया दयाच्चंगु स्वः ।
प्यंगू महाभूतरूप धयागु चा, लः, मि व
फय् स्वः । थ्व नं मां व बौपिनि पाखें
उत्पन्न जुयावइगु स्वः । अले थुपिं बरय्
जुयावइगुया कारणत भीसं नयाच्चनागु
जा, क्य, तरकारी, फलफुल, मरिचरी
इत्यादि स्वः । उकिं हे दुर्गन्ध नं बरय्
जुयावं वयाच्चनीगु स्वः । उकिर्यात बरोबर
सिलावं च्वनेमागु स्वः । अले उकियागु
स्वभावधर्म छु धाःसा बिनाश जुयावनीगु
स्वः । उकियागु कारणं थथे बिचाः याना
खंका च्वनेमा, थुपिं फुकं अनित्यगु स्वः,
सह यानाच्च्वने थाकुगु स्वः, भालां सूथें

सुया कष्ट बियाच्चनीगु स्वः । सिम्हसिया
 क्वय् थें जागु स्वः । बाण थें जागु स्वः ।
 पुलांजुया भ्वाथः जुया स्यनावनीगु स्वः । छुं
 हे दुगु मखु । धात्थे स्वयेबले जि जिगु
 धायेगु छुं हे दुगु मखु । थथे बिचाः याना
 खंकाच्चनेफत धाःसा कामयागु कारणं
 येका आछुआछु कना च्वनेमालीगु धयागु
 दइमखुत ।

हे अग्गिवेसन ! वेदना (अनुभव
 जुइगु) स्वंगु प्रकारयागु दु, व थथे स्वः-
 सुख, दुःख व उपेक्खा स्वः । थुगु स्वंगू
 वेदना नं नापं उत्पन्न जुइगु मखु ।

गुबले गुम्ह व्यक्तिं सुख वेदना
 अनुभव यानाच्चनी

उबले उम्ह व्यक्तियाके दुःख वेदना
 व उपेक्खा वेदना दइमखु ।

गुबले दुःख वेदना वयाच्चनी अथे
 धयागु दुःख जुयाच्चनीगु स्वः ।

उबले उम्हसियात सुख वेदना व
उपेक्खा वेदना दइमखु ।

गुबले उपेक्खा वेदना दयाच्चनी, अथे
धयागु सुख नं मखु दुःख नं मखुगु खः ।

उबले सुख वेदना व दुःख वेदना नं
दइमखु ।

अले थुगु स्वंगू नं वेदनायागु छगू हे
स्वभाव छु दु धाःसा अस्थिरगु स्वभाव खः ।

उगु स्वभावत उत्पन्न जुइत उत्पन्न
याइगु प्रत्यय दुगुलिं खः ।

उकियागु कारणं उगुउगु स्वभावत
फुनावंवनीगु स्यनावंवनीगु मदयावनीगु
धयागु साधारण विषय^१ हे जुल ।

भगवान बुद्धं दीघनख परिबाजकयात
धर्मदेशना कनाबिज्याना च्वंबले भिक्षु
सारिपुत्तं वसपोलया ल्यूने च्वना पंखां
गायेकाच्चंगु खः । उकिं भिक्षु सारिपुत्तं

^१ मज्झिमनिकाय मज्झिमपन्नासय, उल्लेख जुयाच्चंगु दु ।

पंखां गायेकुगायेकुं वसपोलं दीघनख
 परिबाजकयात बियाबिज्याःगु उपदेशय्
 ध्यानतया न्यना नं च्वन । भगवान बुद्धं
 धर्मदेशना क्वचायेका बिज्याबले भिक्षु
 सारिपुत्त अरहंत जुल । अले दीघनख
 परिबाजक गुम्ह कि वसपोलया हे भिंचा खः,
 वयात नं सोतापति फल लाभ जुल ।

भिक्षु सारिपुत्त प्रव्रजित जुइधुंकाः
 भिंन्यान्हु दयेका अरहंत जूगु खः ।
 वसपोल अरहंत जूगु दिन माघपुन्हियागु
 दिन खः । छय् धाःसा भगवान बुद्धं
 उपदेश बियाः अरहंत .फलय् प्रतिस्थित
 यानाबिज्यायेधुंकाः गृद्धकूट पर्वतं कुहांवया
 वेलुवन विहारय् बिज्याना न्हिनय्
 पाटिमोक्ष यायेयालागी बिज्याःगु खः ।

महत्वपूर्णगु ज्या

भिक्षु सारिपुत्त व मौदगल्यायन निम्ह
 अग्रश्रावकपिं भगवान बुद्धयात धर्मप्रचार
 यायेगु ज्याय् ग्वाहालि यायेगुली मूलपिं
 स्वः । थुक्कियागु विषय भगवान बुद्धं हे
 थथे धयाबिज्याःगु दु-

भिक्षुपिं ! संगतया छिमिसं सारिपुत्त व
 मोग्गल्लानया,

थुपिं निम्ह भिक्षुपिं पण्डितपिं स्वः ।

ब्रम्हचर्यया आचरण याइपिनित
 ग्वाहालि याइपिं स्वः ।

‘सारिपुत्र जन्म ब्यूम्ह मां थें ज्याम्ह स्वः’ ।

मोग्गल्लान जन्मजूम्ह मचायात नकेत्वंके
 याना बिचायाइम्ह धाइमां थें स्वः ।

सारिपुत्त सोतापन्नतक थ्यंकेगु लं
 क्यनीम्ह स्वः ।

मोग्गल्लान उकिं नं च्वय्यागु फल
लाभ यायेगु लँ क्यनीम्ह खः...^१ ।

वसपोलपिं छम्हछम्हसिनं हे आपालं
बुद्धशासनयालागी ज्या यानाबिज्यागु दु ।
गुगुकि बुद्ध शासनयालागी यायेमाःगु
ज्यात खः । व थथे खः-

भिक्षुसारिपुत्त थः हे उपभाय जुयाः
तःम्हमछिं सामणेर यानाबिज्याःगु दु,
गथेकि सामणेर राहुल, सामणेर सुख,
सामणेर संकिच्च, सामणेर दब्ब खः ।
अनंलि हांनं किजा चुन्द, उपसेन, रेवत
अले केहे चाल, उपचाल,
सीसुमचालापिनित खँ थुइकाबिया इमित नं
बुद्धशासनय् प्रव्रजित यानाबिज्यात ।
वसपोलं बुद्धशासन बल्लाका तयेयालागी
भगवान बुद्धं प्रज्ञप्ती यानाबिज्याःगु
शिक्षापद कनावं बिज्यानाच्चनीगु खः ।

^१ मज्झिमनिकाय उपरिमपन्नासय् उल्लेख जुयाच्चंगु दु ।

अले वसपोलं संगायन यायेमाःगु खं नं
 भगवान् बुद्धयाके प्रार्थना याःगु दु ।
 संगायन यायेगु धयागु भगवान् बुद्धयागु
 उपदेशत फुक्क मुंका क्रमबद्ध तरिकां
 मिले यानातयेगु खः । उकियात भगवान्
 बुद्धं स्विकारयाना धयाबिज्यात
 उदाहरणयालागी छं यानाक्यं । वसपोलं नं
 उदाहरणयालागी धर्मयात क्रमबद्ध तरिकां
 थथे मुंका क्यनाबिज्यात- निगूनिगू दुगु
 धर्मजक छथाय् मुंकाः छगू पुचः
 यानाबिज्यात । थुगु कथं पुचःपुचः
 छुतेयाना भिंनिगू पुचःतक दयेकाबिज्यात ।
 लिपा भगवान् बुद्ध परिनिब्बान जुया
 बिज्यायेधुंकुसेलि महाकस्सपं भिक्षुसंघपिं
 मुंकाः दकले न्हापांगु संगायना याना
 बिज्याबले सारिपुत्तं क्यनातगु थें हे याःगु
 खः । अनलि हानं वसपोलं भिक्षु
 लकुण्टकभद्विययात उपदेश बियाः अरहंत

फलय् तक थ्यंकाबिल अनंलि राधयात थः
हे उपज्भाय जुया प्रव्रजित यानाबिज्यात ।
लिपा भिक्षु लकुण्टकभदिय व भिक्षु राध
निम्ह नं एतदग्ग प्राप्त प्रसंशनीयपिं जुयाः
असीतिमहासावकय् दुथ्याःपिं जुल ।

भिक्षु महामोग्गल्लान वसपोल नं
आपालंसिया गुरुजुया देवता व मनूतयेत
धर्मया खँ थुइका बिया धर्म प्रचार
यायेगुज्याय् ग्वाहालि याना बिज्यानाच्वंम्ह
खः । गुपिं व्यक्तिपिं मिच्छदिट्ठजुया
धारणा द्वंकाच्वंपि खः उपिं व्यक्तिपिनित
ऋद्धिक्वना इमिगु द्वंगु धारणा सुधार याना
सम्मादिट्ठ यानाबिज्याइम्ह खः । गथेकि
राजगृहनगरय् तस्सकं नुगःस्याःम्ह कोसिय
महाजन छम्ह दु, वयात कुँत्या वयेका
आकासे चंक्रमण यानाः विविध प्रकारं
ऋद्धि क्वना बोध यानाः भगवान बुद्ध
याथाय् ब्वनायंकाः त्रिरत्नया शरणय् वनेगु

प्रतिज्ञा याकाबिज्यात । अथे हे द्रंगु
धारणा तयाच्चंम्ह मारं, दुःख बियाच्चंबले
थःगु ऋद्धिं वयात त्याका बिज्यात, अनंलि
नन्दोपनन्द नागराजायात नं .दमन
यानांबिज्यात ।

हानं मेगु छगू खँ छु धाःसा उपिं
निम्ह अगगसावकपिं मिले जुया याइगु
ज्या सफल जू धयागु. छगू प्रमाण थथे दु-
छन्हुया दिनय् देवदत्त भगवान बुद्ध नाप
अलग जूगु घोषणा यानाः वज्जिपुत्रपिं
भिक्षुपिं गुपिं वसपोलया शिष्यपिं खः,
इमित ब्वना गयासीस प्रदेशय् वन । उगु
समस्या समाधान यायेयालागी इपिं हे
निम्ह अग्र सावकपिनित छ्वयाबिल । इपिं
निम्ह वना उपिं वज्जिपुत्र भिक्षुपिनित
थुइक खँ कनाः लितब्वना हयाः न्हापा थें
हे संघसभाय् सहभागी यानाः तयाबिल ।

अले देवदत्त व वयाशिष्य छपुचः अनाथ
याना त्वःताबिल ।

सारिपुत्त व मोग्गल्लान निम्हं छन्हुं हे
जन्मं जूगु जुसानं सारिपुत्तं न्हापलाक
सोतापत्ति फल लाभयाना कया लिपा
मोदगल्यायनयात नं कनाः लाभ याकेबिल ।
उकियागु कारणं भगवान बुद्धं सारिपुत्र,
मोग्गल्लानया दाजु खः धकाः प्रशंसा
यानाबिज्याःगु दु । छक्वः भगवान बुद्ध थः
मांयात बोध यायेयालागी तावत्तिस
देवलोके वर्षावास च्वं बिज्याःगु दु,
वर्षावासयागु महापवारणा जुइगु न्हय्न्हु
न्ह्यः भिक्षु महामोग्गल्लान वसपोलयाथाय्
वनाः थथे न्यन, थुगु देवलोकं छलपोल
गुगु शहरय् जुका कुहां बिज्यायेगु ?
भगवान बुद्धं न्यनाबिज्यात-

“मोग्गल्लान छं दाजु सारिपुत्त गन
च्चनाच्चन ?”

“भगवान् शास्ता, व संकस्स नगरय्
वर्षावास च्वनाच्चंगु खः ।”

महामोग्गल्लानं थथे बिन्तियायेवं भगवान्
बुद्धं थथे धयाबिज्यात- अथेसा जि देवलोकं
संकस्स नगरय् हे कुहां वनेगु याये ।

अन्तिम जीवन

वसपोल निम्ह अग्गसावकपिं नं भगवान्
बुद्धया पच्छिमबोधिकाल तक नं म्वाना
च्वनाबिज्यापिं खः । गनंगनं थथे नं धयातःगु
दु, वसपोलपिं निम्ह नं भगवान् बुद्ध
परिनिब्बान जुइ दछि न्ह्यः हे परिनिब्बान जुल ।
अथे धयागु भगवान् बुद्धयागु आयु न्हय् गुदँ
दुबले परिनिब्बान जूगु खः ।

भिक्षु सारिपुत्त पक्खन्दिकाबाध जुया
मंसिर पुन्हिकुन्हु निर्वाणं जुयाबिज्याःगु खः ।
थुकियागु विषय थथे दु-

छन्हु वसपोल कोशल देशया
सावत्थिच्चंगु जेतवन विहारय्

बिज्यानाच्चंगु खः । उबले हे छन्हुया
 दिनय् न्हिनेपाखय् थः हे च्वनेथाय्
 समापत्ति ध्यानय् च्वना बिज्यानाच्चंबले
 अग्गसावक धयापिं भगवान बुद्ध सोया
 न्ह्यः परिनिब्बान जुइगुयात खंकाः थःगु
 आयुसंस्वारया विषय बिचाः याना सोबलय्
 थःगु आयु न्हय्न्हुतकजक दुनिगु सीका
 थः गुगु थासय् परिनिब्बान जूसा ज्यू
 धकाः बिचाः यानास्वबले थः जन्म जूगु
 छ्यें हे परिनिब्बान जूसा थः मां गुम्ह कि
 मिच्छादिट्ठ जुयाच्चंम्ह खः, उम्ह मांयात
 बोध याना त्रिरत्तया , प्रति श्रद्धा तयेके
 फइगु खंकाः थः किजा जुयाच्चंम्ह
 चुन्दयात नं कन । चुन्दं नं शिष्यपिनित
 कन । फुक्कं मिले यायेधुंकाः सयेनासन
 यचुकपिचुकेगु ज्या यात । यचुपिचुकेगु
 ज्या सिधयेधुंकाः लुखाय् च्वना फुक्कं
 बांलाक स्वयाः बिज्यात । थ्व दकले लिपा

वसपोलं स्वयाबिज्यागु खः । अनंलि चुन्द
व न्यासः परिवारपिं व्वना भगवान बुद्धयागु
दर्शन या बिज्यात ।

भगवान बुद्धयात वन्दना यायेधुंकाः
थथे धाल- हे परमशास्ता ! जिगु आयु
फुइन, थ्व जिं छलपोलयात अन्तिम वन्दना
याः वयाच्चवना । थौसं न्हय्न्हु त्वालं जिं थ्व
शरीर त्वतेगु जुल । जितः छलपोलं निर्वाण
जुइगु अनुमति बियाबिज्याहुँ ।

भगवान बुद्धं न्यनाबिज्यात- सारिपुत्त
छ गनच्चवना निर्वाण जुइगुले ?

सारिपुत्रं लिस बिल- जि जन्म जूगु
छ्यैँ निर्वाण जुइ त्यना भगवान ।

भगवान बुद्धं अनुमति बियाः थथे
धयाबिज्यात- हे सारिपुत्त ! भिक्षुपिसं
आवंनिसैँ छथेजाम्ह सावक नापलाये
दइमखुत । उकियागु कारणं भिक्षुपिनित
करुणातया धर्मउपदेश बिया हुँ ।

सारिपुत्तं भगवान् बुद्धयागु
 अभिप्राययात सीका दना भगवान् बुद्धयागु
 बचन स्वीकार यात । अनंलि धर्मदेशना
 याये न्ह्यः ताइगसिमा पाय्जा जुइक
 आकासय् च्वय् थहांवना कुहां वया
 वसपोलयात वन्दना यात । हानं अथे हे
 च्वय् थहांवना कुहांवया वसपोलयात
 वन्दना यात । थथे हे न्हयेक्वतक वन्दना
 यानाबिज्यात । अथे धयागु छकछक वन्दना
 याइबले छमाछमा ताइग सिमा पाय्जा
 जुइक बरय् याना च्वय् थहांवं न्हय्क्व
 जूबले न्हय्म्मा ताइगसिमा पाय्जा जुइक
 च्वय् थहांवना हानं कुहांवया भगवान्
 बुद्धयात वन्दना याःगु स्वः । न्हय्क्वगु
 पटके विविध प्रकारं सच्छिगुं मयाक ऋद्धि
 क्यनेधुंकाः अले धर्म देशना यानाबिज्यात ।
 धर्मदेशना याना बिज्यानाच्चंबले नं ऋद्धि
 क्यक्यं धर्मदेशना यानाबिज्यागु स्वः । अथे

धयागु गुबलें वसपोलयात खनिगु गुबले
 मखनिगु गुबलें सः जक ताइगु गुबलें
 बछिजक खनिगु गुबलें च्वय्न् सः वःगुथें
 जुइगु गुबलें क्वय्न् सः वगुथें जुइगु ।
 थःगु रुप नं विविध प्रकारं प्रकट जुया
 क्यनाबिज्यात । अथे धयागु गुबलें
 चन्द्रमाथें जुया गुबलें सूर्यथें जुया गुबलें
 पहाडथें जुया गुबलें महासमुद्रथें जुया
 गुबलें चक्रवर्तिथें जुया गुबलें वेस्सुवण्णथें
 जुया गुबलें इन्द्रथें जुया गुबलें
 महाब्रम्हाथें जुया क्यनाबिज्यात । भगवान
 बुद्धं बियाबिज्याःगु अनुमति अनुसारं
 ऋद्धिक्यना धर्मदेशना याना बिज्यायेधुंकाः
 अननं ब्वया भगवान बुद्ध याथाय् वना
 वन्दना याना भगवान बुद्धयागु तुति
 घय्पुना थथे बिन्तियात-

“हे परमशास्ता ! जिं छगू असंखेय्य
 व छगू लाख कल्पतक पारमिता पुरय्

यानावयागु छलपोल परमशास्तायात गौरब
तयेयालागी खः ।”

अनंलि भगवान बुद्धयात नमस्कार
याना पिहांबिज्यात । भगवान बुद्ध नं
गन्धकुटिया लुखाय् तक तथा अनदुपिं
सावकपिनित तःवनेगु अनुमति
बियाबिज्यात । अनदुपिं सावकपिसं
वसपोलयात जेतवन महाविहारया
लुखाय्तक तःवन । अन थ्यंबले इपिं
भिक्षुपिनित अप्रमादि जुयाच्वनेगु ओवाद
बिया लितछ्वयाबिल ।

वसपोल सारिपुत्त व चुन्द अले
परिवारपिं न्हय्न्हुतक न्यासि बिज्याना
मगधगणराज्यया नालन्दा सहर, गुगु थाय्
थः जन्म जूगु खः, उगु उपतिस्स गामय्
थ्यंकःबिज्यात । छ्यें दुहां बिज्याःबले
उपरेवत धयाम्ह छ्य्चा नापलात वयात
थः मां नाप च्वनेगु इच्छ जूगु खँ कन ।

वसपोलया मां सारीब्राम्हणी भिक्षु
 जुयाच्वंम्ह थः काय्, थःपरिवारपिं नाप
 ब्वना नापलावगुलिं लय्ताल । उकियागु
 कारणं छयें ज्या याइपिनित वसपोलयात
 स्वागत यायेयालागी च्वनेगु थाय् मिले
 याकेबिया थाय्थासय् चचमचकंक मत
 तयेकेबिल हानं वसपोल थः जन्मजूगु
 थासय् च्वनेगु इच्छ यानाबिज्याःगु धयागु
 सीका वसपोलया इच्छ अनुसारं फुक्क
 मिले याकेबिल । अले उकियागु नापनापं
 थथे नं शंकाजुल, थः काय् नं छय्
 उलिमछिं परिवारपिं ब्वना वःगु अथवा
 चीवर त्वतेगु जकं बिचाःयागु मखुला
 धयाथें जुल ।

भिक्षु सारिपुत्त व चुन्द अले
 वसपोलपिनि परिवारपिं मांम्हसिनं मिलय्
 यानाब्युगु थासय् च्वनाबिज्यात । उकुन्दुया
 हे चान्हय् वसपोलयात पक्खन्धिकाबाध

(हि कुहांवइगु) ल्वय् जुल । उकियागु
 कारणं वसपोलयात तस्सकं दुःख वेदना
 जुल । चुन्द व परिवारपिसं वसपोलया
 सतिकच्चना बिचाः यानाच्चन । मांम्हसिनं
 वसपोल तस्सकं म्हंमफुगु स्वया पीर
 कयाच्चन ।

उगु इलय् ततःधंपि देवतापिं छसीकथं
 वयाः वसपोल मफुगु स्ववल । अथे धयागु
 धतरत्थ, विरूपक्ख, विरुल्लक, वेस्सवण्ण
 धयापिं चतुमहाराज देवतापिं खः । तावतिंस
 देवलोकं शक्रदेवराज वल, यामा देवलोकं
 सुयाम देवराज वल, तुसित देवलोकं
 सन्तुसित देवराज वल, निम्मानरति
 देवलोकं सुन्निमित्त देवराज वल,
 परनिम्मित्तवसवति देवलोकं
 परनिम्मित्तवसवति देवराज वल अले
 सुद्धावास देवलोकं महाब्रम्हा वल थुगुकथं
 विविध देवलोकयापिं देवतापिं थथःगु

रश्मि तस्सकं बांलाक प्वालापिलिं थिक
वयाः वसपोल मफुगुलिं धन्दा कया गौरब
पूर्वक बिचाःयाःवल ।

सारीब्राम्हणीनं व फुक्कं स्वयाच्चंगु
दु, काय्यात जुयाच्चंगु ल्वय् भतिचा
क्वलाना वंसेलि सारीब्राम्हणी, काय् भिक्षु
सारिपुत्त याथाय् वना उपिं वःपिं देवतापिं
म्हमस्युगुलिं उपिं देवतापिनिगु बारय् न्यन ।
भिक्षु सारिपुत्तं नं उपिं वपिं देवतापिनिगु
बारय् छसीकथं कना यंकुयंकुं महाब्रम्हा
वःगु तकया विषय कन ।

मांम्ह आश्चर्य जुयाः भिक्षु .
सारिपुत्तयागु न्हापायागु नां कया धाल- हे
पुता उपतिस्स ! छ महाब्रम्हा स्वया नं
तःधं जुइ धुंकलला ?

भिक्षु सारिपुत्तं लिसः बिल खः योमा ।
थम्हं गुम्ह महाब्रम्हायात पूजा
यानाच्चनागु खः, उम्ह महाब्रम्हा स्वया हे

थः काय् उपतिस्स तःधं जूगु खँ न्यना
स्वाः नं चक्कना वल, आपालं पीति नं
उत्पन्न जुयावल ।

उबले मांम्हसिनं थथे मनेतल- “जिम्ह
काय् हे थुलि तःधं जुल धाःसा वया गुरु
जुयाच्चंम्ह शास्ता बुद्ध गुलिजक तःधंम्ह
जुइले”

सारीब्राम्हणीनं भगवान बुद्धयात
लुमंकाच्चंगु खँ सीका थेर भिक्षुं बिचायात
आ थुगु अवस्था उपदेश बीगु अवस्था स्वः
धकाः सीका भगवान बुद्धयागु गुण थथे
वर्णन यानाबिज्यात- भगवान बुद्ध धयाम्ह
अरहंत स्वः, किलेसं तापाक च्वनाबिज्याम्ह
स्वः, थःथम्हं बोधिज्ञान प्राप्त
यानाबिज्याःम्ह स्वः धयागु गुणत छसीकथं
न्यना मांम्हसिनं आपालं श्रद्धा उत्पन्न
यात, थुगु धर्मदेशना क्वचाःबले उम्ह
ब्राम्हणीयात सोतापन्न फल लाभ जुल ।

भिक्षु सारिपुत्तं थः मांयागु ताकालंनिसे
 दयाच्चंगु मिच्छादिट्ठिभावं मुक्तयाना
 मांयागु ऋणं मुक्तं जुयाबिज्यात, गुगु
 ज्यायात भगवान् बुद्धं प्रशंसा याना तथा
 बिज्याःगु स्वः । मांम्ह सारीब्राम्हणीनं
 अमतधर्मया अनुभूति याये मखंकं ताकाल
 तक मिच्छादिट्ठि जुयाच्चने माःगुलिं
 दुक्खताया कायायात थथे धाल-

“हे यःम्ह काय् ! थजाःगु अमतधर्म
 छाय् नकतिनि जक ब्यू वयागु”

लिपा मांम्ह लिहांवना आराम कायेत
 वनेधुंकाः भिक्षु सारिपुत्तं चुन्दयात भिक्षु
 परिवारपिं फुक्क सःतके बिल । फुक्क
 भिक्षुपिं वयेवं तस्सकं कमजोर जुयाच्चंगु
 शरीरयात चुन्दं घय्पुका पयतुना कमजोर
 जुइक म्ह न्यःगु सलं थथे धयाबिज्यात-

हे भिक्षुपिं ! भी नाप नापं
 च्वनाच्चनागु पीप्यदँ दयेधुंकल, उलिया

दुने जिगु पाखें कायकर्म व वचीकर्म
छिमित नुगले स्याकातयागु छुं दुसा, जितः
क्षमा यानाब्यु ।

भिक्षु परिवारपिसं थथे लिसः बिल-
भन्ते ताकाल तक जिपिं छपिनि ल्यूल्यू
न्ह्यन्ह्यः जुया च्वना, उलिया दुने
छलपोलयागु अनुचितगु कायकम्म व
वचीकम्म जिमिसं मखना । तर जिमिगु
पाखें छुं अनुचितगु कायकम्म व वचीकम्म
दयाच्चन धाःसा उकियात छलपोलं जिमित
करुणा तयाः क्षमा यानाबिज्याहुँ ।

वसपोल व वसपोलया परिवारपिनि
थवं थवय् क्षमा फवनेधुंबलय् ह्याउनिभा
त्वयेधुंकल । उकुन्हुया सुथय् तस्सकं
न्यलेधुंकुगु वसपोलयागु शरीर सँ हे मसंसे
शान्त अवस्थाय् च्वना परिनिब्बान
जुयाबिज्यात । वसपोल परिनिब्बान जूगु
दिन मंसिर पुन्हिकुन्हु वसपोल थः हे

जन्म जूगु क्वथाय् जूगु स्वः । उबले
 देवता व मनूतयेसं वसपोलयागु
 दाहसंस्कार उचितरूपं हे यानाबिल । अले
 भिक्षु चुन्द तुयुगु कापः हया वसपोलयागु
 अस्ति फुक्क मुंका प्वःचिना उकिया
 नापनापं पात्र व चीवर कयाः आनन्दया
 ल्हातेबिया भगवान बुद्धयात बीके छ्वत ।
 भगवान बुद्धं उगु वसपोलयागु अस्तिधातु
 जेतवन विहारया ध्वाकांपिने सत्तिकंतुं
 चैत्य दयेका उकी स्थापना यानाः
 बुद्धपरिषदपिनित सत्कार यायेगु मौका
 दयेकाबिल ।

भिक्षु महामोग्गल्लान निब्बान जूगु नं
 मंसिर पुन्हिकुन्हु हे स्वः । वसपोल निर्वाण
 जूगु थाय् मगधया कालशिला धयागु
 गुफाय् जूगु स्वः । सारिपुत्त निब्बान जुया
 भिन्त्यान्हुलिपा वसपोल निब्बान जूगु स्वः ।
 थुकियागु विषय थथे स्वः-

निब्बान जुइगु दँय् वसपोल मगधया
 कालशिला धयाथाय् च्वनाबिज्याना च्वंगु
 खः । तिर्थकर (बुद्धशासनं पिनेयापिं
 त्यागीपिं) छ्वःसिनं छ्वः ज्यानमारातयेत
 दां बिया स्याके छ्वःगु खः । थथे छय्
 स्याकेछ्वगु धाःसा तिर्थकरत मुना इमि
 थथे सल्लाजुल- थौकन्हय् भीगु
 लाभसत्कार पाः जुया वनाच्चन भीत
 मानेयाइपिनिगु संख्या नं पाः जुयावन
 आपालं मनूतयेसं श्रमण गोतमयात श्रद्धा
 तया वसपोल याथाय् वन । अथे वंगुया
 कारण वसपोलया छम्ह , तस्सकं
 महत्वपूर्णम्ह शिष्य छम्ह दु, वयागु नां
 मोग्गल्लान खः, वं थः शास्ता याथाय्
 सालायंकीगु जुयाच्चन । वयाके ऋद्धि दु,
 उगु ऋद्धिया बलं स्वर्गय् नं वनेफु नर्कय्
 नं वने फु । अथे वना अनयागु खँ कना
 श्रद्धा उत्पन्न याके बीगु खः । यदि व

छम्ह सावक मदयेका छ्वये फतधाःसा व
 श्रमण गोतमयागु छुं हे अर्थ दइमखु ।
 अले मनूतयेसं नं वसपोलया प्रति श्रद्धा
 तइमखु अले इपिं फुक्कं भीथाय् हे वइ
 अले न्हापा थें हे भीत लाभसत्कार नं दइ ।

थुकथं सल्हा यायेधुंकाः उपिं
 तिर्थकरतयेसं थःपिनित मानेयानाच्चंपिं थः
 श्रावकपिनिके चन्दाकया व हे दां बिया
 ज्यानमारा तयेत स्याकै छ्वःगु खः ।
 उबले वर्षावास च्वनेगु समय जूगुलिं
 वसपोल थेर कालशिला धयागु गुफाया
 पिनेसं छगू चिकिचा धंगु कुटी दु, अन हे
 वसपोल च्वना बिज्यानाच्चंगु खः । उपिं
 ज्यानमारात नं अन हे वना उगु कुटी
 छचाःलिं चाहुइक च्वना स्यायेगु योजना
 दयेकल । वसपोलं नं थःत स्यायेयालागी
 कुटीया छचाःलिं ज्यानमारात वयाच्चंगु
 सीका ध्यानय् च्वना अधिस्थान याना

क्वय्प्वालंतुं अन्तरधान जुयावन ।
 ज्यानमारातयेसं नं दुने दुहाँवना
 वसपोलयात माःवंबलय् वसपोलयात लुइके
 मफुत उकिं इमिगु ज्या सफल मजुल ।

उपिं हे ज्यानमारात हानं लिपा नं
 अथे हे वयाः वसपोलयागु कुटी छ्वाःलिं
 चाहुइक च्वन । वसपोलं नं इपिं वःगु
 सीका ध्यानय् च्वना इमिसं ज्वने मफयेक
 ऋद्धिबलं अन्तरधान जुयावन । थथे हे
 इपिं ज्यानमारातयेसं निला तकनं प्रयास
 याना हे च्वन । तिर्थकरतयेत तस्सकं हे
 तं पिहाँवल उकियागु कारणं इमिसं उपिं
 ज्यानमारातयेत याकनं हे स्यायेमाःगु खँ
 धाल ।

छन्हुया दिनय् थ्व ज्यानमारातयेसं
 थपाचः जितः स्यायेगु कुतः यानाच्चंगुया
 कारण छु खः धकाः मालासोबले
 न्हापायागु छगू जन्मय् थम्हं अनन्तरियकर्म

दयेकावयागु खँ सीकाकाल । अथे धयागु
 कलाःयागु खँ न्यना मां बौपिनित स्यानां
 वःगु खः । उबले उगु विपाकं याना
 अविचि महानरकय् असह्य दुःख वेदना
 भोग यायेमाःगु अले हानं उगु अविचि
 महानरकं मुक्त जुइधुंकाः नं ल्यंगु विपाक
 भोग यानावं च्वनेमागु आः थुगु जन्मय्
 तक नं ल्यूल्यू वयावंच्वंगु अरहंतफल
 प्राप्त जुइधुंकाः तकनं भोग यायेमानिगु
 दनिगु खंसैलि बिस्युंवनेगु बिचाः मंत ।
 ज्यानमारातयेसं उबले वसपोलयात ज्वना
 न्हापा ज्वने मफयाच्वंगु तमय्
 दाय्फक्वदाया क्वँय् हे च्वकि थें च्वंक धू
 धू जुइक दाय्थकल ।

दाय्फक्व दाय्धुंकाः आःला सितजुइ
 धकाः मनेतया वसपोलयागु शरीर
 कालशिला गुफाया सतिक छथाय् भालय्
 वांछ्वया वन ।

वसपोलयात तच्चकं दुःख वेदना जुल
 अंधेसां वसपोल मसिनि ।
 अग्गसावकपिनिगु छगू थुजागु स्वभाव दु,
 गुबलेतक बुद्धयाके बिदा काइमखुनि
 उबलेतक निर्वाण जुइमखुनि । उकिं
 वसपोलं थःगु मन बल्लाका च्वनाबिज्यात ।
 वसपोल ध्याने च्वना अधिस्थानया बलं
 शरीरयात न्हापा थें याना मिलेयाना अननं
 ब्वयावना मगधय् च्वंगु वेलुवन विहारय्
 वनाः भगवान बुद्धयाके बिदा काःवन ।

भगवान बुद्ध धयाबिज्यात धर्मउपदेश
 बियाः ऋद्धि क्यना हुं । वसपोलं नं ऋद्धि
 क्यना धर्मउपदेश बियाः वसपोलयात
 अन्तिम वन्दना याना आकासं कालशिला
 गुफाय् ल्याहां वना निर्वाण जुयाबिज्यात । व
 दिन मंसिर पुन्हिकुन्हु खः ।

वसपोलपि निम्ह अग्गसावकपि
 मिलेजुयाः भारतया विविध वर्णया

मनूतयेत उपकार याना बुद्ध शासन याकनं
फइलेयाना प्रचार यायेगु ज्याय् जीवन
पानावंपिं स्वः ।

न्हापायागु जन्मया एतदग्ग

भिक्षु सारिपुत्त आपालं प्रज्ञादुम्ह स्वः ।
भगवान बुद्धं थे हे च्वंक उपदेश बिया
बिज्यायेफुम्ह स्वः । उकियागु कारणं
भगवान बुद्धं वयात आपालं प्रज्ञादुपिं मध्य
दकले च्वय्यागु दर्जाय् तयाः एतदग्ग
बियाबिज्याःगु स्वः । थुगु विषय भगवान
बुद्धं थथे धयाबिज्याःगु दु-

भिक्षुपिं ! तथागतया सावकपिं आपालं
प्रज्ञावानपिं दु, उपिं मध्यय् नं सारिपुत्त
फुक्कं स्वयानं च्वय्लाःम्ह स्वः ।

महामोग्गल्लान धयाम्ह भगवान बुद्धं
थे हे ऋद्धि क्यनाबिज्याये फुम्ह स्वः ।
आपालं ऋद्धिवानपिं सावकपिं मध्यय्
दकले अप्व ऋद्धि दुम्ह स्वः । अथे जूगुलिं

भगवान् बुद्धं वयात् आपालं ऋद्धिं दुपिं
 मध्यय् दकले च्वय्यागु स्थान
 बियाबिज्याःगु स्वः । थुकियागु विषय
 भगवान् बुद्धं थथे धयाबिज्यागु दु-

भिक्षुपिं ! तथागतया सावकपिं आपालं
 ऋद्धिं दुपिं दु, उपिं मध्य नं मोग्गल्लान
 दकले अप्वः ऋद्धिं दुम्ह स्वः ।

भगवान् बुद्धं सारिपुत्त व
 महामोग्गल्लानपिनित एतद्गग बियाः
 अगगसावकया स्थानय् तथा बिज्याःगु
 दिनय् भिक्षुपिसं थथे स्वं ल्हानाजुल- बुद्ध
 धयाम्ह नं यः मयः यानाः स्वाःसोया ज्या
 यायेसम्ह खनीका । भगवान् बुद्धं
 धयाबिज्यात- जिं यः मयःयाना स्वाः
 सोया यानागु छुं हे मद्दु । इमिसं
 न्हापायागु जन्मय् प्रार्थना यानावःगु
 अनुसारं हे जक बियागु स्वः । थुलि धया
 बिज्यायेधुंकाः उपिं भिक्षुपिनित

अग्गंसावकपिनिगु न्हापायागु जन्मया
विषय कनाबिज्यात । व थथे स्वः-

थौसं छगू असंख्य व छगू लाख कल्प
न्हापा सारिपुत्त ब्राम्हण महाशाल कुलय्
सरद धायेकाः जन्म जुल ।
महामोग्गल्लान गहपतिमहाशाल कुलय्
सिरिवड्ढन धायेकाः जन्म जुल । इपिं
मचाबलेंनिसैयापिं पासापिं स्वः ।

सरद बौम्ह परलोक जुयावंसेलि छँया
धनसम्पति फुक्क बिचाः यायेमाःम्ह जुल ।
छन्हुया दिनय् याकःचा च्वनाच्चंबलय्
जीवनया प्रवाह विविध प्रकारं न्ह्याना
वनाच्चंगु विषय थथे बिचाःयात-

फुक्क सत्वपिं व बस्तुत सिनावनीगु
स्यनावनीगु स्वः ।

सुं छम्ह अथवा छुं छता हे नं सिना
मवनीगु स्यना मवनीगु धयागु दुगु मखु ।

फुक्क बस्तु व सत्वपिं मध्यय् जि नं
छम्ह स्वः ।

अथे जूगुलिं जि प्रव्रजित जुया
सिनावनीगुलिं मुक्त जुइगु
स्यनावनीगुलिं मुक्त जुइगु ज्ञान माः
वनेमाल ।

थुलि बिचाः यायेधुंकाः सिरिवड्ढन
याथाय् वन । थःगु मनय् लुयावःगु खँ
कनेधुंकाः सिरिवड्ढनयात नं नापं प्रव्रजित
जुइगु बिचाःबिल । सिरिवड्ढनं प्रव्रजित
जुइयालागी अनुकूल मज्जिनिगु खँ धाल ।
अथेसानं सरदं थःगु बिन्नाः महीकु । अनं
छ्येँ लिहाँवनाः दुक्कायेका विविध
प्रकारयागु रत्न दुगु सन्दु चायेका दान
बिल । अले छ्येँ बुँ त्यागयाना जंगलय्
वना जि आः ऋषि जुल धयागु अधिस्थान
याना च्वन । उबले वसपोल याथाय्
विविध कुलयापिं ब्राम्हणपुत्रपिं वया

प्रव्रजित जूवल । उपिं प्रव्रजित जूवपिनिगु
संख्या ७४,००० म्ह थ्यंवंगु जुल ।

सरद ऋषिं ध्यानतयाः मनयात बसय्
तयेगु ज्या यायां ताकाल मदुवं हे
च्वय्यागु अभिञ्जा व समापत्ति ध्यान
प्राप्त यानाकाल । अले ऋषि
परिवारपिनित नं कसिनध्यान यायेगु विधि
स्यनाबिल । इमिसं नं उगु हे अनुसारं
ध्यानयायां अभिञ्जासमापत्ति ध्यान लाभ
यानाकाल ।

उगु इलय् थ्व संसारय् अनोमदस्सी
बुद्ध जुयाबिज्याःगु जुल । वसपोल बुद्धं
वेनेय्य सत्वपिनित बोध यायेयालागी
थाय्थासय् चाःचाःहिला बिज्यानाच्चंगु स्वः ।
छन्हुया दिनय् वसपोलं थःगु ध्यानं थथे
सीकाबिज्यात- सरदऋषि व वया
परिवारपिं धर्मज्ञान प्राप्त यायेगु उपनिस्सय
दुपिं स्वः । धयागु खँ सीकाकाल । उकियागु

कारणं इमित हे बोध यायेयालागी इपि
च्वनाच्चंगु थासय् बिज्यायेगु निर्णय
यानाबिज्यात ।

वसपोल अनोमदस्सी बुद्ध उम्ह सरद
ऋषियात श्रद्धा उत्पन्न याकेयालागी
याकःचा हे आकाशमार्ग ब्वयाबिज्याना
सरद ऋषिं खंकखंक हे वयागु आश्रमया
न्ह्यने कुहाँ बिज्यात । सरदऋषिं थःगु
आश्रमया न्ह्यने कुहाँ बिज्याःम्ह
त्यागीयागु महापुरुषलक्षण स्वस्वं थुम्ह
त्यागी साधारणम्ह मखु थ्वला सब्बञ्जू
बुद्ध हे खः धयागु खँ सीकाकाल ।
उकियागु कारणं वसपोलयात स्वागतयाना
लासा लायाबिया लासाय् पयतुकल । अले
थः जक वसपोलनाप अपाय्चः तापाक नं
मखु सतिक नं मखु मिलय् जुइक पयतुत ।
उबले जंगलय् वनाः फलफुल
काःवनाच्चंपिं शिष्य ऋषिपिं फलफुल कया

लिहांवया आश्रमय् थंकाः थः गुरु
 जुयाच्चंम्ह सरदन्नृषि प्यतुनाच्चंगु व
 आगन्तुक जुया वयाच्चंम्ह त्यागी
 च्वनाच्चंगु उगु दृष्य संबलय् आश्चर्य हे
 जुल ।

उबले छम्ह शिष्यं थथे धाल- हे
 आचार्य ! न्हापा जिपिं न्ह्याथाय् वंसा नं
 जिमि गुरु थें तःधंम्ह मेम्ह मद्दु धकाः कं
 जुइगु स्वः । आः जिमिगु मने उकियागु
 विषय शंका जुयावल । थुम्ह त्यागी
 छलपोल स्वया नं तःधंम्ह जुइ मखुला ?

सरदन्नृषिं मच्छः मच्छः थथे धाल-
 आमु छिमिसं छु धयाच्चनागु, छिमिसं
 सुमेरुपर्वत नाप तूया तुलना याये थें
 धयाच्चनागु । छिमिसं जि थें जाःम्ह तू
 समानम्हसित वसपोल सुमेरु पर्वत थें
 जाःम्ह भगवान बुद्ध नाप तुलना यायेमते ।

ऋषिपिनिसं थः गुरुयागु थजागु खँ
 न्यना भगवान बुद्धयागु महानतां यात
 सीकाकाल । उकियागु कारणं इपि सकलसिनं
 नं वसपोल बुद्धयात तुति हे भागि याये थें
 याना वन्दना यात । अनंलि सरदऋषिं थः
 शिष्य ऋषिपिनित फलफुल हया वसपोलयात
 दान बीत ठीक या धाल । ऋषिपिसं ठीकयाना
 तयाहःगु फलफुल थम्हं हे भगवान बुद्धयात
 दान बिल ।

वसपोल अनोमदस्सी बुद्धं उगु
 फलफुल नया विज्याये धुंकुसेलि
 सरदऋषिं थःफुक्कं शिष्य ऋषिपिनित
 सःता भगवान बुद्धयाथाय् मुंकल । भगवान
 बुद्धं उम्ह सरदऋषियात स्वया थथे
 मनेतल आः थुगु अवस्थाय् जिम्ह
 अग्रश्रावकपिं प्रमुख आपालं भिक्षुपिं थन गुं
 वयेमा । निम्ह अग्रश्रावकपिसं नं भगवान
 बुद्धया मनय् तःगु खँ सीका छगू लाख

बुद्धयात वन्दना यायेधुंकाः भगवान् बुद्ध
नाप अपायचः तापाक नं मखु अपायचः
सतिक नं मखुगु कथं अनुकूल जुइक
छखेलिक्क फेतुत ।

आपालं भिक्षुपिं खंबले सरदऋषिया
मने कुशलचित्त उत्पन्न जुया थः शिष्य
जुयाच्चंपिं ऋषिपिनित स्वां हया स्वांयागु
आसन दयेका ब्यु धकाः अरय् यात ।
अले उपिं शिष्य जुयाच्चंपिं ऋषिपिनिगु
मनय् नं कुशलचित्त उत्पन्न जुया
थःपिनिगु ऋद्धिया बलं विविध प्रकारयागु
वर्ण व गन्धंजागु स्वांत हयाः वसपोल
भगवान् बुद्ध प्रमुख भिक्षुसंघपिनित आसन
दयेका बिल । आसन दयेकेगु ज्या फुक्कं
सिधयेधुंका सरदऋषि दना हे भगवान्
बुद्धयात विन्तियाना थथे प्रार्थना यात-
हे भगवान् शास्ता ! जिमित करुणा तयाः
स्वांयागु आसनय् फ्यतुना बिज्याहुं ।

वसपोल अनोमदस्सी बुद्ध नं सरद
त्रयपियागु प्रार्थना अनुसारं फ्यतुना
बिज्यात । अले सावकपिं नं थःथःत ल्वःगु
आसनय् छसीकथं फ्यतुनाबिज्यात ।

निरोध समापत्तिं दनाबिज्याःपिं
भन्तेपिनित दान बीबलय् आपालं फल
दइगु हे जुल । उकियागु कारणं
अनोमदस्सी बुद्धं सरदत्रयपि व वया
सावकपिनित नं आपालं पुण्य प्राप्त
याकेयात्तागी निरोधसमापत्ति ध्यानय्
च्वनाबिज्यात । अग्गसावक व
अरहंतपिनिसं नं भगवान् बुद्ध निरोध
समापत्ति ध्यानय् च्वनाबिज्यात धयागु
सीका वसपोलपिं नं निरोध समापत्ति
ध्यानय् च्वनाबिज्यात । भगवान् बुद्ध व
वसपोलया सावकपिं निरोध समापत्ति
ध्यानय् च्वनाबिज्यानाच्चंबले सरदत्रयपि
दना स्वांया कुसां कुइका सेवा यानाच्चन ।

अंले व ऋषिया शिष्यपिं नं दना भगवान्
 बुद्ध प्रमुख वसपोलया शिष्यपिनित
 नमस्कार यानाच्चन ।

अनोदस्सि बुद्ध न्हयन्हुतक निरोध
 समापत्ति ध्यानय् च्वना, निरोध समापत्ति
 ध्यानं दनाबिज्याना जवपाखे च्वनीम्ह
 अग्गसावक निसभ थेरयात स्वांयागु आसन
 दयेकाब्बूगुयां कारणयात कया सरदऋषि
 व वयाशिष्य ऋषिपिनित पीति सोमनस्स
 उत्पन्न जुइकेयालागी अनुमोदन कथा
 कनाबिज्यायेगु जिम्मा बियाबिज्यात ।
 निसभ थेरं अनुमोदन कथा कनाबिज्याये
 सिधयेवं हानं भगवान् बुद्धं थःया खवपाखे
 च्वनीम्ह अग्गसावक अनोम थेरयात
 धर्मउपदेश बीगु जिम्मा बियाबिज्यात ।
 उपिं निम्ह अग्गसावकपिनिसं अनुमोदन
 याना धर्म उपदेश बीगु व्वचाये धुंकाः
 तक नं छुं मार्गफल लाभ यानाकाये मफुत ।

धर्मयागु विषय पीति सोमनस्स हे जक
 उत्पन्न याना काये फत । भगवान बुद्धं नं
 थुलि हे जक लाभ जुइ धयागु खँ सिया
 बिज्याःगु दु । उपिं फुक्क ऋषिपिं
 बुद्धवेनैयसत्वपिं स्वः । अथे धयागु भगवान
 बुद्धयागु उपदेश न्यना हे जक मार्ग फल
 लाभ याये फइपिं स्वः । सुं नं
 सावकपिनिगु उपदेश न्यना मार्गफल लाभ
 जुइपिं मखु । भगवान बुद्धं निसभ थेरयात
 अनुमोदन याके ब्यूगु व छसीकथं उपदेश
 बीके बियाबिज्याःगु छायाःसा उपिं
 ऋषिपिनित मार्गफल लाभ यायेगु
 उपनिस्सय प्रत्यय दयेके बीयालागी स्वः ।
 गुकियागु कारणं भगवान बुद्धया पाखें
 उपदेश न्यनेवं हे छकलं मार्गफल लाय्
 फइगु स्वः ।

उपिं ऋषिपिं भगवान बुद्धं हे उपदेश
 बिया बोध यायेमाःपिं जूगुलिं भगवान बुद्धं

इमित उपदेश कनाबिज्यात । वसपोलं
 उपदेश कनाबिज्याःगु क्वचाबलय्
 सरदऋषि छम्ह त्वःताः मेपिं फुक्क
 ऋषिपिं अरहंत जुल । थुलि जुसेलि इमिसं
 भगवान बुद्धयाके प्रव्रज्या पवन
 अनोमदस्सी बुद्धं नं इमिगु इच्छ अनुसारं
 एहि भिक्खु उपसम्पदा द्वारा भिक्षु
 यानाबिज्यात ।

सरद ऋषि छम्हजक छय् मार्गफल
 लाभ याना कायेमफुगु धाःसा उबले
 वसपोलयागु मन अगगसावक, भिक्षु निसभ
 थेरथे लिपा सुं छम्ह बुद्धयागु पालाय्
 अग्रश्रावकपद प्राप्त यानाकाये दुसा गुलि
 ज्यू । उगु पद प्राप्त यायेया लागी जिं छु
 याये माली धयागु कल्पना जुयाच्चंगुया
 कारणं स्वः ।

भगवान बुद्ध उपदेश कनाबिज्याःगु
 क्वचायेधुंकाः उम्ह ऋषि भगवान

बुद्धयाथाय वनाः वन्दना याना जि
 अग्गसावक जुयाः एतदग्ग स्थान प्राप्त
 यानाकाये फयेमा धकाः प्रार्थना यात ।
 अनोमदस्सी बुद्धं अनागतत्राणं
 स्वयाबिज्याःबले वयागु प्रार्थना निश्चय नं
 पुरय् जुइ धकाः सीका थथे भविश्यवाणी
 यानाबिज्यात-

“थनिं छग्गू असंख्य व छग्गूलाख कल्प
 लिपा छ गोतम बुद्धया अग्गसावकं जुइ
 उबले छग्गु नां सारिपुत्त जुइ”

अनंलि वसपोलं वयागु श्रद्धा रक्षा
 जुइगु कथं धर्मया खं कना बिज्याना उम्ह
 सरद ऋषिया श्रद्धा क्वातुका बिज्यायेधुंकाः
 आः वनेगु ई जुल धकाः बिचाः याना
 फुक्क भिक्षुसंघपिं नापं ब्वया आकाश
 मार्गं थः च्वनेगु थासय् हे लिहाँ बिज्यात ।

भगवान बुद्ध व वसपोलया सावकपिं
 लिहाँबिज्याये धुंकुसेलि सरदऋषिं थः

न्हापायाम्ह पासा गहपति पुत्र
सिरिवड्ढनयात लुमंकाः वयाथाय् वन ।

सरदम्रृषिं धाल, यःम्ह पासा !
भगवान् बुद्ध थ्व संसारय् उत्पन्न
जुयाबिज्याये धुंकल । जिं वसपोलयागु
दर्शन यानाः वसपोलयाके जिं भविष्यय् सुं
छम्ह बुद्धया जवपाखे च्वनीम्ह अग्गसावक
जुइ दयेमा धकाः प्रार्थना याना, वसपोल
बुद्धं जिगु विषय थथे भविष्यवाणी
यानाबिज्यात- जि लिपा भविष्यय् गोतम
बुद्धयागुपालय् वसपोलया जवपाखे च्वनीम्ह
अग्गसावक जुइ । थुबले हे जितः छ
लुमनावल, वसपोल गोतमबुद्धया देपापाखे
च्वनीम्ह अग्गसावक जुइगु प्रार्थनायाःपि
मदुनि, उकिं छंत उगुपद प्रार्थनायाके
मास्तिवल गुकियागु कारणं भी नापं जन्म
जुइ दई ।

सिरिवड्ढनं उगु खँयात ध्यानबिया
 धाल- छं जितः बांलाःगु खँ धाःवःगुलिं छंत
 धन्यवाद दु, थुकियागु विषय जिं छुछु
 यायेमाः धयागु मस्यूनि, उकिं छं हे जितः
 स्यना ब्यु, आ जिं छुछु यायेमाल ।

सरद ऋषिं थथे स्यनाबिल- दकले
 न्हापां भगवान बुद्ध व वसपोलया
 सावकपिनित दान ब्यु ।

सिरिवड्ढनं नं पासां धाःगु अनुसारं
 दान यायेगु स्वीकार यात । सरदऋषिं
 भगवान बुद्ध व वसपोलया सावकपिं
 सःतःवन । थुखे सिरिवड्ढनं भारिनक्सां
 भगवान बुद्ध व वसपोलया सावकपिनित
 बिज्याकेया लागी, थाय् मिलय् यायेगु
 ज्या शुरुयात । दकले न्हापां लुखां दुहाँ
 वनेथाय् च्यागू करीसति जग्गा माथंवंक
 • थाय् मिलय् याकेबिल । उगु थाय् समान
 जुइक मिलय् याये धुंथाय्, ताँय् व स्वां

तयेके बिल । अले च्वय्पाखे इलां थें
 याना वँचुगु पलेस्वां तयेकेबिल । अले
 भगवान बुद्ध व वसपोलया सावकपिनित
 बांलाक आसन लायेके बिल । अले दकले
 लिपा नसा त्वंसा व दानप्रदान यायेगु
 आपालं बस्तुत मिलय् याकेबिल ।

सिरिवड्ढनं न्हय्न्हुतक महादान बिल ।
 न्हय्न्हुकुन्हुयागु दीनय् थिकेगु(मूवंगु)
 चीवर भगवान बुद्ध प्रमुख वसपोलया
 सावक शिष्यपिनित पुनेयांलागी दान बिल ।
 दान बीधुंका भविष्यय् सुं छम्ह बुद्धयापाखें
 एतदग्ग प्राप्त यायेगु व देपापाखे च्वनीम्ह
 अग्गसावक जुइगु प्रार्थना यात ।
 अनोमदस्सी बुद्धं वयागु प्रार्थना न्यना थःगु
 अनागतत्राणं स्वया बिज्याबले वयागु
 प्रार्थना निश्चयनं पूर्ण जुइ धयागु खंका
 बिज्याना, सरद ऋषियात भविष्यवाणी
 याना बिज्याः थें हे भविष्यवाणी

यानाबिज्यात । उबलेंनिसें सिरिवड्ढनं
 जीवकाछि दानप्रदान यायेगु मत्वःतुसे
 दानप्रदान याना पुण्य संचय यायेगु ज्या
 यानावंच्वन । अननं सिनावना देवलोकय्
 देवपुत्र जुया जन्म जूवन । अले
 सरदक्कषिजक समापत्ति ध्यानय् च्वनेगु
 मतोतुसे यानावंच्वन । अले अननं
 सिनावना ब्रम्हलोकय् वनाः जन्म जूवन ।
 इपिं थुम्ह बुद्ध थ्व संसारय् उत्पन्न
 मजूतले हे सुगतिलोकय् जन्म जुयावंच्वन ।
 थुम्ह बुद्ध उत्पन्न जूबले इपिं
 निम्ह नं मगधराज्यया नालन्दा सहरे
 ब्राम्हण पुत्र जुया जन्म जूवल । इमिसं
 न्हापांनिसें प्रार्थना यानावःगु दुगु अनुसारं
 प्रव्रजित जुया अरहंतफल प्राप्त यानाकाये
 फत । अले भगवान बुद्धयागु पाखें
 एतदग्ग प्राप्त यानाः अग्गसावक नं
 जुइफुगु खः ।

वाचानुसरण

इपिं निम्ह अग्गसावकपिनिसं प्रव्रजित
 जूसांनिसैं पीप्यदँतक बुद्ध शासन स्थीर
 यायेयालागी धर्म प्रचार यायेगु ज्याय्
 भगवान बुद्धयात ग्वाहालि बीगु ज्याय्
 सक्रिय जुया ग्वाहालि याना वयाच्चंपिं स्वः ।
 उकियागु कारणं इपिं निम्ह
 अग्गसावकपिनिसं अतीकं उपयोगिगु
 थःथःपिनिगु मनयागु भावना आपालं प्रकट
 यानातःगु दु । *Dhamma.Digital*

भिक्षु सारिपुत्तं श्रमण धर्मया आचरण
 याना बिज्यानाच्चंगु क्रमय् विविध इलय्
 विविध प्रकारं थःगु मनयागु भावना प्रकट
 यानातगु दु । व थथे स्वः-

गुम्ह व्यक्ति सीलं सम्पन्न जुइ, उम्ह
 व्यक्ति शान्त दान्तम्ह जुइ, स्मृति दुम्ह
 जुइ, बिचाः बांलाःम्ह जुइ ।

गुम्ह व्यक्ति अप्रमादि जुइ, उम्ह
व्यक्ति न्ह्याबलें धर्मया चिन्तन मनन
यानाच्चनीम्ह जुइ ।

गुम्ह व्यक्तिं कर्मस्थान भावना
यायेगुली मन बियाच्चनी, उम्ह व्यक्तिं
उकियात वृद्धि यानावंच्वनी ।

प्राप्त जूगुली सन्तोष जुया, एकान्तय्
च्चना, मन स्थीर याना तइ ।

त्यागी जीवन हनीपिसं अजापिनित हे
भिक्षु धाइ ।

नसात्वंसाया विषय वसपोलं थथे
धयाबिज्यात- .

भिक्षुपिनिसं नसात्वंसा नइगु बखते ति
दुगु अथवा ति मद्गु हे जुइमा,

प्वा: हे तन्न च्वंक मनसैं स्मृति तया:
गाछिचा जक नयेमा: ।

हानं प्यपेन्यापे मगानिबले दिना
उकियागु पलेसा ल: त्वनाबीमा: ।

थथे सन्तोष जीवन् हने फयेवं थःगु
मह हे याउँस्य च्वनी ।

तप्यंगू निर्वाणया लँय् वनीम्ह भिक्षुं,
थःगु मन क्वातुका हे तयेमाः ।

उजापिं भिक्षुपिनि चीवर व च्वनेगु
थाय्या विषय थथे धयाबिज्यात-

गुगु चीवर पुनाच्चनागु खः, उकियागु
महत्व थुइका उचितगु चीवरं पुनी ।

गुगु कुटि च्वनाच्चनागु खः, उगु कुटी
वा म्हुके महइगु व, मज्वइगु जुइमाः ।

अजाःगु कुटी हे संतोष जुयाच्चनी ।

निब्बानय् तप्यंक वनीम्ह, उकी हे
मन क्वातुका च्वनीम्ह,

याउँस्य च्वंक जीवन् हनाच्चनी ।

अरहंतपिं च्वनीगु थाय्या विषय
वसपोलं थथे धयाबिज्यात-

गुपिं अरहंतपिं च्वनीगु थाय् खः, उगु
थाय् छ्यैँ जूसां जंगले जूसां,

च्वय्लासां गाले लासां, उगु थाय्
न्ह्याइपुस्य हे च्वनीगु जुइ ।

गुगुथाय् कामभोग याइपिनित यइ
मखुगु खः, उगुथाय् तृष्णा रहितपिनित
ययाच्वनी ।

छाय्धाःसा, तृष्णा रहितपिनिके
कामइच्छ दइमसुत ।

स्यनेकने यायेगु विषय वसपोलं थथे
धयाबिज्यात-

गुम्हसिनं थःगु दोष क्यनाः बी,
उम्हसित पण्डित धाइ ।

अजाःम्ह पण्डितयात, गाडेयानातःगु
धन क्यनाः ब्यूम्हसित थें लुमंका तयेमाः ।

अजाःपिं पण्डित पिनिगु संगत
यायेमाः ।

अजाःपिं पण्डित पिनिगु संगत यायेवं,
भिं हे जक जुइ, स्यनीमखु ।

विद्वानपिसं, स्यनेकने यायां,

मभिङ्गु धर्मय् वंके बीमसु ।

अजाःपि पण्डित पिनित, ययेके फुपिं,

उमित हे भिंपि व्यक्तिपि धाइ ।

मभिंपि व्यक्तिपिनिसं अजाःपिनित,
ययेके फइमसु ।

मभिङ्गु ज्याया विषय वसपोलं थथे
धयाबिज्यात-

किलेस मदुपिं भिक्षुपिं, न्ह्याबले शुद्ध
जुइगु स्वयाच्चनी ।

मभिङ्गु धयागु, संगु ग्वःछि हे जूसां,
आकाशय् च्वंगु सुपाय् ग्वाराथे
खंकाच्चनी ।

म्वायेगु व सीगुया विषय वसपोलं
थथे धयाबिज्यात-

म्वायेगु व सीगु, जिगु लागी छुं मसु ।
सतिसम्पजञ्ज दुम्ह जुयाः थ्व जिगु
शरीर त्याग यानावने ।

सीगु व म्वायेगु जिगुलागी छुं हे मसु ।

जिं उगु समय मवःतले पियाच्चने ।
 गथे ज्यामिं ई दतले ज्या यानाच्चनीगु स्वः ।
 सीगु निश्चित दु, बुढा जुइका
 वनीला, ल्यायेम्ह बले हे वनी ।

तर जन्म जूपिं, सी हे म्वाःपिला द हे मदु ।
 महामोग्गल्लानया विषय अध्ययन
 यायेबले वसपोलं विविध इलय् थःगु
 मनयागु भावना थथे प्रकट यानातगु थुकथं
 खंके फु ।

धुतङ्गव्रतया विषय वसपोलं थथे
 धयातःगु दु-

गुम्ह भिक्षु जंगलया सिमाक्वय् च्वनेगु व
 भिक्षा वना नयेगुली चित्त क्वातुका च्वनी,
 उम्ह भिक्षुं तुमायागु बलचायात किसिं
 स्यंकीइ थें, मच्चुराजया सेनातयेत चीका
 छ्वये फइ ।

छम्ह नगरसोभेणी न वसपोलयागु
शरीरय् स्पर्श यानाच्चंबले उम्ह मिसायात
थथे स्यनाबिज्यात-

शरीर धयागु बलचा थें स्वः,
क्वैय् मिलेजुया दयाच्चंगु,
लां भुनाः सँय्प्वाय् नं चिनातगु,
असुचिं जाया, नवःगुलिं घचाइपुस्य च्वंगु,
अजाःगु शरीरय् मनूत प्यपुना च्वंगु स्वः ।
तर जिगु लागी घृणां जायाच्चंगु स्वः ।
आम छंगु शरीर खि प्वः चिनातःगु
प्वः थें जागु स्वः ।

छ्यंगुलिं भुतुमतुभुनातःम्ह पिशाच थें स्वः ।
कैलं जायाच्चंगु छति अले गुंगुद्वारं
न्ह्याबले फोहर बाः वयाच्चनीगु,
जि थें जाःम्ह भिक्षुला, छंगु शरीरयात
लिफतक नं स्वइमखु ।

गथे यचुपिचु यःम्ह ल्यायेम्हचाम्ह मिजं,
खि व चो दुगु थासं तापाक च्वं वनी ।

मनूतयेसं आम छंगु शरीरयात जिं थें
थुइके फूसा, इपिं नं छंगु शरीरं तां ता
पाक हे वनी ।

गुम्ह यचुपिचु यःम्ह ल्याय्म्हचाम्ह व्यक्ति,
वा वइबले खि गाः दुथासं तापाक
वनी थें, छंगू शरीर खनाः तापाक वनी ।

खालिगु आकाश कायेगु इच्छा यायेगु,
आकाशयात हलुलखं छीगु बिचाः थें
जक खः ।

गुगु इच्छा गुबलें हे पूर्ण जुइगु मखु ।
जिगु मन खालिगु आकाश थें हे खः,
जिगु मन स्यंकेगु इच्छा यायेगु धयागु,
कीचा तयेसं मि बाँलाः धकाः मी
दुहाँवनीगु थें जक खः ।

गुकियागु कारणं थःगु मन छटपट्य्
जुइका, पुका च्वने मालिगु हे जक जुइ ।

निर्वाणया विषय सारिपुत्तं थथे
कनाबिज्यात-

गुबले सारिपुत्त थेर धर्म परिपूर्ण जुयाः,
 शील संवरयाना निर्वाण लाभ जुल ।
 उबले वसपोलया म्हय्च्वंगु चिमिसँ
 तित्तिं स्वानावल ।

संस्वारत नित्यमसु, दयावड्गु व
 मदयावनीगु स्वभावधर्म खः ।

उगु संस्वारत मदयेकेगु हे सुख खः ।

थम्हं यानागु धर्मया आचरणया विषय
 वसपोलं थथे कनाबिज्यात-

पण्डव पर्वत व वेभार पर्वतया कापि
 कापिं प्वालापिलिं पल्पसा त्वयाच्चन ।

वसपोल थें तःधम्ह अतुलनीय बुद्धया
 ओरस जिपिं,

पहाड पर्वतया कापी दुहाँवना, मन
 क्वातुका ध्यान वृद्धि यायेमाः ।

भगवान बुद्ध व वसपोलया
 सावकपिनित स्यंकेत स्वयाच्चंम्ह मारया
 विषय वसपोलं थथे धयाबिज्यात-

गुम्ह भिक्षु, वसपोल भगवान बुद्धया सावक स्वः, उम्हसित कर्म व कर्मफलया विषय स्पष्ट जुयाच्चनी ।

गुम्ह भिक्षुं, जम्बुद्वीपया सिनेरु पर्वतया च्चकाः व पुब्बविदेह द्वीप, अमरगोयान द्वीपया मनूत व उत्तरकुरु द्वीपवासिपिनित विमोक्खद्वारा स्वनाच्चनी ।

अजाम्ह भिक्षुयात, दुःख बियाच्चनीम्ह पापी मारयात, दुःख जुइगु निश्चित दु ।

मिं मूर्खयात पुका बी धकाः बिचाः याइमखु । तर मूर्खपि मी हे दुहाँवना पुकाच्चनी । अथे हे गुम्ह व्यक्तिं भगवान बुद्धयात दुःखबीत स्वइ । उम्ह व्यक्ति थःत थम्हं छ्वयेकाच्चंम्ह थें जुइ ।

मूर्खम्ह मनू, मी दुहाँवनाः पुकाच्चंम्ह थें हे स्वः । मारं मेपिनित दुःख बीगु बिचाः याना, आपालं पाप मुंकाच्चनी ।

उकियागु कारणं दुःख जुइगु निश्चित दु ।

२३३

अथे जूगुलिं भगवान्
वसपोलया सावकपिनित, हानं
धयागु ब्रिचा: त्व:तूसां जिल ।

पद्मसुगन्ध विहारया दैनिक प्रार्थना

बुद्धया शरणे वनेगु

बुद्धया शरण वया, धर्मया शरण वया,
संघया शरण वया ।

वया झीपिं शरणे ।

अनित्य, दुःख, अनात्मा, झीसं लुमंका च्वनेमाः ।

चतुरब्रम्ह विहारे च्वना, बुद्धया शरण वनेमाः ।

बुद्धया शरण वया, धर्मया शरण वया,
संघया शरण वया ।

वया झीपिं शरणे ।

शील समाधि प्रज्ञा, स्मृति दयेकाः च्वनेमाः ।

दान, शील, भावना, न्हिथं याना च्वनेमाः ।

बुद्धया शरण वया, धर्मया शरण वया, संघया
शरण वया । वया झीपिं शरणे ।

दश पारमिता

दानया धर्म पूर्णगत बुद्ध, दानबल
अधिकं हितकर शास्ता ।

दानया वर्णन सुखकर शब्द, दानया
पारमिता गुण पूर्ण ।१।

शीलया धर्म पूर्णगत बुद्ध, शीलबल
अधिकं हितकर शास्ता ।

शीलया वर्णन सुखकर शब्द, शीलया
पारमिता गुण पूर्ण ।२।

नैष्कर्म्यया धर्म पूर्णगत बुद्ध,
नैष्कर्म्यबल अधिकं हितकर शास्ता ।

नैष्कर्म्यया वर्णन सुखकर शब्द,
नैष्कर्म्यया पारमिता गुण पूर्ण ।३।

प्रज्ञाया धर्म पूर्णगत बुद्ध, प्रज्ञाबल
अधिकं हितकर शास्ता ।

प्रज्ञाया वर्णन सुखकर शब्द, प्रज्ञाया
पारमिता गुण पूर्ण ।४।

वीर्यया धर्म पूर्णगत बुद्ध, वीर्य बल अधिकं हितकर शास्ता ।

वीर्यया वर्णन सुखकर शब्द, वीर्यया पारमिता गुणपूर्ण । ५ ।

क्षान्तिया धर्म पूर्णगत बुद्ध, क्षान्ति बल अधिकं हितकर शास्ता ।

क्षान्तिया वर्णन सुखकर शब्द, क्षान्तिया पारमिता गुणपूर्ण । ६ ।

सत्यया धर्म पूर्णगत बुद्ध, सत्यबल अधिकं हितकर शास्ता ।

सत्यया वर्णन सुखकर शब्द, सत्यया पारमिता गुणपूर्ण । ७ ।

अधिस्थानया . धर्म पूर्णगत बुद्ध, अधिस्थान बल अधिकं हितकर शास्ता ।

अधिस्थानया वर्णन सुखकर शब्द, अधिस्थानया पारमिता गुणपूर्ण । ८ ।

मैत्रिया धर्म पूर्णगत बुद्ध, मैत्रि बल अधिकं हितकर शास्ता ।

मैत्रिया वर्णन सुखकर शब्द, मैत्रिया
पारमिता गुणपूर्ण ।१५

उपेक्षाया धर्म पूर्णगत बुद्ध, उपेक्षा
बल अधिकं हितकर शास्ता ।

उपेक्षाया वर्णन सुखकर शब्द,
उपेक्षाया पारमिता गुणपूर्ण ।१०।

त्रिरत्नया शरण

त्रिरत्न याके शरण वनाः झी, निर्वाण
पदवि लायेमा याकनं ।१।

दानया पुण्यं लोभ मदयेमा, शीलया
पुण्यं द्वेष मदयेमा ।

भावनाया जोरं मोह मदयेमा, दान
शील भावना वृद्धि याये फयेमा ।२।

ध्व संसार धयागु दुःखयागु खानी,
दुःख फुकेयात जुयेमाल ज्ञानी ।

संसार चक्रं छुते जुया वनेत
चतुआर्यसत्य खंका च्वने फयेमा ।३।

मिथ्यादृष्टिपिनिगु संगत मजुइमा,
सम्यकदृष्टि कुले जक जन्म जुयेमा ।

न्ह्याथाय् जन्म कायेमा न्ह्यागु जुनि
जुइमा, बुद्धया धर्मय् दृद्ध चित्त जुयेमाः ।४।

अन्धबिश्वासे गुबले मलायेमा, शुद्धगु
मार्गय् ब्वाय् वने फयेमा ।

न्ह्याथाय् जन्म जूसां धर्म पासा फुकं,
मिलेचले जुयेमा बायाच्चने म्वालेमा ।५।

अत्याचार, वृद्धि जुयावइगु बखते,
पापिपिनिगु पुचले जन्म जुये म्वालेमा ।

थुम्ह हे बुद्धया शासन दुबले, शुद्धगु
मार्ग व फल लाये फयेमा ।६।

मफुसा मैत्रिय बुद्ध जुयेवं मनुष्य
धायेंकाः जन्म काये दयेमा ।

वस्पोलयागु धर्म ज्वनाः झी, उगु हे
जन्मय् निर्वाण लायेमा ।७।

शास्ताया चरण

शास्ताया चरणय् सदां मनतया; याना
जिनं वन्दना ।

दुःखीया छलपोल तार करता,
खंकावया सर्वदा ॥

पासापिं सकल मुनाः थन वया;
धर्मइगु इच्छ तयाः ।

श्रद्धाया हृदयं सुभाव मुनका; पूजा
थनी याःवया ॥

भो शास्ता करुणा तयाव जिमित,
शीलादि शिक्षा बिया ।

याना ब्यूगु सदां थ्व जीवन सुधा, भिं
भिंगु मार्गय् स्वका ॥

भाग्यया शुभ मंगलादि कर्म, लय्
लय् व तायाः जुया ।

रक्षा यायेफुगु धर्म कर्म सकतां,
सद्धर्म चित्तय् थनाः ॥

वाह्याभ्यन्तर मारकार फुतका,
ध्यानादि यानाच्चना ।

आशा केवल शान्तियागु जक खः;
सम्पूर्ण जुइमा सदां ॥

याये फयेमा, जिमिसं थ्व हे कुशलया
भिंभिंगु थःथः मुनाः ।

जुइ फयेमा, सकलें सुधर्म खनका,
निर्वाण चर्याय् च्वना ॥

बुद्धया नवङ्गुण

बुद्धया धर्म नवंगयुक्त, पवित्र बुद्ध वचन ।

पालन यायेगु नरनं सीका, मङ्गल
शान्ति दइगु । १ ।

बुद्धया अस्थि धातु चैत्य, वन्दन पूजा
यायेगु ।

बुद्धं सेवित परिस्कार चैत्य, बुद्ध
लुमंकाः पूजा यायेगु । २ ।

बुद्ध धर्मया स्मारक चिन्ह, चैत्यादि
वन्दना यायेगु ।

सङ्घरत्नया गौरव तयेगु, भाग्य दैगु
थुगु पुण्य हे खः । ३ ।

जातिसम्पति भोगसम्पति, आयुआरोग्य
सम्पति नं ।

सौन्दर्यसम्पति प्रज्ञासम्पति, प्राप्तजुइगु
खः सुपुण्य नं । ४ ।

संसारिकसम्पति दिव्यसम्पति, निरोध
निर्वाण सम्पति नं ।

सजनं कर्मया दां बिया व उक्तभाग्य
फुक दयेकेगु सो । ५ ।

फुफुथे दान शील भावना, पुण्यकर्मया
वृद्धियाना ।

शील समाधि प्रज्ञा ज्ञानं, सुधर्म
कुशलं शान्ति दयेकि । ६ ।

सत्यया शरणे वनेगु

सत्यया शरणे झी वनेवा, बुद्धया
शरणे झी वनेवा ।

दृद्ध पनयागु तुतां चुया थौ, जीवन
यात्राय् पिहाँ वने वा ॥

क्षणभंगुर थ्व जीवन झीगु
पलेस्वां हःया लःया फुति थें
थौ हे मदैला कन्हय् हे मदैला
गमलाया स्वां ध्वगिना वं थें ।
धर्म हे छगू दु मुनिया द्वार, वैगु हे
शरणे थौ वनेवा । सत्यया ॥०॥

धर्म धयागु परोपकार स्वः ।
न्याये वयागु छें हे सदां स्वः ।
संघया नायक बुद्धया वाक्य
न्यना तयागु लोमन ला ?
शूण्य न्यायेया मोचन यायेत खड्ग
अहिंसा काःवने वा । सत्यया ॥०॥

स्वां थें कोमल च्वापु थें शीतल

पर्वत थें दृढ थीर जुया
 अत्याचारी मारपिनिगु
 स्वार्थ भावना भिक वने वा ।
 निन्हुयागु थ्व जीवनयागु, यायेमाःगु
 ज्या यावने वा । सत्यया ॥०॥

ज्ञानया मत सित

भ्यालनं फय् वया, मतजक सित
 यो मां भ्याः तीगु गय् ? । धु ।
 भियंच्याता लक्षणगु, नरगुण तनाच्चन ।
 थ्व गुण मालेधयां, मत जक सित । १ ।
 अतिकनं बांलागु, ज्ञानरत्न तना च्वन ।
 माला मालां लुइके मफु, मत जक सित । २ ।
 पञ्च तत्व यागु गृह, अतिकं बांलागु ।
 बांलासां हिसिमदु, मत जक सित । ३ ।
 भ्यालेतयेगु चुकू दुसा, भ्याःतिना क्यने फइगु ।
 ज्ञान रूपी चुकू मदु, मतजक सित । ४ ।
 बुद्धया दासनं, धाल न्यव साधुपिं ।
 इन्द्रिया न्यापाः भ्यालं, मन स्यंका बिल । ५ ।

बुद्ध धर्म संघय् दृढ चित्त जुड्गु

बुद्ध धर्म संघ बिना मेव शरण मदु जिमित ।
भाव भय दुःख फुकेत, पूजा जिमिसं
याःवया । धु. ।

पारमिता फुकं पुरेयानाः, पञ्चमार जिते यानाः ।

बुद्ध जूम्ह सर्वज्ञया, भाव भक्ति याःवया । १ ।

कोटि अनन्त बुद्धपिनि, बोधि बृक्ष मूले च्वना ।

गाथा उदान थ्व हे ब्वना, माको तप
पूर्णयानाः । २ ।

अनेक जातय् जन्म जुयाः घोर घोर दुःख
सिया ।

माला जुया बारं बार खंके मफु गृहकार । ३ ।

आ जिं खन हे कालिगढ तृष्णा निर्मूल
यायेधुन ।

मखु संसार चित्त आ जि जुयधुन असंखत । ४ ।

सूर्य कोटि रश्मि दुम्ह आकाश थें गुण
दुम्ह ।

छक्व लोकय हानं जन्म जुइ हे मखु थ्व
अन्तिम । ५ ।

भक्त भीपिं सकल मुनाः यायेगु पासा
गुणगान ।

दुर्लभ थ्व नरजन्म फुके मते ब्यरथनं । ६ ।

सत संगत

बरू ज्यु याकचा च्वनेगु, च्वने मज्यू मूर्खते
नापं । धु ।

पासा माः थःस्वयां भिंम्ह मदुसा थः समानम्ह ।

मदुसा बरू या धैर्य, यायेमते तर मूर्खम्ह । १ ।

भिं ज्वी मखुगु ज्या त्वःति, छय् धाःसा
उकिया फलं ।

यायेमाली भोग स्वया नं, पश्चाताप कया
मननं । २ ।

वाय् दु सर्पया बीष, बिक्षेया न्हिपने बीष ।

भुजिया दु छयेने बीष, मूर्खया दु चिम्सँ प्वाः
पतिं ॥

जित दा वल

जितः दा वल वं, जितः स्या वल वं,
 जितः ब्व बिल वं जिगु यंकल वं,
 तइ ध्यान सुनां थुगु भाव मने,
 दइ क्रोध वया दिन नित्य मने ।
 जितः दा वल वं जितः स्या वल वं,
 जितः ब्वः बिल वं, जिगु यंकल वं,
 गुम्हस्या मदु ध्यान सदा थुकियाः,
 उम्हस्या मदु क्रोध सदा मनया ।
 मखु स्वयेगु सदा कतःयागु व ज्या,
 बरू स्वयेगु सदा थःत माःगु व ज्या,
 गुम्हसिया थुगु खें नित ध्यान दई,
 उम्हस्या मन शान्त जुया हित ज्वी ।

हे नर बिचा याः

हे नर बिचाःयाव थःगु धैगु छु दु रे,
 थःम्ह धैम्ह सुदु रे, ज्ञानं खंका सोव रे,
 बिचाःयाना काव रे ॥ धु ॥

जबतक थःगु शरीरे दया च्वनी चेतना
 अबले तक माम बुबा मचा खाचा फुकरे ।
 जब छहु सिनावनी सकसिनं त्वःति रे । १ ।
 माया धैगु थ्व जीवनय् निन्हुयागु छया रे,
 मायां क्यंका सुनां जक सुखसिया च्वन रे,
 मायायागु तृष्णाय् लाना झन् झन् दुःख
 सिल रे । २ ।

दशपारमिता धर्म

दशपारमिता, गुण धर्म फुकं, परिपूर्ण
 याना जुल बुद्ध थन । धु ।

दानपारमिता उगु धर्म खना, बिल
 दान फुकं अन त्यागयानाः । १ ।

शील पारमिता गुण शुद्ध खनाः, यात
 पालन निर्मल जुइगु कथं । २ ।

नैष्कर्म्य पारमिता खनाः हाकनं,
गृहबन्धन ल्केश व चीका वन । ३ ।

प्रज्ञापारमिता गुगु ज्ञान खनाः,
सतसंगत याःजुल प्रज्ञा मुना । ४ ।

वीर्य पारमिता स्व उत्साह याना,
लिमच्युसे ह्यब्वायेगु पूर्णखनाः । ५ ।

क्षान्ति पारमिता सहयायेगु गुण,
दकले तःधंगु शान्ति खनाः । ६ ।

सत्यपारमिता गुण ऋजु खनाः,
न्ट्यागु दुःख जूसां पूर्ण यानाः । ७ ।

अधिस्थान पारमिता दृढचित यानाः,
बिचलित मजूस्य पूर्णयानाः । ८ ।

मैत्री पारमिता समभाव खनाः,
बिल एकताया सुख पूर्ण यानाः । ९ ।

उपेक्षा पारमिता सुख दुःख नितां,
समतुल्य उपेक्षा व पूर्णयानाः । १० ।

करुणा व उपाय न्ह्यःनेतयाः, बुद्ध
जुल दुःख शान्तयानाः । ११ ।

वस्पोलयागु गुण खना थौ, झीसं नं
पूजायाये सदा थ्व मनं । १२ ।

थःगु छुं मदु

जिगु जिगु धकाः हाला जुल, छंगू
धैगु छु हे दत । धु ।

सिना वनेवं गन वन धन, सुनानं छुं
नं ज्वना मवं ।

मां-बौ दाजु किजा फुकं थन, सुं नं
लिस्ये त्रैगु मखु । १ ।

धन सम्पतिया लोभं याना झी,
सीम्वाःपिं थें सनाः जुया ।

आखिरे वने मानि फुकं वाना, वने
मदु सुं नं छुं हे ज्वना । २ ।

नापं ज्वना वनेगु जूसा, याये माल
दान पुण्य थन ।

अले दै छंत छंगू धकाः, ज्वना वनेत
पुण्य धन । ३ ।

याये माल भाव भक्ति थन, बुद्धया
शरणे वनाः ।

अन्तिम दिन थ्यनीगु बखते, काये
मृत्याये सकलें ख्वया च्वनी । ४ ।

तर ख्वसां हाःसां तोता वनी, आखिरे
यंके छुं हे मदु ।

या थन पुण्य साधना, बुद्धया शरणे
वना । ५ ।

Dhamma.Digital

जन जागृति

बौद्ध भी 'सदां ल्यूने छाय्, न्ह्यःने
न्ह्याबलें न्ह्यायेगु सयेकि ।

जन जागृति बीगु सयेकि, बौद्ध भी
सदां ल्यूने छाय् ॥

परउपकारी ज्वीगु सयेकि, प्रज्ञाशील
कायेगु सयेकि ।

अनित्य जीवन धैगु सीकि, सम्यक
दृष्टिं स्वयेगु सयेकि ॥

बौद्ध भी सदां ल्यूने छांय् ॥०॥

जन्म मरण हे संसार धैगु, भव चक्र
नं वहे खः सीकि ।

मनू मात्रया हित सुख जुइगु,
शान्तिया लँ नं वहे खः सीकि ॥

बौद्ध भी सदां ल्यूने छांय् ॥०॥

अन्ध विश्वास त्वताच्चने सयेकि,
ज्ञान मार्गय् न्ह्यावने सयेकि ।

राग द्वेष त्वःता च्वने सयेकि, सत्य
व असत्य ल्यया काये सयेकि ॥

बौद्ध भी सदां ल्यूने छांय् ॥०॥

अनित्य खंकेगु

नमामि बुद्धं गुणसागरन्तं सत्ता सदा
होन्तु सुखी अवेरा ।

कायो जिगुच्छो सकलो दुगन्धो
गच्छन्ति सब्बे मरणं अहञ्च ॥

नमामि धम्मं सुगतेन देसितं सत्ता
सदा होन्तु सुखी अवेरा ।

कायो जिगुच्छो सकलो दुगन्धो
गच्छन्ति सब्बे मरणं अहञ्च ॥

नमामि संघं मुनिराज सावकं सत्ता
सदा होन्तु सुखी अवेरा ।

कायो जिगुच्छो सकलो दुगन्धो
गच्छन्ति सब्बे मरणं अहञ्च ॥

कुशलपुण्य संचय यायेगु

कुशलपुण्य संचल यायेगु , क्लेश छुं
हे मल्यंक फुकेगु ।

थःगु मन सुद्ध यायेगु, थजागु हे
बुद्धया शिक्षा स्वः ॥

शरीरं यायेमाःगु भिंगु ज्या यायेगु,
वचन नं सम्हाले यायेगु ।

मनयात नं संयम यायेगु, थजाःगु हे
भीगु धर्म स्वः ॥

गुम्ह व्यक्ति शीलवान जुइ, उम्ह हे
जुइ भाग्यमानी ।

छाय् कि वं शरीर, वचन व मनं,
मखुगु कर्म याइ मखुत ॥

परोपकार यायेगु हे पुण्य, दुःख बीगु
हे पाप स्वः ।

पुण्य दत्तकि सुखी जुइ, पापी जुइवं
दुःख व पीर ॥

संसारया स्वभावधर्म, सुयातं च्वय्
क्वय् याइमखु !

दुशील जुइवं व्याकुल जुइ, सुशील
जुइवं शान्ति जुइ ॥

बौद्ध जुइमा, हिन्दु, मुसलमान जुइमा,
जैन ।

गुबले मन भक्तय् जुइ, उबले शान्ति
भंग जुइ ॥

क्वचाल

लेखकयापाखें पिहां वयेधुंकूगु सफूत

१ संगायना

२ बुद्ध शासनया सार

३ धर्मया सागरय् मोति

४ सम्पूर्ण बुद्धवचन तिपिटकया सार

५ मुक्तिया लँ

६ पुथुजन व अरिय

अनुवादकया संक्षिप्त परिचय
नां : भिक्खु धीरसुमेधो
गृहस्थ नां : कृष्णाराम
जन्म : वि.सं. २०१३ जेष्ठ २०,
ख्वप, जेलाटोल ।
बा:या नां : मानबहादुर गाईजु
मांया नां : छलमाया

मचानिसें धर्मय् श्रद्धा दुगुया कारणं वसपोल छन्हु बुद्धधर्मय् ला:वल । छसीकथं धर्मयात थुया: श्रद्धा क्वातुया ववं २०२८ साल जेष्ठ ९ गते पुज्य रत्नजोति भन्तेया पाखें ख्वपया मुनि विहारय् श्रामणेर जुयाबिज्यात ।

अनं लिपा बुद्धधर्म अध्ययन आयेया लागी यलया श्री सुमङ्गल विहारय् पुज्य बुद्धघोष भन्तेयाथाय् प्यदैतक च्वना: लिपा पुज्य अमृतानन्द भन्तेया सहयोगं थाइलाण्डया वाट पाकनाम् विहारय् वना: २०३३ सालय् उगु विहारया अधिपति धम्मधीरराज महामुनि मन्तेया उपज्झायत्वय् उपसम्पदा जुयाबिज्यात ।

बुद्धधर्म वा पिनेया ज्ञान नं दयेकेया लागी वाट महाधातुइ च्वंगु महाचूलालङ्करण बुद्धिष्ट युनिभर्सिटीई B.A. तक च्वना: क्वचायेका बिज्यात । थौकन्हैय् वसपोल अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया कार्यकारिणी सदस्य नं ख: ।

थौकन्हय् यैं देया मजिपाटय् च्वंगु पद्यसुगन्ध विहारय् च्वना: सुथय् ७.३०-९ ता: ईया दुने न्हिन्हं बुद्धपुजा व धर्मदिशना याना: ल्यंगु इलय थाइभाषायागु महत्वपूर्णगु सफु मांभाषं अनुवाद यायेगु वसपोलं याना: च्वनाबिज्या:गु दु ।